

Bengt Oscar Lagerstrøm

**Små og mellomstore bedrifters
vurdering av kostnader ved
lover og regelverk**
Hovedresultater

Notater

Forord

Undersøkelsene om næringslivets kostnader ved lover og regelverk blant små- og mellomstore bedrifter (SMB) i Norge ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå i tidsrommet april-juni 1998 på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet. Dokumentasjon av undersøkelsen er tidligere publisert i Notater 98/65, og det som foreligger her er en deskriptiv tabellrapport av utvalgte resultater fra undersøkelsene. For å få et godt utbytte av rapporten, bør leseren ha dokumentasjonen av undersøkelsen for hånden.

Ved ulike faser av gjennomføringen av undersøkelsene ved seksjon for intervjuundersøkelser i Statistisk sentralbyrå har Elisabeth Rønning, Tore Vogt, Anne Sundvoll og Bengt Oscar Lagerstrøm hatt prosjektansvar. Stein Opdahl har fungert som rådgiver.

Innhold

TABELLER	2
FIGURER	6
SAMMENDRAG	7
INNLEDNING	9
BAKGRUNNSVARIABLER	10
I-A: NÆRINGSLIVETS KOSTNADER VED Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET	12
I-B: KVALITETEN PÅ MILJØREGELVERKET	12
I-C: KVALITETEN PÅ ADMINISTRASJONEN AV MILJØREGELVERKET	19
I-D: ADMINISTRASJONSKOSTNADER VED Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET	29
II-A: NÆRINGSLIVETS KOSTNADER VED Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET	35
II-B: KVALITETEN PÅ REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET	35
II-C: KVALITETEN PÅ ADMINISTRASJONEN AV REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET	45
II-D: ADMINISTRASJONSKOSTNADER VED Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET	60
III-A: NÆRINGSLIVETS KOSTNADER VED Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET	70
III-B: KVALITETEN PÅ SKATTEREGELVERKET	70
III-C: KVALITETEN PÅ ADMINISTRASJONEN AV SKATTEREGELVERKET	81
III-D: ADMINISTRASJONSKOSTNADER VED Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET	96
IV-A: NÆRINGSLIVETS KOSTNADER VED Å OVERHOLDE REGELVERK	105
IV-B: KVALITETEN PÅ REGELVERKENE	105
IV-C: KVALITETEN PÅ ADMINISTRASJONEN	115

Tabeller

TABELL A: NØKKELTALL	8
TABELL B: STANDARD TEGN I TABELLER	9
TABELL I-1: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET (MILJØREGELVERKET) ER LETT Å FORSTÅ". PROSENT	15
TABELL I-2: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FORMÅLET MED REGELVERKET OPPNÅS PÅ ENKLEST MULIGE MÅTE". PROSENT	15
TABELL I-3: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET (MILJØREGELVERKET) ER FLEKSIBELT NOK TIL AT BEDRIFTENE KAN GJENNOMFØRE DET EFFEKTIVT". PROSENT	16
TABELL I-4: HOLDNING TIL UTSAGNET: "ENDRINGER I REGLENE ER FORUTSIGBARE". PROSENT	16
TABELL I-5: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER OVERENSSTEMMELSE MELLOM DE ULIKE REGLENE". PROSENT	17
TABELL I-6: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TIL TROSS FOR ANTALL REGLER, ER DET LIKEVEL ER MULIG Å OVERHOLDE DEM FULLT UT". PROSENT	17
TABELL I-7: BEDRIFTER ETTER HVOR HYPPIG DE BLIR RÅDSPURT UNDERVEIS I UTARBEIDINGEN AV NYE REGLER. PROSENT	18
TABELL I-8: BEDRIFTER ETTER VURDERING AV I HVILKEN GRAD MILJØREGELVERKET OVERHOLDSES I NÆRINGEN. PROSENT	18
TABELL I-9: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å VITE HVILKEN MYNDIGHET SOM MÅ KONTAKTES". PROSENT	23
TABELL I-10: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å KOMME I KONTAKT MED VEDKOMMENDE MYNDIGHET". PROSENT	23
TABELL I-11: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DE SAMME OPPLYSNINGENE UANSETT HVEM DU KONTAKTER". PROSENT	24
TABELL I-12: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DEN INFORMASJONEN DU TRENGER". PROSENT	24
TABELL I-13: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TJENESTEMENNENE GIR ENDELIGE SVAR". PROSENT	25
TABELL I-14: HOLDNING TIL UTSAGNET: "SVARET FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER GIS I RIMELIG TID". PROSENT	25
TABELL I-15: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER KLART HVEM SOM ER ANSVARLIG FOR AVGJØRELSENE". PROSENT	26
TABELL I-16: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FRAMGANGSMÅTEN VED KLAGER ER KLAR". PROSENT	26
TABELL I-17: HOLDNING TIL UTSAGNET: "PROSSEN ER FLEKSIBEL OG IKKE BYRÅKRATISK". PROSENT	27
TABELL I-18: HOLDNING TIL UTSAGNET: "AVGJØRELSENE ER KONSEKVENTE OG FORUTSIGBARE OVER TID OG FOR LIGNENDE BEDRIFTER". PROSENT	27
TABELL I-19: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER PÅKREVD MED EKSTRA ELLER UVENTET	

BETALING". PROSENT	28
TABELL I-20: BEDRIFTER ETTER ANTALL GANGER DE HAR BEDT OFFENTLIGE MYNDIGHETER OM ENKELTAVGJØRELSE ELLER TILLATELSER DE SISTE 12 MÅNEDENE. PROSENT	28
TABELL I-21: BEDRIFTER ETTER TIMEVERKSINNSATS FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET PER MÅNED. PROSENT	31
TABELL I-22: BEDRIFTER ETTER OM DE HAR INVESTERT I DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET. PROSENT	31
TABELL I-23: BEDRIFTER ETTER STØRRELSEN PÅ INVESTERINGEN TIL KJØP AV DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET. PROSENT	32
TABELL I-24: BEDRIFTER ETTER STØRRELSEN PÅ GJENNOMSNIITTLIGE UTGIFTER PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET. PROSENT	32
TABELL I-25: UTVIKLING AV ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR OVERHOLDELSE AV MILJØREGELVERKET I DE TO SISTE ÅRENE. PROSENT	33
TABELL I-26: BEDRIFTER MED ØKTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET I DE TO SISTE ÅRENE ETTER HOVEDÅRSÅK TIL ØKNINGEN. PROSENT	33
TABELL I-27: VURDERING AV EGNE ADMINISTRASJONSKOSTNADER SAMMENLIGNET MED ANDRE BEDRIFTER I SAMME NÆRING. PROSENT	34
TABELL II-1: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET (REGELVERKET) ER LETT Å FORSTÅ". PROSENT	37
TABELL II-2. HOLDNING TIL UTSAGNET: "FORMÅLET MED REGELVERKET OPPNÅS PÅ ENKLEST MULIGE MÅTE". PROSENT	38
TABELL II-3: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET (REGELVERKET) ER FLEKSIBELT NOK TIL AT BEDRIFTENE KAN GJENNOMFØRE DET EFFEKTIVT". PROSENT	39
TABELL II-4: HOLDNING TIL UTSAGNET: "ENDRINGER I REGLENE ER FORUTSIGBARE". PROSENT	40
TABELL II-5: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER OVERENSSTEMMELSE MELLOM DE ULIKE REGLENE". PROSENT	41
TABELL II-6: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TIL TROSS FOR ANTALL REGLER, ER DET LIKEVEL MULIG Å OVERHOLDE DEM FULLT UT". PROSENT	42
TABELL II-7: BEDRIFTER ETTER HVOR HYPPIG DE BLIR RÅDSPURT UNDERVEIS I UTARBEIDINGEN AV NYE REGLER. PROSENT	43
TABELL II-8: BEDRIFTER ETTER VURDERING AV I HVILKEN GRAD REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET OVERHOLDES I NÆRINGEN. PROSENT	44
TABELL II-9: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å VITE HVILKEN MYNDIGHET SOM MÅ KONTAKTES". PROSENT	48
TABELL II-10: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å KOMME I KONTAKT MED VEDKOMMENDE MYNDIGHET". PROSENT	49
TABELL II-11: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DU FÅR DE SAMME OPPLYSNINGENE UANSETT HVEM DU KONTAKTER". PROSENT	50
TABELL II-12: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DU FÅR DEN INFORMASJONEN DU TRENGER". PROSENT	51
TABELL II-13: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: TJENESTEMENNENE GIR ENDELIGE SVAR. PROSENT	52
TABELL II-14: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "SVARET FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER GIS I RIMELIG TID". PROSENT	53
TABELL II-15: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DET ER KLART HVEM SOM ER ANSVARLIG FOR AVGJØRELSENE". PROSENT	54
TABELL II-16: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "FRAMGANGSMÅTEN VED KLAGER ER KLAR". PROSENT	55
TABELL II-17: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "PROSESSEN ER FLEKSIBEL OG IKKE BYRÅKRATISK". PROSENT	56
TABELL II-18: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "AVGJØRELSENE ER KONSEKVENTE OG FORUTSIGBARE OVER TID OG FOR LIGNENDE BEDRIFTER". PROSENT	57
TABELL II-19: HOLDNINGER TIL UTSAGNET: "DET ER PÅKREVD MED EKSTRA ELLER UVENTET BETALING". PROSENT	58
TABELL II-20: BEDRIFTER ETTER ANTALL GANGER DE HAR BEDT OFFENTLIGE MYNDIGHETER OM ENKELTAVGJØRELSE ELLER TILLATELSER SISTE 12 MÅNEDENE. PROSENT	59
TABELL II-21: BEDRIFTER ETTER TIMEVERKSINNSATS FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET PER MÅNED. PROSENT	63
TABELL II-22: BEDRIFTER ETTER OM DE HAR INVESTERT I DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	64
TABELL II-23: BEDRIFTER ETTER STØRRELSEN PÅ INVESTERINGER TIL KJØP AV DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	65
TABELL II-24: BEDRIFTER ETTER GJENNOMSNIITTLIGE UTGIFTER PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	66

TABELL II-25: UTVIKLING AV ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR OVERHOLDELSE AV REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET DE TO SISTE ÅRENE. PROSENT	67
TABELL II-26: BEDRIFTER MED ØKTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET DE TO SISTE ÅRENE ETTER HOVEDÅRSÅK TIL ØKNINGEN. PROSENT	68
TABELL II-27: VURDERING AV EGNE ADMINISTRASJONSKOSTNADER SAMMENLIGNET MED ANDRE BEDRIFTER I SAMME NÆRING. PROSENT	69
TABELL III-1: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET (SKATTEREGELVERKET) ER LETT Å FORSTÅ". PROSENT	73
TABELL III-2: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FORMÅLET MED REGELVERKET OPPNÅS PÅ ENKLEST MULIGE MÅTE". PROSENT	74
TABELL III-3: HOLDNING TIL UTSAGNET: "REGELVERKET ER FLEKSIBELT NOK TIL AT BEDRIFTENE KAN GJENNOMFØRE DET EFFEKTIVT". PROSENT	75
TABELL III-4: HOLDNING TIL UTSAGNET: "ENDRINGER I REGLENE ER FORUTSIGBARE". PROSENT	76
TABELL III-5: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER OVERENSSTEMMELSE MELLOM DE ULIKE REGLENE". PROSENT	77
TABELL III-6: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TIL TROSS FOR ANTALL REGLER, ER DET LIKEVEL MULIG Å OVERHOLDE DEM FULLT UT". PROSENT	78
TABELL III-7: BEDRIFTER ETTER HVOR HYPPIG DE RÅDSPØRRES UNDERVEIS I UTARBEIDINGEN AV NYE REGLER. PROSENT	79
TABELL III-8: BEDRIFTER ETTER VURDERING AV I HVILKEN GRAD SKATTEREGELVERKET OVERHOLDES I NÆRINGEN. PROSENT	80
TABELL III-9: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å VITE HVILKEN MYNDIGHET SOM MÅ KONTAKTES". PROSENT	84
TABELL III-10: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å KOMME I KONTAKT MED VEDKOMMENDE MYNDIGHET". PROSENT	85
TABELL III-11: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DE SAMME OPPLYSNINGENE UANSETT HVEM DU KONTAKTER". PROSENT	86
TABELL III-12: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DEN INFORMASJONEN DU TRENGER". PROSENT	87
TABELL III-13: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TJENESTEMENNENE GIR ENDELIGE SVAR". PROSENT	88
TABELL III-14: HOLDNING TIL UTSAGNET: "SVARET FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER GIS I RIMELIG TID". PROSENT	89
TABELL III-15: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER KLART HVEM SOM ER ANSVARLIG FOR AVGJØRELSENE". PROSENT	90
TABELL III-16: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FRAMGANGSMÅTEN VED KLAGE ER KLAR". PROSENT	91
TABELL III-17: HOLDNING TIL UTSAGNET: "PROSESSEN ER FLEKSIBEL OG IKKE BYRÅKRATISK". PROSENT	92
TABELL III-18: HOLDNING TIL UTSAGNET: "AVGJØRELSENE ER KONSEKVENTE OG FORUTSIGBARE OVER TID OG FOR LIGNENDE BEDRIFTER". PROSENT	93
TABELL III-19: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER IKKE PÅKREVD MED EKSTRA ELLER UVENTET BETALING". PROSENT	94
TABELL III-20: BEDRIFTER ETTER ANTALL GANGER DE HAR BEDT OFFENTLIGE MYNDIGHETER OM ENKELTAVGJØRELSELER ELLER TILLATELSER SISTE 12 MÅNEDENE. PROSENT	95
TABELL III-21: BEDRIFTER ETTER TIMEVERKSINNSATS FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET PER MÅNED. PROSENT	98
TABELL III-22: BEDRIFTER ETTER OM DE HAR INVESTERT I DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET. PROSENT	99
TABELL III-23: BEDRIFTER ETTER STØRRELSEN PÅ INVESTERINGER TIL KJØP AV DATAMASKINER ELLER PROGRAMVARE FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET. PROSENT	100
TABELL III-24: BEDRIFTER ETTER STØRRELSEN PÅ GJENNOMSNITTLIGE UTGIFTER PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET. PROSENT	101
TABELL III-25: UTVIKLING AV ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET DE TO SISTE ÅRENE. PROSENT	102
TABELL III-26: BEDRIFTER MED ØKTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET DE TO SISTE ÅRENE ETTER HOVEDÅRSÅK TIL ØKNINGEN. PROSENT	103
TABELL III-27: BEDRIFTER ETTER VURDERING AV EGNE ADMINISTRASJONSKOSTNADENE SAMMENLIGNET MED ANDRE BEDRIFTER I SAMME NÆRING. PROSENT	104
TABELL IV-1: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DE (REGELVERKENE) ER LETT Å FORSTÅ". PROSENT	107
TABELL IV-2: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FORMÅLET MED REGELVERKENE OPPNÅS PÅ ENKLEST MULIGE MÅTE". PROSENT	108
TABELL IV-3: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DE (REGELVERKENE) ER FLEKSIBELT NOK TIL AT BEDRIFTENE KAN GJENNOMFØRE DE EFFEKTIVT". PROSENT	109

TABELL IV-4: HOLDNING TIL UTSAGNET: "ENDRINGER I REGLENE ER FORUTSIGBARE". PROSENT.....	110
TABELL IV-5: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER OVERENSSTEMMELSE MELLOM DE ULIKE REGLENE". PROSENT.....	111
TABELL IV-6: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TIL TROSS FOR ANTALL REGLER, ER DET LIKEVEL MULIG Å OVERHOLDE DEM FULLT UT". PROSENT	112
TABELL IV-7: BEDRIFTER ETTER HVOR HYPPIG DE RÅDSPØRRES UNDERVEIS I UTARBEIDINGEN AV NYE REGLER. PROSENT.....	113
TABELL IV-8: BEDRIFTER ETTER VURDERING AV I HVILKEN GRAD REGELVERKENE OVERHOLDELSE AV ANDRE BEDRIFTER I NÆRINGEN. PROSENT	114
TABELL IV-9: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å VITE HVILKEN MYNDIGHET SOM MÅ KONTAKTES". PROSENT	118
TABELL IV-10: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER LETT Å KOMME I KONTAKT MED VEDKOMMENDE MYNDIGHET". PROSENT.....	119
TABELL IV-11: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DE SAMME OPPLYSNINGENE UANSETT HVEM DU KONTAKTER". PROSENT	120
TABELL IV-12: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DU FÅR DEN INFORMASJONEN DU TRENGER". PROSENT.....	121
TABELL IV-13: HOLDNING TIL UTSAGNET: "TJENESTEMENNENE GIR ENDELIGE SVAR". PROSENT	122
TABELL IV-14: HOLDNING TIL UTSAGNET: "SVARET FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER GIS I RIMELIG TID". PROSENT	123
TABELL IV-15: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER KLART HVEM SOM ER ANSVARLIG FOR AVGJØRELSENE". PROSENT	124
TABELL IV-16: HOLDNING TIL UTSAGNET: "FRAMGANGSMÅTEN VED KLAGE ER KLAR". PROSENT	125
TABELL IV-17: HOLDNING TIL UTSAGNET: "PROSESSEN ER FLEKSIBEL OG IKKE BYRÅKRATISK". PROSENT	126
TABELL IV-18: HOLDNING TIL UTSAGNET: "AVGJØRELSENE ER KONSEKVENTE OG FORUTSIGBARE OVER TID OG FOR LIGNENDE BEDRIFTER". PROSENT	127
TABELL IV-19: HOLDNING TIL UTSAGNET: "DET ER IKKE PÅKREVD MED EKSTRA ELLER UVENTET BETALING". PROSENT	128
TABELL I-I: GJENNOMSNIITTLIG ANTALL ENKELTAVGJØRELSE PER ÅR ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. ANTALL	21
TABELL I-II: GJENNOMSNIITTLIG TIDSBRUK PER MÅNED FOR Å OVERHOLDE MILJØREGELVERKET ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMER	29
TABELL I-III: GJENNOMSNIITTLIG BELØP PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMER	29
TABELL II-I: GJENNOMSNIITTLIG ANTALL ENKELTAVGJØRELSE PER ÅR ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. ANTALL	47
TABELL II-II: GJENNOMSNIITTLIG TIDSBRUK PER MÅNED FOR Å OVERHOLDE REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMEVERK.....	60
TABELL II-III: GJENNOMSNIITTLIG BELØP PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMER	61
TABELL III-I: GJENNOMSNIITTLIG ANTALL ENKELTAVGJØRELSE PER ÅR ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. ANTALL	83
TABELL III-II: GJENNOMSNIITTLIG TIDSBRUK PER MÅNED FOR Å OVERHOLDE SKATTEREGELVERKET ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMER	96
TABELL III-III: GJENNOMSNIITTLIG BELØP PER MÅNED TIL KJØP AV EKSTERNE TJENESTER ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE. TIMER	97
TABELL IV-I: GJENNOMSNIITTLIG ANTALL ENKELTAVGJØRELSE OG TILLATELSER NORSKE SMB HAR BEDT OFFENTLIGE MYNDIGHETER OM DE SISTE 12 MÅNEDER FOR DE TRE AKTUELLE REGELVERK ETTER SEKTOR OG ANTALL ANSATTE.....	117

Figurer

FIGUR I-I: HOLDNING TIL UTSAGN B1.1 TIL B1.6 FOR MILJØREGELVERKET. PROSENT	12
FIGUR I-II: HOLDNING TIL UTSAGN C1.1 TIL C1.4 FOR MILJØREGELVERKET. PROSENT	19
FIGUR I-III: HOLDNING TIL UTSAGN C2.1 TIL C2.7 FOR MILJØREGELVERKET. PROSENT	20
FIGUR II-I: HOLDNING TIL UTSAGN B1.1 TIL B1.6 FOR REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	35
FIGUR II-II: HOLDNING TIL UTSAGN C1.1 TIL C1.4 FOR REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	45
FIGUR II-III: HOLDNING TIL UTSAGN C2.1 TIL C2.7 FOR REGELVERKET FOR ARBEIDSLIVET. PROSENT	46
FIGUR III-I: HOLDNING TIL UTSAGN B1.1 TIL B1.6 FOR SKATTEREGELVERKET. PROSENT	70
FIGUR III-II: HOLDNING TIL UTSAGN C1.1 TIL C1.4 FOR SKATTEREGELVERKET. PROSENT	81
FIGUR III-III: HOLDNING TIL UTSAGN C2.1 TIL C2.7 FOR SKATTEREGELVERKET. PROSENT	82
FIGUR IV-I: HOLDNING TIL UTSAGN B1.1 TIL B1.6 FOR REGELVERKENE SAMLET. PROSENT	105
FIGUR IV-II: HOLDNING TIL UTSAGN C1.1 TIL C1.4 FOR REGELVERKENE SAMLET. PROSENT	115
FIGUR IV-III: HOLDNING TIL UTSAGN C2.1 TIL C2.7 FOR REGELVERKENE SAMLET. PROSENT	116

Sammendrag

Kvaliteten på regelverkene

Flertallet av bedriftene, regelverkene sett under ett, er uenige i at regelverkene er lette å forstå, og i at formålet oppnås på enklest mulige måte, at de er fleksible og at endringer i reglene er forutsigbare. Derimot er flere enige i at det er overensstemmelse mellom reglene og at det er mulig å overholde dem fullt ut. Flere er enige i at reglene for miljø og arbeidsliv er enkle å forstå, og at formålet med dem oppnås på enklest mulig måte, sammenlignet med skatteregelverket. Nesten halvparten oppgir at reglene for arbeidslivet og skatt kan overholdes fullt ut, til tross for antall regler, mens langt færre er enige i dette med hensyn til miljøregelverket.

Kvaliteten på administrasjonen av regelverkene

Det er generelt vanskelig å si hvorvidt bedriftene er enige eller uenige i hvordan myndighetene implementerer og administrerer regelverkene. Bedriftene er i større grad enige i utsagnene om administrasjonen av skatteregelverket enn de to andre regelverkene, og spesielt i forhold til miljøregelverket.

Flere er enige enn uenige i at framgangsmåten ved klager er klar. Bedriftene er i størst grad uenige i at det er uklart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene, og at prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk. Men den generelt store vet ikke-andelen¹, gjør det vanskelig å tolke resultatene. Spesielt for miljøregelverket har over halvparten av respondentene markert 'vet ikke' -alternativet.

Bedriftene har vært i kontakt med offentlige myndigheter nesten syv ganger i løpet av de siste 12 månedene i anledning av enkeltavgjørelser og/eller autorisasjon som dekkes av de aktuelle regelverkene, regelverkene sett under ett. Andelen som har bedt om slike avgjørelser er størst for regelverket for arbeidslivet, og minst for miljøregelverket, hvor kun en tredel av bedriftene har opprettet kontakt med offentlige myndigheter av denne art. Forespørslene er hyppigst blant bedrifter med mange ansatte og industribedrifter, med unntak av for skatteregelverket, hvor bedrifter med liten påvirkning på miljøet hyppigst tar kontakt for dette formålet. Tabell A viser at gjennomsnittlig antall forespørsler om enkeltavgjørelser og autorisasjoner for å overholde regelverket for arbeidslivet er nesten fire ganger per år.

Administrasjonskostnader ved å overholde regelverkene

Regelverket for arbeidslivet legger beslag på flere timeverk enn de andre, og særlig i forhold til miljøregelverket, og det er små og mellomstore bedrifter (SMB) med mange ansatte som bruker flest timeverk for å overholde de ulike regelverkene. Nesten 13 timeverk per måned bruker bedriftene, alle regelverkene sett under ett, for å overholde regelverkene, og nesten 18 timeverk per måned brukes i forhold til arbeidet med regelverket for arbeidslivet (tabell A).

Videre finner vi at færre bedrifter kjøper tjenester eksternt for å overholde miljøregelverket enn de andre regelverkene. I gjennomsnitt bruker bedriftene 3100 kroner per måned til kjøp av eksterne tjenester for dette formålet. Arbeidet med overholdelse av skatteregelverket er det regelverket som krever størst bruk av eksterne tjenester, målt i kroner (tabell A). Antall ansatte ser ikke ut til å ha særlig betydning for om bedriftene kjøper eksterne tjenester til dette formålet, men bedrifter med mange ansatte bruker større beløp.

---

¹ Vet ikke-andelen inneholder også bedrifter som har utelatt å besvare spørsmålene bak kategorivariablene.

Spesielt synes administrasjonskostnadene i tilknytning til regelverket for arbeidslivet og skatteregelverket å ha økt, mens halvparten av bedriftene mener at deres kostnader i forbindelse med overholdelse av miljøregelverket er de samme nå som for to år siden.

Den hyppigste årsaken til at bedriftenes administrasjonskostnader har økt, er innføring av nye regler og økt kompleksitet i regelverkene. For miljøregelverkets del er det innføring av nye regler som er den vanligste årsaken til økte administrasjonskostnader, mens økt kompleksitet i regelverket er den hyppigste årsaken blant bedrifter i undersøkelsen av næringslivets kostnader ved å overholde skatteregelverket.

Flere små SMB og bedrifter i næringer med liten påvirkning på miljøet synes deres administrasjonskostnader er lave sammenlignet med andre i samme næring. Dette synes klart for undersøkelsene om næringslivets kostnader ved å overholde miljø- og skatteregelverket. Den første påstanden synes også å gjelde for vurderingen av regelverket for arbeidslivet.

Tabell A: Nøkkeltall

	Miljøregelverket	Regelverket for arbeidslivet	Skatteregelverket	Regelverkene samlet ²
Gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser per år	1,1	3,8	1,6	6,5
Gjennomsnittlig antall timer for å overholde regelverket per måned	7,3	17,6	11,7	12,6
Kroner per måned til kjøp av eksterne tjenester	977	3842	4302	3104

² For regelverkene samlet gjelder et estimat på totalt antall forespørsler per år, antall timeverk per måned og kroner per måned på bakgrunn av antall forespørsler i gjennomsnitt for de tre regelverkene.

Innledning

Etablering av nye bedrifter og aktiviteter blant allerede eksisterende bedrifter påvirkes ikke bare av forhold knyttet til markedet, men også av de lover og regler som er innført av myndighetene. Formålet med undersøkelsen om "Næringslivets kostnader ved overholdelse av lover og regelverk" er å kartlegge de kostnadene små og mellomstore bedrifter (SMB) har for å overholde ulike regelverk i Norge.

Målgruppen for undersøkelsen er definert i henhold til kriterier spesifisert av OECD³. Bedrifter med 2 til 19 ansatte er her behandlet som små, mens bedrifter med mer enn 50 ansatte anses her for å være store SMB.

Oppbygging

Resultatene fra undersøkelsen beskrives med et kapittel for hvert hovedtema (I-III). For hvert av temaene miljø, arbeidsliv og skatt, er det igjen delt opp i underkapitler for de fire områdene: Innledning og oppsummering (A), kvalitet på regelverket (B), kvalitet på administrasjon av regelverket (C) og administrasjonskostnader for å overholde regelverket (D). Tabellene er samlet til slutt i hvert avsnitt, og er nummerert slik at samme spørsmål i de ulike undersøkelsene har det samme delnummeret.

I tillegg kommer et kapittel hvor datamaterialet fra alle tre undersøkelsene er slått sammen til ett datamateriale (IV). Strukturen i dette kapittelet er den samme som for de tre delundersøkelsene, med unntak av del D (Administrasjonskostnader for å overholde regelverk). Dette underkapitlet er utelatt fordi vi ikke ser det forsvarlig å presentere anslag på ressursforbruk over samme lest som ellers i rapporten. I undersøkelsene ble respondentene bedt om å anslå ressursforbruk i forhold til ett regelverk, uten å ta de andre med i vurderingen. Hvis respondentene hadde blitt bedt om å ta stilling til alle tre regelverkene samtidig, kunne vurderingen ha blitt en annen.

Tabell B: Standardtegn i tabeller.

Betydning:	Symbol:
Tall kan ikke forekomme	.
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0

³ Spesifikasjon av utvalgsplanen er å finne i Notater 98/65, side 3.

Bakgrunnsvariabler

Tabellene I-IV inneholder data fra undersøkelsene brutt ned på fem kjennetegn; ansatte, sektor, virksomhetstid, eieforhold og landsdel, såfremt det er mulig å fremskaffe eller publisere tallene. I tillegg inneholder tabellene en gjennomsnittsverdi, betegnet 'Alle'. Prosenttallene i tabellene er vektet i henhold til spesifikasjoner i Notater 98/65 kapittel 2.1, side 4.

1. Ansatte

Variabelen ansatte er laget på bakgrunn av selvrapportering av hvor mange ansatte bedriften hadde ved utgangen av januar 1998 i spørreskjemaet (spørsmål A2).

Kategorier:

- 1: Inntil 19 ansatte
- 2: 20-49 ansatte
- 3: Over 50 ansatte

2. Sektor

På bakgrunn av rapportering av hovednæringssektor i spørreskjema har vi sektorvariabelen (spørsmål A5). Senere er den klassifisert etter spesifikasjonene gitt av OECD i tre kategorier⁴:

Kategorier:

- 1: Sektor 1: Industri og ressursorienterte aktiviteter
- 2: Sektor 2: Næringer med stor påvirkning på miljøet
- 3: Sektor 3: Næringer med liten påvirkning på miljøet

3. Virksomhetstid

Variabelen følger av rapportering i spørreskjemaet om hvor lenge bedriften har vært virksom (spørsmål A3).

Kategorier:

- 1: Mindre enn 2 år
- 2: 2-5 år
- 3: Mer enn 5 år

4. Eieforhold

Variabelen er framkommet med utgangspunkt i spørsmål A5: Er bedriften helt eller delvis utenlandsk eid? De som har krysset av for helt eller delvis utenlandsk eid er sortert under kategori 1: Utenlandske eiere, mens de resterende er inneholdt i kategori 2: Norske eiere.

Kategorier:

- 1: Utenlandske eiere
- 2: Norske eiere

---

⁴ Se notater 98/65 for spesifikasjon av sektorkategorier fra OECD.

5. Landsdel

Variabelen er konstruert med utgangspunkt i rapportering av hvilket fylke bedriften ligger i (spørsmål A7), og standardisert i henhold til NOS C513 i syv landsdelsvariabler.

Kategorier:

1. Oslo/Akershus
2. Hedmark/Oppland
3. Sør-Østlandet
4. Agder/Rogaland
5. Vestlandet
6. Trøndelag
7. Nord-Norge

I-A: Næringslivets kostnader ved å overholde miljøregelverket

Miljøregelverket⁵ omfatter myndighetenes krav angående blant annet konsesjoner, autorisasjoner, overholdelse av utslippskrav, miljøskatter, avgifter og miljømerking.

Kun en tredel av bedriftene har i løpet av de siste 12 månedene vært i kontakt med myndigheter som forvalter dette regelverket. Bedriftene er i stor grad uenige i at miljøregelverket er lett å forstå, at endringer er forutsigbare og at det er mulig å overholde dem fullt ut. Videre er det få bedrifter som mener de blir trukket inn i prosessen ved utarbeiding av nye regler.

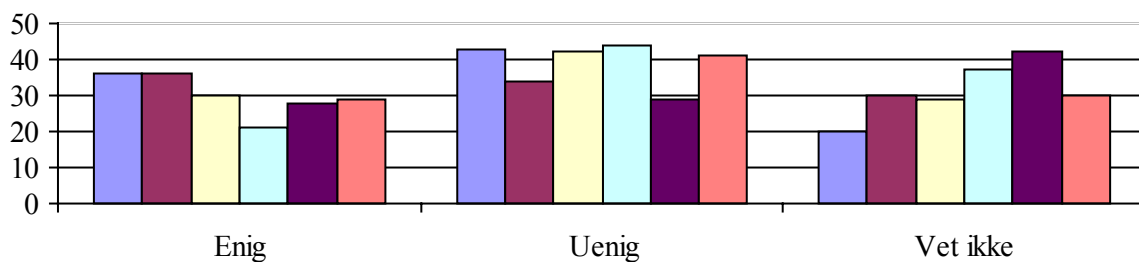
Flere er enige enn uenige i at det er lett å komme i kontakt med de rette myndighetene og at de får den informasjonen de trenger. Også når det gjelder framgangsmåten ved klager, er flere enige enn uenige i at framgangsmåten er klar. Derimot er bedriftene i stor grad uenige i at svar fra myndighetene gis i rimelig tid og at kontakten med offentlige myndigheter og etater er fleksibel og ikke byråkratisk. Store SMB har oftere bedt offentlige myndigheter og etater om enkeltavgjørelser og tillatelser enn de mindre bedriftene. I undersøkelsen oppgir store bedrifter at de har hatt nesten tre slike forespørsler i løpet av de siste 12 månedene, mot én blant de små SMB.

I-B: Kvaliteten på miljøregelverket

Dette kapitlet beskriver hvordan norske entreprenører vurderer kvaliteten på miljøregelverket, i hvilken grad bedriften er konsultert av myndighetene før nye regler lages, og i hvilken grad respondentene tror andre bedrifter i samme næring overholder miljøregelverket.

For å få en subjektiv evaluering av kvaliteten på regelverket i forhold til seks sentrale temaer, ble bedriftene bedt om å ta stilling til om de var enig eller uenig i følgende positive utsagn om miljøregelverket⁶:

- Utsagn 1: (Regelverket) er lett å forstå
- Utsagn 2: Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte
- Utsagn 3: Det er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt
- Utsagn 4: Endringer i reglene er forutsigbare
- Utsagn 5: Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene
- Utsagn 6: Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut

Figur I-1: Holdning til utsagn B1.1 til B1.6 for miljøregelverket. Prosent

⁵ For nærmere spesifisering se Notater 98/65: Vedlegg: Spørreskjemaer.

⁶ "Enig" inneholder "Helt enig" og "Stort sett enig", "Uenig" inneholder "Helt uenig" og "Stort sett uenig" og "Vet ikke" inneholder de som har krysset av for "Vet ikke" i tillegg til dem som ikke har avmerket noe. Dette gjelder gjennom hele rapporten.

Det er generelt vanskelig å se om bedriftene stort sett er enige eller uenige i de seks utsagnene om kvaliteten på miljøregelverket (figur I-1). Spesielt er bedriftene i stor grad uenige i utsagn 4 og 6. Man bør også merke seg de høye vet ikke-andelene for de ulike utsagnene, og spesielt for utsagn 5. Den generelt store vet ikke-andelen kan skyldes at spørsmålet var for komplisert å svare på og/eller at temaet var ukjent for de som besvarte skjemaet. Det kan også hende at formuleringen av vet ikke-alternativet har åpnet for overveide vet ikke-svar, ved at respondenten etter en vurdering kommer fram til at man ikke har den fulle oversikten over muligheter og konsekvenser av de ulike spørsmålene.

Tabellene I-1 til I-6 viser at bedrifter med mer enn 50 ansatte i større grad er enige i utsagnene enn de andre. Spesielt stor er forskjellene for utsagnene 1, 3, 5 og 6. Videre ser vi at vet ikke-andelen er vesentlig mindre blant bedrifter med mange ansatte enn blant de med få. Dette gjør analysen av resultatene mer usikker.

Det er også til dels stor forskjell på vet ikke-andelen med hensyn til sektortype. Vet ikke-andelen er vesentlig mindre for sektor 1 enn de andre. For utsagn 5 har over halvparten av bedriftene i sektor 3 krysset av for vet ikke. Selv om andelen enige synes lik for alle sektorene, er andelen uenige større blant bedriftene i sektor 1. Denne forskjellen er spesielt stor i forhold til utsagnet om at miljøregelverket kan overholdes fullt ut selv om antall regler er stort. Over halvparten (57 prosent) i sektor 1 er uenige, og hele 21 prosent helt uenige, mot om lag en tredel av bedriftene i de to andre sektorene (henholdsvis 36 og 33 prosent).

Norskeide bedrifter er i større grad enige i at regelverket er lett å forstå og at det er overensstemmelse mellom de ulike reglene (utsagn 1 og 5). For begge utsagnene har henholdsvis 38 og 30 prosent sagt seg enige, mens dette er tilfelle for henholdsvis 10 og åtte prosent av bedriftene med utenlandske eiere.

Generelt for alle utsagnene synes bedrifter i Nord-Norge i større grad enn bedrifter i andre landsdeler å være enige i utsagnene, med unntak av for utsagn 1 og 6 hvor bedrifter på Sør-Østlandet i størst grad er enige. Det mest iøyefallende for Nord-Norge er at flertallet her (59 prosent), i større grad enn andre steder i landet, er uenige i at regelverket kan overholdes fullt ut selv om antall regler er stort. Ellers er bedrifter i Oslo/Akershus i stor grad uenige i utsagnene 4, 5 og 6, men spesielt i utsagn 4: "Endringer i reglene er forutsigbare", hvor hele 30 prosent er helt uenige i påstanden. Videre ser vi at vet ikke-andelen er stor blant bedrifter i Agder og Rogaland. Vet ikke-andelen for utsagn 5: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene" er her på nesten tre firedeler (71 prosent), som er 29 prosentpoeng mer enn andelen blant alle bedriftene (42 prosent).

Rådspørring underveis i utarbeidingen av nye regler

Forhandlinger, konsultasjon og deltakelse antas å bygge opp under bekreftelse og forståelse av nye regler. Tabell I-7 viser graden av hvorvidt berørte SMB blir tatt med til råds i forhold til utarbeiding av nye regler. Det store flertall av små og mellomstore bedrifter mener at berørte bedrifter sjelden eller aldri blir tatt med i råd ved utarbeidingen av nye regler som har med miljøet å gjøre. Noen få mener dette skjer ofte eller alltid (8 prosent), og 28 prosent vet ikke. Dette forholdet kan til dels forklares med praksis på dette området. Praksis i Norge er å utelate bedrifter fra høringsrunden ved utarbeiding av nye regler og lover.

Bedrifter med mange ansatte blir oftere tatt med til råds enn andre. Halvparten av bedriftene med mer enn 50 ansatte tror berørte bedrifter en eller annen gang er konsultert i denne forbindelse, mot fire av ti i de to andre kategoriene.

Det synes også å være en tendens til at bedrifter uten stor påvirkning på miljøet oftere enn bedrifter med påvirkning på miljøet tror berørte bedrifter blir trukket med i utarbeiding av nye regler. Andelen aldri er vesentlig større i sektor 3 enn for de to andre, og særlig større enn tilfelle for sektor 1.

Blant bedrifter med utenlandske eiere synes det å være større tiltro til at berørte bedrifter blir trukket inn i prosessen, enn vi finner blant norskeide bedrifter. Det er tilfelle for 20 prosent av bedriftene med utenlandske eiere, mot fem prosent av de norskeide.

Oslo/Akershus, Agder/Rogaland og Vestlandet er de landsdelene hvor flest tror at berørte bedrifter ofte trekkes med i utarbeidingen, selv om brorparten mener det skjer sjelden.

Overholdelse av regelverket

På spørsmålet om i hvilken grad bedriftene tror andre bedrifter i samme næring overholder miljøregelverket, svarer nesten halvparten i middels grad (48 prosent), 32 prosent i stor grad, åtte prosent i liten grad, og 12 prosent vet ikke (tabell I-8).

Bedrifter med over 50 ansatte og bedrifter i Nord-Norge har størst tiltro til, i forhold til andre bedrifter med de samme kjennetegnene, at andre bedrifter i egen næring overholder regelverket. Omlag halvparten av bedriftene i disse kategorien (henholdsvis 47 og 53 prosent) oppgir at de i stor grad tror at andre bedriftene i deres næring overholder miljøregelverket. Bedrifter med 20 til 49 ansatte og industribedrifter har i middels grad tiltro til sine konkurrenter på dette området, og omlag seks av ti bedrifter i disse kategoriene oppgir at de i middels grad tror andre i deres næring overholder regelverket.

Tabell I-1: Holdning til utsagnet: "Det (miljøregelverket) er lett å forstå". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	34	34	9	20	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	33	34	10	21	100	91
20 - 49 ansatte	-	32	41	7	20	100	77
Over 50 ansatte	-	47	32	9	12	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	35	39	17	6	100	108
Sektor 2	3	32	37	9	19	100	92
Sektor 3	-	36	24	4	35	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	10	50	12	28	100	51
Norske eiere	2	36	33	9	20	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	25	44	9	21	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	43	29	8	19	100	55
Agder/Rogaland	10	10	29	11	39	100	42
Vestlandet	3	31	35	18	14	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	42	45	2	11	100	27

Tabell I-2: Holdning til utsagnet: "Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	32	23	11	30	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	32	22	11	31	100	91
20 - 49 ansatte	-	28	36	13	23	100	77
Over 50 ansatte	2	35	33	13	17	100	119
Sektor							
Sektor 1	0	33	36	13	18	100	108
Sektor 2	3	35	21	9	33	100	92
Sektor 3	7	25	17	15	35	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	31	24	16	28	100	51
Norske eiere	4	32	23	11	30	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	5	27	19	11	37	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	36	18	18	28	100	55
Agder/Rogaland	7	14	18	18	43	100	42
Vestlandet	-	29	35	11	24	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	0	51	30	3	16	100	27

Tabell I-3: Holdning til utsagnet: "Det (miljøregelverket) er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	28	31	11	29	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	27	31	11	30	100	91
20 - 49 ansatte	-	32	37	12	19	100	77
Over 50 ansatte	-	44	29	12	16	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	28	32	23	17	100	108
Sektor 2	-	29	37	4	30	100	92
Sektor 3	7	25	18	15	36	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	33	25	13	29	100	51
Norske eiere	2	27	32	11	29	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	23	33	14	29	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	23	40	12	25	100	55
Agder/Rogaland	7	16	6	28	43	100	42
Vestlandet	-	27	34	4	35	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	69	26	3	2	100	27

Tabell I-4: Holdning til utsagnet: "Endringer i reglene er forutsigbare". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	17	29	15	37	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	16	28	14	38	100	91
20 - 49 ansatte	1	21	31	18	29	100	77
Over 50 ansatte	-	17	44	18	22	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	24	24	22	27	100	108
Sektor 2	5	17	32	9	36	100	92
Sektor 3	-	8	25	19	47	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	23	25	15	37	100	51
Norske eiere	4	16	29	15	37	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	8	10	18	30	34	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	8	9	33	8	41	100	55
Agder/Rogaland	-	13	10	16	61	100	42
Vestlandet	-	20	54	1	25	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	25	21	37	17	100	27

Tabell I-5: Holdning til utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	26	23	6	42	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	25	23	6	43	100	91
20 - 49 ansatte	-	26	25	10	39	100	77
Over 50 ansatte	-	42	22	5	30	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	26	34	2	38	100	108
Sektor 2	3	26	26	6	39	100	92
Sektor 3	4	24	8	11	52	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	8	50	11	31	100	51
Norske eiere	3	27	21	6	43	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	8	11	34	6	41	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	33	17	10	40	100	55
Agder/Rogaland	-	11	1	17	71	100	42
Vestlandet	-	24	29	1	47	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	9	42	36	2	11	100	27

Tabell I-6: Holdning til utsagnet: "Til tross for antall regler, er det likevel er mulig å overholde dem fullt ut". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	24	29	12	30	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	6	23	28	12	31	100	91
20 - 49 ansatte	1	24	37	19	19	100	77
Over 50 ansatte	1	43	32	9	15	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	24	36	21	19	100	108
Sektor 2	8	24	32	6	30	100	92
Sektor 3	4	24	17	16	40	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	34	22	15	29	100	51
Norske eiere	6	23	30	12	30	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	19	32	18	29	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	41	22	12	25	100	55
Agder/Rogaland	17	4	21	7	51	100	42
Vestlandet	15	19	21	7	38	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	27	54	18	1	100	27

**Tabell I-7: Bedrifter etter hvor hyppig de blir rådspurt underveis i utarbeidingen av nye regler.
Prosent**

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	7	34	31	28	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	7	33	31	28	100	91
20 - 49 ansatte	-	2	39	37	23	100	77
Over 50 ansatte	1	8	41	23	27	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	1	26	43	31	100	108
Sektor 2	0	9	35	33	23	100	92
Sektor 3	-	7	39	17	36	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	20	7	36	38	100	51
Norske eiere	0	5	36	31	27	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	42	23	26	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	0	32	36	33	100	55
Agder/Rogaland	0	11	42	24	23	100	42
Vestlandet	-	13	17	37	33	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	-	61	18	20	100	27

**Tabell I-8: Bedrifter etter vurdering av i hvilken grad miljøregelverket overholdes i næringen.
Prosent**

	I			Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
	I stor grad	middels grad	I liten grad			
Alle	32	48	8	12	100	287
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	32	47	8	13	100	91
20 - 49 ansatte	25	61	7	7	100	77
Over 50 ansatte	47	46	5	3	100	119
Sektor						
Sektor 1	17	62	14	7	100	108
Sektor 2	36	47	6	11	100	92
Sektor 3	36	38	8	19	100	87
Eieforhold						
Utenlandske eiere	8	37	31	24	100	51
Norske eiere	34	49	6	11	100	236
Landsdel						
Oslo/Akershus	21	55	4	19	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	28	50	10	12	100	55
Agder/Rogaland	30	42	18	11	100	42
Vestlandet	21	55	11	13	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	50	39	2	10	100	27

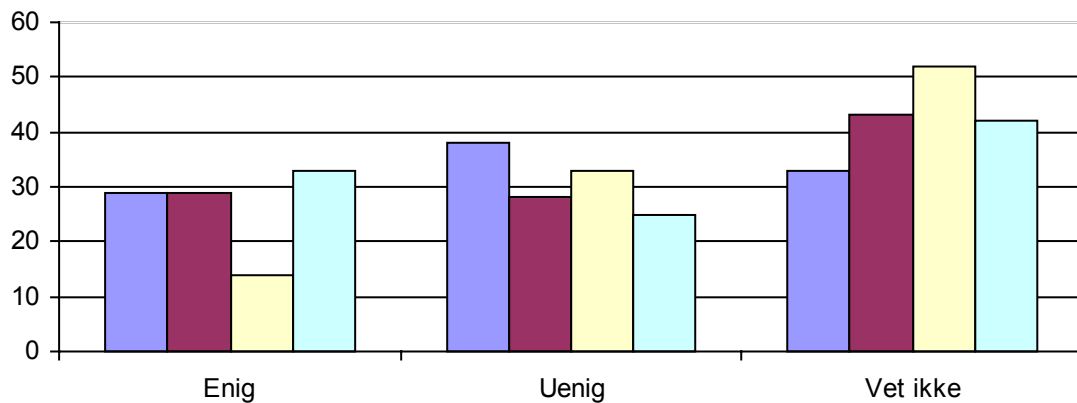
I-C: Kvaliteten på administrasjonen av miljøregelverket

Fokus i denne delen er små og mellomstore bedrifters syn på hvordan myndighetene implementerer og administrerer miljøregelverket. Hovedmålet er å undersøke hvor enkelt det er å innhente informasjon, beslutninger eller autorisasjon, men også å få et anslag på antall avgjørelser eller -tillatelser det spørres om årlig for å overholde miljøregelverket fra bedriftenes side.

Informasjon fra offentlige myndigheter

For å få et inntrykk av små og mellomstore bedrifters vurdering av kvaliteten i kontakten med offentlige etater, ble de bedt om å si seg enig eller uenig i følgende positivt formulerte utsagn:

- Utsagn 1: Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes
- Utsagn 2: Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet
- Utsagn 3: Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter
- Utsagn 4: Du får den informasjonen du trenger

Figur I-2: Holdninger til utsagn C1.1 til C1.4 for miljøregelverket. Prosent

Figur I-2 viser en tendens til at respondentene i større grad er uenige enn enige i at det er høy kvalitet i kontakten når de søker informasjon, men det mest iøyefallende er den høye vet ikke-andelen. Spesielt stor er vet ikke-andelen for utsagnene 2, 3 og 4. For utsagn 3: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter" har flertallet av bedriftene (52 prosent) oppgitt vet ikke.

Tabellene I-9 til I-12 inneholder holdninger til de fire utsagnene brutt ned på aktuelle kjennetegn ved bedriftene. Om vi ser på holdningene til utsagnene etter ansettelsesgruppe, er bedrifter med mer enn 50 ansatte i større grad enig i utsagnene enn de andre, med unntak av utsagn 3: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". Få er enige i dette utsagnet uansett antall ansatte, men bedrifter med 20 til 49 ansatte er i størst grad uenige (24 prosent helt uenige). Et annet gjennomgående trekk er at vet ikke-andelen avtar vesentlig fra bedrifter med få ansatte til bedrifter med mange.

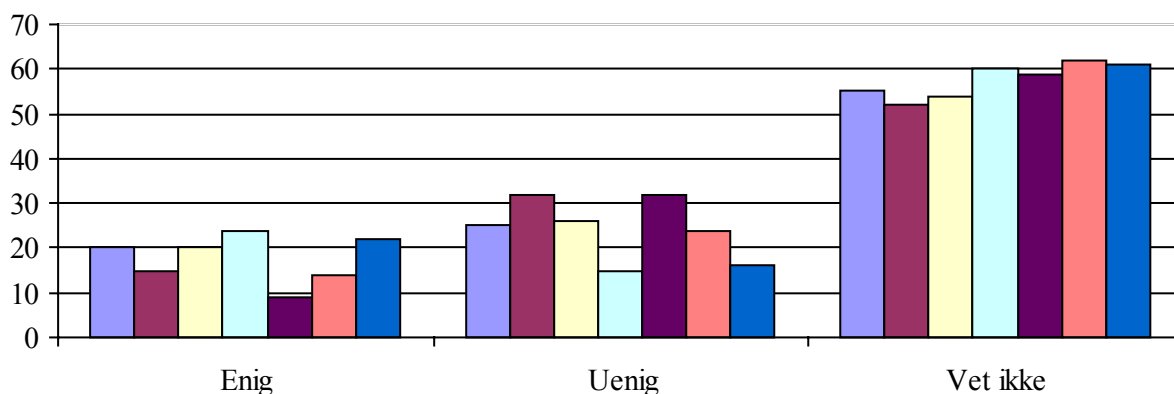
Også mellom sektortyper er det store forskjeller i vet ikke-andelen. Siden sektor 1 har en overvekt av bedrifter med mer enn 50 ansatte, finner vi en mindre andel vet ikke i denne enn i de to andre sektorene. Når vi ser på holdninger etter eieforhold, er det ingen betydelige forskjeller for noen av utsagnene. Bedrifter i landsdelene Sør-Østlandet og Vestlandet er i større grad enn de andre enige i at

det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes. Bedrifter på Sør-Østlandet er også i stor grad enig i at det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet (utsagn 1), men i stor grad uenig i at de får de samme opplysningene uansett hvem de kontakter (25 prosent helt uenige) og den informasjonen de trenger (17 prosent helt uenige). Videre ser vi at også bedrifter i Agder og Rogaland i stor grad er uenig i utsagn 1, og hele 26 prosent er helt uenig. Det kan også være verdt å merke seg at vet ikke-andelen blant bedrifter i Oslo/Akershus og Agder og Rogaland for alle utsagnene ligger på over 50 prosent (med unntak av utsagn 1 for Agder og Rogaland). Størst grad av enighet i at de får den informasjonen de trenger finner vi blant bedrifter i landsdelene Vestlandet og Nord-Norge (henholdsvis 47 og 46 prosent enige).

Kontakt med offentlige myndigheter

Bedriftene ble bedt om å si seg enige eller uenige i følgende positivt formulerte utsagn vedrørende kontakt med offentlige myndigheter og etater:

- Utsagn 1: Tjenestemannen gir endelige svar
- Utsagn 2: Svaret fra offentlig myndigheter gis i rimelig tid
- Utsagn 3: Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene
- Utsagn 4: Framgangsmåten ved klager er klar
- Utsagn 5: Prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk
- Utsagn 6: Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter
- Utsagn 7: Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling

Figur I-3: Holdninger til utsagn C2.1 til C2.7 for miljøregelverket. Prosent

Figur I-3 illustrerer at bedriftene i større grad er uenig enn enige i påstandene. Spesielt er 15 prosent helt uenig i at kontakten med offentlige myndigheter er fleksibel og ikke byråkratisk (utsagn 5). Også her er vet ikke-andelen stor. Faktisk har over halvparten av bedriftene krysset av for vet ikke på utsagnene som fokuserer på kvaliteten på kontakten ved avgjørelser (inkludert autorisasjon) relatert til miljøregelverket. Den generelt store vet ikke-andelen kan, som tidligere argumentert for, skyldes at spørsmålet var for komplisert å svare på og/eller at temaene var ukjente for mange av dem som besvarte spørreskjemaet.

Tabellene I-13 til I-19 oppsummerer de aktuelle utsagnene i forhold til ulike bakgrunnsvariabler. Også her er det gjennomgående at bedrifter med mange ansatte har lavere vet ikke-andel enn de andre. Samtidig er det også en tendens til at store SMB i større grad enn de andre er enige i utsagnene. Spesielt ser vi dette for utsagn 4: "Framgangsmåten ved klager er klar", hvor andelen enige er nesten 40 prosent.

Industribedrifter er i større grad enn andre enige i at myndighetene gir svar innen rimelig tid, og at framgangsmåten ved klager er klar (utsagnene 2 og 4), og i større grad uenige enn de andre i at prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk (utsagn 5). En firedel av bedriftene i sektor 1 er helt uenige i utsagn 5, mot henholdsvis ni og 19 prosent i sektorene 2 og 3. Videre ser vi at bedrifter i sektor 3 i større grad enn andre er enige i at tjenestemenn gir endelige svar (utsagn 1).

Derimot ser det ikke ut til at landsdel har særlig betydning utover at bedrifter i Oslo/Akershus og Agder og Rogaland har større vet ikke-andel enn de andre. Nesten ni av ti av bedriftene i Oslo/Akershus har besvart utsagn 6: "Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter" med vet ikke. Det samme gjelder for ni av ti av bedriftene i Agder og Rogaland for utsagn 7: "Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling".

Enkeltavgjørelser og tillatelser

To tredeler av bedriftene har ikke bedt en offentlig etat om enkeltavgjørelser eller autorisasjon for å overholde miljøregelverket i løpet av de 12 siste månedene. 21 prosent har gjort slike henvendelser en eller to ganger og 12 prosent tre eller flere ganger. Gjennomsnittlig har bedriftene bedt om enkeltavgjørelser eller autorisasjon i overkant av én gang i løpet av perioden (tabell I-i).

Tabell I-20 viser en tendens til at bedrifter med mer enn 50 ansatte oftere oppretter kontakt med offentlige myndigheter enn andre. Seks av ti bedrifter med over 50 ansatte har hatt slik kontakt, mens bare tre av ti bedrifter med under 20 ansatte, i løpet av de siste 12 månedene. Vi ser også at når store SMB først har tatt kontakt i forbindelse med enkeltavgjørelser og tillatelser, er sannsynligheten for at det gjøres flere ganger, større enn blant bedrifter med færre ansatte.

Vi finner også det samme mønsteret når vi ser på ulike sektortyper. Seks av ti bedrifter i sektor 1, mot kun to av ti i sektor 3 og tre av ti i sektor 2, har i løpet av det aktuelle tidsrommet hatt kontakt med myndigheter for disse formålene.

Tabell I-i: Gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser per år etter sektor og antall ansatte. Antall

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	1,1	1,0	1,5	2,8
Sektor 1	1,7	1,4	2,0	3,8
Sektor 2	1,2	1,2	1,2	2,6
Sektor 3	0,0	-	1,0	-

Tabell I-i viser at store bedrifter har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser nesten tre ganger, mot én og én og én halv ganger i henholdsvis kategoriene 2 til 19 og 20 til 49 ansatte, i løpet av perioden. Videre viser tabellen at bedrifter i sektor 3 sjelden har hatt slik kontakt med offentlige myndigheter.

Bedrifter i Oslo/Akershus og Agder og Rogaland ber sjelden (to av ti) offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser, men når bedrifter i Oslo/Akershus først tar kontakt, skjer det hyppigere enn i andre landsdeler. Omlag halvparten av bedriftene på Sør-Østlandet (46 prosent) og Vestlandet (41 prosent)

har bedt offentlige myndigheter om slike beslutninger i løpet av den aktuelle perioden. Tendensen på Sør-Østlandet er at den enkelte bedrift har tatt kontakt en til to ganger, mens bedrifter på Vestlandet oftere tar kontakt for enkeltavgjørelser og tillatelser.

Tabell I-9: Holdning til utsagnet: "Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	27	24	14	33	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	26	23	14	35	100	91
20 - 49 ansatte	2	23	42	16	16	100	77
Over 50 ansatte	-	51	25	12	13	100	119
Sektor							
Sektor 1	6	40	25	16	14	100	108
Sektor 2	0	20	27	14	38	100	92
Sektor 3	4	28	17	12	39	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	24	31	15	29	100	51
Norske eiere	2	27	24	14	33	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	20	16	13	51	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	0	38	17	17	29	100	55
Agder/Rogaland	-	11	21	26	42	100	42
Vestlandet	11	43	21	9	16	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	14	35	20	30	100	27

Tabell I-10: Holdning til utsagnet: "Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	27	20	8	43	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	26	19	7	46	100	91
20 - 49 ansatte	2	22	36	13	27	100	77
Over 50 ansatte	2	44	32	6	16	100	119
Sektor							
Sektor 1	0	31	31	13	25	100	108
Sektor 2	0	23	19	9	50	100	92
Sektor 3	7	32	13	1	47	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	24	31	2	41	100	51
Norske eiere	2	27	19	8	44	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	20	7	20	53	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	0	42	14	3	41	100	55
Agder/Rogaland	7	3	30	5	56	100	42
Vestlandet	5	24	32	1	38	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	23	34	3	40	100	27

Tabell I-11: Holdning til utsagnet: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	13	19	14	52	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	13	18	14	54	100	91
20 - 49 ansatte	-	10	30	24	35	100	77
Over 50 ansatte	-	13	35	14	37	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	13	27	26	31	100	108
Sektor 2	-	14	16	9	61	100	92
Sektor 3	-	11	21	16	52	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	23	23	11	43	100	51
Norske eiere	1	12	19	15	53	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	16	10	66	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	2	9	18	25	47	100	55
Agder/Rogaland	-	13	14	2	71	100	42
Vestlandet	-	19	29	16	36	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	11	12	13	65	100	27

Tabell I-12: Holdning til utsagnet: "Du får den informasjonen du trenger". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	32	17	8	42	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	32	16	8	43	100	91
20 - 49 ansatte	3	24	36	8	29	100	77
Over 50 ansatte	2	53	20	5	20	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	32	28	12	25	100	108
Sektor 2	0	29	18	9	44	100	92
Sektor 3	-	38	7	4	51	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	31	24	1	41	100	51
Norske eiere	1	32	17	9	42	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	1	27	6	9	57	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	0	29	21	17	33	100	55
Agder/Rogaland	-	11	7	15	67	100	42
Vestlandet	3	44	25	1	28	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	46	12	1	40	100	27

Tabell I-13: Holdning til utsagnet: "Tjenestemennene gir endelige svar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	17	19	6	55	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	17	18	6	57	100	91
20 - 49 ansatte	-	10	31	16	43	100	77
Over 50 ansatte	-	32	25	14	29	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	18	24	11	46	100	108
Sektor 2	3	14	18	3	62	100	92
Sektor 3	4	23	16	9	49	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	21	32	1	46	100	51
Norske eiere	3	17	18	7	56	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	18	11	1	69	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	15	19	9	57	100	55
Agder/Rogaland	-	15	8	5	72	100	42
Vestlandet	12	20	24	2	42	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	21	12	26	41	100	27

Tabell I-14: Holdning til utsagnet: "Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	13	22	10	52	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	13	21	9	54	100	91
20 - 49 ansatte	1	13	27	20	40	100	77
Over 50 ansatte	1	27	33	11	27	100	119
Sektor							
Sektor 1	0	26	19	17	38	100	108
Sektor 2	3	9	26	4	59	100	92
Sektor 3	4	12	18	15	52	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	23	29	1	46	100	51
Norske eiere	3	13	22	10	53	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	18	11	1	70	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	14	16	13	57	100	55
Agder/Rogaland	-	2	14	6	78	100	42
Vestlandet	12	15	33	4	36	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	0	27	27	20	26	100	27

Tabell I-15: Holdning til utsagnet: "Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	18	15	11	54	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	18	14	11	55	100	91
20 - 49 ansatte	1	15	26	16	41	100	77
Over 50 ansatte	1	30	30	8	32	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	18	30	10	38	100	108
Sektor 2	3	15	15	9	59	100	92
Sektor 3	-	27	2	16	56	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	19	4	29	0	47	100	51
Norske eiere	1	20	14	12	54	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	8	10	3	9	70	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	19	14	12	54	100	55
Agder/Rogaland	0	2	7	12	78	100	42
Vestlandet	3	25	27	9	36	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	36	2	26	36	100	27

Tabell I-16: Holdning til utsagnet: "Framgangsmåten ved klager er klar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	20	11	4	60	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	20	10	4	62	100	91
20 - 49 ansatte	2	18	27	11	42	100	77
Over 50 ansatte	4	35	18	5	38	100	119
Sektor							
Sektor 1	6	29	15	7	42	100	108
Sektor 2	5	15	12	3	64	100	92
Sektor 3	0	24	5	4	67	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	22	28	1	47	100	51
Norske eiere	5	20	10	5	61	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	10	2	9	78	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	2	23	7	3	64	100	55
Agder/Rogaland	1	3	6	11	79	100	42
Vestlandet	11	32	20	0	36	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	20	5	1	74	100	27

Tabell I-17: Holdning til utsagnet: "Prosesen er fleksibel og ikke byråkratisk". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	7	17	15	59	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	7	16	14	61	100	91
20 - 49 ansatte	-	2	27	28	43	100	77
Over 50 ansatte	-	12	34	22	32	100	119
Sektor							
Sektor 1	3	9	22	25	41	100	108
Sektor 2	3	6	15	9	67	100	92
Sektor 3	-	8	17	19	56	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	20	22	11	48	100	51
Norske eiere	2	6	17	16	60	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	3	10	79	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	2	8	15	14	61	100	55
Agder/Rogaland	-	1	4	13	83	100	42
Vestlandet	8	8	32	16	36	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	9	27	23	41	100	27

Tabell I-18: Holdning til utsagnet: "Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	-	14	16	8	62	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	14	15	7	64	100	91
20 - 49 ansatte	-	8	26	19	47	100	77
Over 50 ansatte	-	21	28	13	39	100	119
Sektor							
Sektor 1	-	22	18	15	45	100	108
Sektor 2	-	14	12	4	70	100	92
Sektor 3	-	8	20	11	60	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	22	29	2	47	100	51
Norske eiere	-	14	15	9	63	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	3	2	86	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	14	19	9	59	100	55
Agder/Rogaland	-	10	10	2	79	100	42
Vestlandet	-	28	20	4	48	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	-	1	21	23	56	100	27

Tabell I-19: Holdning til utsagnet: "Det er påkrevd med ekstra eller uventet betaling". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	22	10	6	61	100	287
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	22	9	6	63	100	91
20 - 49 ansatte	6	17	21	6	51	100	77
Over 50 ansatte	4	30	22	3	40	100	119
Sektor							
Sektor 1	1	25	14	11	49	100	108
Sektor 2	-	22	13	3	62	100	92
Sektor 3	1	20	1	7	71	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	41	3	0	55	100	51
Norske eiere	0	21	11	7	62	100	236
Landsdel							
Oslo/Akershus	1	19	10	-	70	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	-	14	14	11	61	100	55
Agder/Rogaland	1	2	2	7	88	100	42
Vestlandet	0	43	9	0	47	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	1	34	4	1	60	100	27

Tabell I-20: Bedrifter etter antall ganger de har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser eller tillatelser de siste 12 månedene. Prosent

	Ingen ganger	En gang	To ganger	Tre ganger	Mer enn tre ganger	I alt	Antall bedrifter
Alle	67	8	13	4	8	100	268
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	69	8	13	4	6	100	83
20 - 49 ansatte	56	1	18	10	15	100	72
Over 50 ansatte	39	18	10	11	21	100	113
Sektor							
Sektor 1	42	13	24	5	15	100	107
Sektor 2	70	10	8	4	8	100	79
Sektor 3	83	1	13	4	1	100	82
Eieforhold							
Utenlandske eiere	83	2	1	4	11	100	47
Norske eiere	65	9	14	4	7	100	221
Landsdel							
Oslo/Akershus	79	9	1	1	10	100	69
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	20
Sør-Østlandet	54	10	26	7	3	100	51
Agder/Rogaland	76	5	14	3	1	100	41
Vestlandet	59	17	5	9	10	100	47
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	17
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

I-D: Administrasjonskostnader ved å overholde miljøregelverket

Administrasjonskostnader er her definert som kostnader ved formaliteter og papirarbeid i forbindelse med arbeidet for å overholde miljøregelverket. Hvor mye tid bruker bedriftene, og hvor store kapitalkostnader har de, for å overholde regelverket ?

Tid og investeringer for å overholde miljøregelverket

Tabell I-21 viser at 30 prosent av bedriftene ikke bruker tid for å overholde miljøregelverket. Målt per måned bruker 27 prosent opptil 3 timer, 22 prosent mellom 3 og 10 timer, og 22 prosent bruker 10 timer eller mer for å overholde regelverket. Gjennomsnittlig tidsbruk per måned er i overkant av syv timer (tabell I-ii).

Tabell I-ii: Gjennomsnittlig tidsbruk per måned for å overholde miljøregelverket etter sektor og antall ansatte. Timeverk

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	7,3	6,3	8,8	25,1
Sektor 1	15,5	13,9	12,8	29,4
Sektor 2	5,8	5,2	7,8	22,0
Sektor 3	3,2	2,4	6,4	18,0

Store bedrifter, målt i antall ansatte, bruker vesentlig mer tid på dette arbeidet enn små. Flertallet (59 prosent) av bedriftene med over 50 ansatte bruker 10 timer eller mer en gjennomsnittsmåned, mot 19 prosent av bedriftene med under 20 ansatte. Gjennomsnittlig tidsbruk i de store bedriftene er 25 timer, mot henholdsvis 6 og 9 blant bedriftene med 2 til 19 ansatte og 20 til 49 ansatte. Også flertallet (54 prosent) av industribedriftene og bedrifter med ressursorienterte aktiviteter bruker 10 timer eller mer på dette arbeidet. De tilsvarende tallene for bedriftene i sektor 2 og 3 er henholdsvis 16 og 7 prosent. Og gjennomsnittlig tidsbruk for å overholde miljøregelverket er 16 timer i sektor 1, 6 timer i sektor 2 og 3 timer i sektor 3.

Også i forhold til landsdel finner vi forskjeller. Ni av ti bedrifter i Sør-Østlandet bruker tid til å overholde miljøregelverket, mot seks av ti i landsdelene Agder/Rogaland, Vestlandet og Nord-Norge. Ser vi kun på de bedriftene som bruker tid til dette arbeidet, finner vi at flertallet bruker opptil 5 timer, med unntak av bedriftene på Vestlandet. Her bruker flertallet 10 timer eller mer for å overholde regelverket en gjennomsnittsmåned.

Kun en av ti bedrifter har kjøpt datamaskiner eller programvarer for å overholde miljøregelverket i løpet av de siste 12 månedene. Det er spesielt bedrifter med stor påvirkning på miljøet og bedrifter i Oslo/Akershus og Nord-Norge som står for disse investeringene. Derimot ser det ikke ut til at andre forhold spiller noen vesentlig rolle (tabell I-22).

Tabell I-iii: Gjennomsnittlig beløp per måned til kjøp av eksterne tjenester etter sektor og antall ansatte. Kroner

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	977	627	1622	7623
Sektor 1	2187	1056	2761	11281
Sektor 2	634	462	1139	6133
Sektor 3	609	607	499	786

Fire av ti bedrifter kjøper eksterne tjenester for å overholde miljøregelverket (tabell I-24). Av disse bruker halvparten inntil 1000 kroner per måned. Gjennomsnittlig beløp per måned er i underkant av 1000 kroner (tabell I-iii). På samme måte som store bedrifter (målt i ansatte) og industribedrifter bruker mest tid for å overholde miljøregelverket, er det også disse som bruker mest midler til kjøp av eksterne tjenester for dette formålet. Gjennomsnittlig kjøper store bedrifter i sektor 1 eksterne tjenester for omlag 11300 kroner per måned for å overholde regelverket.

Ser vi på landsdel, finner vi at relativt færre bedrifter i Oslo/Akershus (28 prosent) og Agder/Rogaland (22 prosent) bruker penger til dette formålet, enn i resten av landet. Likevel bruker bedriftene i Oslo/Akershus og Agder/Rogaland mer enn gjennomsnittet. Det samme gjelder bedrifter på Vestlandet, men her er det vesentlig flere som i utgangspunktet kjøper eksterne tjenester (54 prosent). Også rundt halvparten (45 prosent) av bedriftene på Sør-Østlandet kjøper eksterne tjenester, men mer enn en tredel av disse bruker ikke mer enn 1000 kroner til kjøp av eksterne tjenester.

Økte administrasjonskostnader

Halvparten av bedriftene mener at deres administrasjonskostnader har vært de samme de to siste årene, mens den andre halvparten mener de har økt. En femtedel av disse mener de har økt betydelig (tabell I-25).

Bedrifter med 20 til 49 ansatte mener at administrasjonskostnadene har økt i sterkere grad enn de andre. Syv av ti mener de har økt, og 16 prosent at de har økt betydelig. Også syv av ti industribedrifter mener at kostnadene ved å overholde miljøregelverket har økt de siste to årene, og 20 prosent sogar betydelig.

Flertallet av bedriftene i Oslo/Akershus og på Sør-Østlandet rapporterer at administrasjonskostnadene har økt (henholdsvis 65 og 52 prosent). Bedrifter i Agder/Rogaland og på Vestlandet synes i større grad at administrasjonskostnadene har vært de samme. Ser vi derimot på bedrifter som synes kostnadene har økt i disse to landsdelene, finner vi en større andel som synes de har økt betydelig enn andre steder i landet.

Tabell I-26 viser at innføring av nye miljøregler (51 prosent) er den hyppigste årsaken til økte administrasjonskostnader. Deretter følger bedre overholdelse av miljøregelverket (31 prosent), at miljøregelverket har blitt mer komplisert (20 prosent), at bedriften har ekspandert (16 prosent) og annet (fire prosent).

Den hyppigste årsaken til økte kostnader blant bedrifter med 20 til 49 ansatte er at miljøregelverket har blitt mer komplisert (39 prosent). Videre er bedre overholdelse av miljøregelverket en viktig årsak blant industribedrifter (50 prosent) og bedrifter på Sør-Østlandet, mens innføring av nye regler er hyppig årsak blant bedriftene i sektor 2 (62 prosent). Alt sett i forhold til andre bedrifter med det samme kjennemerket. Innføring av nye regler, som generelt er den hyppigste årsaken, er mindre viktig blant bedrifter i sektor 3 (45 prosent) og bedrifter i Oslo/Akershus (38 prosent) enn blant andre bedrifter med de samme kjennetegnene.

Tabell I-27 viser at en tredel synes at deres administrasjonskostnader er middels i forhold til andre bedrifter i samme næring. 26 prosent synes de er lave, fire prosent høye, og 32 prosent vet ikke.

Bedrifter i sektor 1 synes i større grad enn andre at de har høye administrasjonskostnader sammenlignet med bedrifter i egen næring, mens bedrifter i sektor 3 synes de har lave. Også når det gjelder landsdel er det til dels store forskjeller. De mest iøyefallende er at omlag halvparten av bedriftene i Agder/Rogaland og Nord-Norge synes de har lave administrasjonskostnader.

Tabell I-21: Bedrifter etter timeverksinnsats for å overholde miljøregelverket per måned. Prosent

	Ingen	1 - 3 timer	4 - 5 timer	6 - 9 timer	10 timer eller mer	I alt	Antall bedrifter
Alle	30	27	16	6	22	100	284
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	32	28	16	5	19	100	91
20 - 49 ansatte	20	19	16	5	40	100	74
Over 50 ansatte	11	13	8	10	59	100	119
Sektor							
Sektor 1	14	14	15	4	54	100	106
Sektor 2	33	28	15	8	16	100	91
Sektor 3	40	35	19	1	7	100	87
Eieforhold							
Utenlandske eiere	29	2	29	2	37	100	51
Norske eiere	30	29	15	6	20	100	233
Landsdel							
Oslo/Akershus	32	26	16	2	24	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	20
Sør-Østlandet	10	46	16	6	22	100	55
Agder/Rogaland	40	28	9	11	13	100	42
Vestlandet	40	4	19	0	37	100	51
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	17
Nord-Norge	41	42	9	1	7	100	27

Tabell I-22: Bedrifter etter om de har investert i datamaskiner eller programvare for å overholde miljøregelverket. Prosent

	Ja	Nei	I alt	Antall bedrifter
Alle	8	92	100	282
Ansatte				
Inntil 19 ansatte	8	92	100	89
20 - 49 ansatte	13	87	100	76
Over 50 ansatte	11	89	100	117
Sektor				
Sektor 1	4	96	100	107
Sektor 2	12	88	100	90
Sektor 3	4	96	100	85
Eieforhold				
Utenlandske eiere	4	96	100	50
Norske eiere	9	91	100	232
Landsdel				
Oslo/Akershus	14	86	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	21
Sør-Østlandet	6	94	100	54
Agder/Rogaland	2	98	100	42
Vestlandet	5	95	100	49
Trøndelag	:	:	:	18
Nord-Norge	16	84	100	26

Tabell I-23: Bedrifter etter størrelsen på investeringen til kjøp av datamaskiner eller programvare for å overholde miljøregelverket. Prosent

	Inntil 5000 kr	5000- 10000 kr	Over 10000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	22	12	16	100	28

Tabell I-24: Bedrifter etter størrelsen på gjennomsnittlige utgifter per måned til kjøp av eksterne tjenester for å overholde miljøregelverket. Prosent

	Ingen utgifter	Inntil 500 kr	500 - 1000 kr	Mer enn 1000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	60	11	9	19	100	287
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	62	12	9	17	100	91
20 - 49 ansatte	50	10	11	29	100	77
Over 50 ansatte	46	5	8	42	100	119
Sektor						
Sektor 1	55	9	12	24	100	108
Sektor 2	59	14	9	18	100	92
Sektor 3	68	8	9	16	100	87
Eieforhold						
Utenlandske eiere	58	1	20	22	100	51
Norske eiere	60	12	8	19	100	236
Landsdel						
Oslo/Akershus	72	1	7	21	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	55	22	10	12	100	55
Agder/Rogaland	78	1	-	20	100	42
Vestlandet	46	8	14	32	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	52	19	16	14	100	27

Tabell I-25: Utvikling av administrasjonskostnader for overholdelse av miljøregelverket i de to siste årene. Prosent

	Økt betydel- ig	Økt noe	Vært de samme	Gått noe ned	Gått betydel- ig ned	I alt	Antall bedrifter
Alle	10	39	49	1	-	100	251
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	10	38	50	1	-	100	73
20 - 49 ansatte	16	54	31	-	-	100	66
Over 50 ansatte	7	48	45	-	-	100	112
Sektor							
Sektor 1	20	52	28	-	-	100	101
Sektor 2	8	33	58	-	-	100	77
Sektor 3	5	40	50	5	-	100	73
Eieforhold							
Utenlandske eiere	5	21	73	-	-	100	46
Norske eiere	11	41	47	1	-	100	205
Landsdel							
Oslo/Akershus	3	62	35	-	-	100	61
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	19
Sør-Østlandet	10	42	48	-	-	100	47
Agder/Rogaland	12	26	62	-	-	100	37
Vestlandet	17	28	56	-	-	100	46
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	16
Nord-Norge	0	43	46	10	-	100	25

Tabell I-26: Bedrifter med økte administrasjonskostnader for å overholde miljøregelverket i de to siste årene etter hovedårsak til økningen. Prosent

	Innføri- ng av nye miljøre- gler	Miljøre- gelverk- et mer komplek- st	Bedrift- en har ekspand- ert	Bedre overhol- delse av miljøre- gelverk- et	Annet	Antall bedrifter
Alle	51	20	16	31	4	143
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	51	18	14	29	4	39
20 - 49 ansatte	42	39	23	39	-	44
Over 50 ansatte	56	28	33	48	2	60
Sektor						
Sektor 1	41	23	15	50	4	66
Sektor 2	62	22	19	14	-	45
Sektor 3	45	13	14	33	10	32
Landsdel						
Oslo/Akershus	38	37	26	29	10	33
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	11
Sør-Østlandet	51	15	15	37	-	26
Agder/Rogaland	:	:	:	:	:	21
Vestlandet	62	25	18	25	-	29
Trøndelag	:	:	:	:	:	9
Nord-Norge	:	:	:	:	:	14

Tabell I-27: Vurdering av egne administrasjonskostnader sammenlignet med andre bedrifter i samme næring. Prosent

	Lave	Middels	Høye	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	26	34	4	36	100	287
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	26	32	4	37	100	91
20 - 49 ansatte	19	46	7	28	100	77
Over 50 ansatte	24	49	8	19	100	119
Sektor						
Sektor 1	24	37	12	28	100	108
Sektor 2	20	34	4	42	100	92
Sektor 3	39	30	-	32	100	87
Eieforhold						
Utenlandske eiere	17	51	1	31	100	51
Norske eiere	27	32	5	36	100	236
Landsdel						
Oslo/Akershus	4	52	1	43	100	72
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	10	35	2	53	100	55
Agder/Rogaland	48	14	1	37	100	42
Vestlandet	32	35	9	24	100	52
Trøndelag	:	:	:	:	:	18
Nord-Norge	57	30	2	11	100	27

II-A: Næringslivets kostnader ved å overholde regelverket for arbeidslivet

Regelverket for arbeidslivet⁷ gjelder myndighetenes krav angående ansettelse og oppsigelse av arbeidstakere, overholdelse av ulike sikkerhets- og helsestandarder, arbeidstakernes rettigheter, rapportering av statistikk og administrasjon av obligatoriske arbeidsgivertytelse.

Få er enige i at regelverket er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt, og at endringer i regelverket er forutsigbare. Likevel er langt flere enige enn uenige i at regelverket kan overholdes fullt ut. Et fåtall av bedriftene blir konsultert av offentlige myndigheter ved utarbeiding av nye regler. Flertallet av bedriftene er uenige i at det er lett å komme i kontakt med, og vite hvilken myndighet som skal kontaktes ved forespørsler om regelverket. Flere er enige enn uenige i at framgangsmåten ved klager er klar og at det ikke er påkrevd med ekstra eller uventet betaling, men nesten åtte av ti er uenige i at prosessen ved kontakt med offentlige myndigheter er fleksibel og ikke byråkratisk.

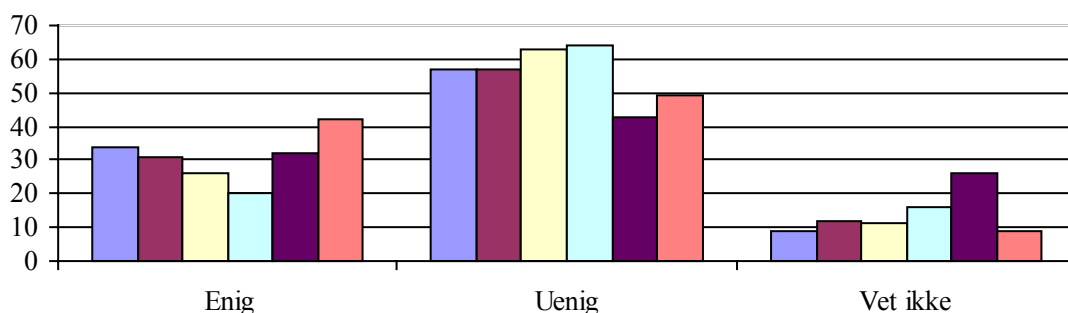
Flertallet av bedriftene har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser eller tillatelser i løpet av de siste 12 månedene. I gjennomsnitt har bedriftene bedt om dette fire ganger. Gjennomsnittlig tidsbruk for å overholde regelverket er omlag 18 timeverk. Videre viser undersøkelsen at kun en av ti bedrifter mener deres administrasjonskostnader er høyere enn hos andre bedrifter i samme næring.

II-B: Kvaliteten på regelverket for arbeidslivet

Hovedtemaet er hvordan bedriftene vurderer kvaliteten på regelverket for arbeidslivet, og i hvilken grad bedriften er konsultert av myndighetene før nye regler lages og i hvilken grad det er overensstemmelse mellom bedriftene i samme næring når det gjelder overholdelse av regelverket.

Respondentene ble bedt om en subjektiv evaluering av kvaliteten på regelverket med hensyn på seks sentrale temaer. Bedriftene ble bedt om å si seg enig eller uenig i følgende seks positivt formulerte utsagn med tanke på regelverkets kvalitet:

- Utsagn 1: (Regelverket) er lett å forstå
- Utsagn 2: Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte
- Utsagn 3: Det er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt
- Utsagn 4: Endringer i reglene er forutsigbare
- Utsagn 5: Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene
- Utsagn 6: Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut

Figur II-1: Holdning til utsagn B1.1-B1.6 for regelverket for arbeidslivet. Prosent

⁷ For nærmere spesifisering se Notater 98/65: Vedlegg: Spørreskjemaer.

Figur II-1 viser at flertallet av bedriftene i større grad er uenig enn enige i de seks utsagnene om kvaliteten på regelverket for arbeidslivet. Spesielt er bedriftene i stor grad uenige i utsagnene: "Regelverket er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt" og "Endringer i regelverket er forutsigbare". For begge utsagnene er andelen uenige nesten to tredeler (64 prosent). Videre kan det være verdt å merke seg den høye vet ikke-andelen for utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". En firedel av bedriftene har latt være å markere ett svar eller krysset av for vet ikke på dette spørsmålet.

Generelt er industribedrifter og bedrifter med ressursorienterte aktiviteter i større grad uenige i utsagnene enn de andre. På utsagnene "Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte" og "Regelverket er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt" har henholdsvis 82 og 86 prosent gitt uttrykk for at de er uenige i påstandene, og omlag 40 prosent av disse er helt uenige. Selv om bedriften i de andre sektorene ikke i like stor grad er uenige i utsagnene, er andelen helt uenige større i disse sektorene.

Også når det gjelder landsdel er det forskjeller. Bedrifter i Agder og Rogaland er gjennomgående i større grad enige i utsagnene enn de andre, med unntak av utsagn 4: "Endringene i reglene er forutsigbare".

Rådspørring underveis i utarbeiding av nye regler

Det store flertallet av bedriftene blir sjelden eller aldri rådspurt under utarbeidingen av nye regler (73 prosent). Ingen blir alltid spurt, og kun syv prosent ofte. De resterende har krysset av for vet ikke eller utelatt å besvare spørsmålet (tabell II-7).

Mellomstore SMB (20-49 ansatte) synes de oftere bli tatt med til råds enn hva øvrige gjør. Størst andel som aldri blir tatt med finner vi blant bedrifter med færre enn 20 ansatte.

Med hensyn på sektortype er det bedrifter i næringer med liten påvirkning på miljøet som i størst grad synes de blir trukket med i utarbeidingen av nye regler for arbeidslivet. Over halvparten av bedriftene i denne kategorien oppgir at de blir tatt med, mot om lag fire av ti i de to andre kategoriene.

De bedriftene som i størst grad blir rådspurt underveis i utarbeidingen av nye regler finner vi i Oslo/Akershus og Agder/Rogaland, mens flertallet av bedriftene i landsdelene Sør-Østlandet (54 prosent) og Trøndelag (52 prosent) aldri blir tatt med underveis i utarbeidingen.

Overholdelse av regelverket

Et interessant spørsmål er i hvilken grad bedrifter faktisk overholder regelverket. På bakgrunn av dette ble bedriftene bedt om å vurdere graden av overholdelse i egen næring. Tabell II-8 viser at 40 prosent oppgir at de i stor grad tror bedriftene i samme næring overholder regelverket, 49 prosent i middels grad og fem prosent i liten grad. Bare seks prosent vet ikke.

Bedrifter med 20 til 49 ansatte tror i større grad enn de andre at bedriftene i samme næring overholder regelverket. Videre ser vi at bedriftene i sektor 3 i større grad har stor tiltro til overholdelse av regelverket, enn i de to andre sektorene, mens flertallet (57 prosent) av bedriftene i sektor 2 i middels grad har tiltro til bedrifter i egen næring på dette området.

Om vi ser på graden av overholdelse av regelverket for arbeidslivet etter landsdel, finner vi at den er størst i Agder/Rogaland (56 prosent), på Vestlandet (48 prosent) og Sør-Østlandet (46 prosent).

Tabell II-1: Holdning til utsagnet: "Det (regelverket) er lett å forstå". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	33	33	24	9	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	32	32	25	9	100	104
20 - 49 ansatte	-	34	46	18	2	100	79
Over 50 ansatte	-	39	41	17	2	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	33	34	33	-	100	110
Sektor 2	2	34	30	25	9	100	109
Sektor 3	-	30	38	19	13	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	38	31	17	13	100	26
Mer enn 5 år	2	32	34	26	6	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	37	59	4	1	100	36
Norske eiere	1	33	32	25	9	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	30	41	21	8	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	41	30	25	4	100	64
Agder/Rogaland	7	40	13	23	17	100	40
Vestlandet	-	23	26	37	14	100	50
Trøndelag	-	31	58	11	0	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

**Tabell II-2. Holdning til utsagnet: "Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	-	31	32	25	12	100	303
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	31	31	25	13	100	103
20 - 49 ansatte	-	30	43	21	7	100	78
Over 50 ansatte	-	22	48	24	5	100	122
Sektor							
Sektor 1	-	14	50	32	4	100	109
Sektor 2	-	35	30	24	11	100	107
Sektor 3	-	33	27	22	18	100	87
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	31	44	11	14	100	25
Mer enn 5 år	-	31	31	28	10	100	261
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	10	79	9	2	100	35
Norske eiere	-	31	30	25	13	100	268
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	22	39	27	13	100	79
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	38	19	25	18	100	64
Agder/Rogaland	-	47	28	21	5	100	40
Vestlandet	-	27	16	34	23	100	48
Trøndelag	-	35	52	11	2	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	22

Tabell II-3: Holdning til utsagnet: "Det (regelverket) er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	25	38	26	10	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	25	37	26	11	100	104
20 - 49 ansatte	-	26	46	22	5	100	79
Over 50 ansatte	-	24	45	28	4	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	14	53	33	0	100	110
Sektor 2	2	25	37	26	9	100	109
Sektor 3	-	30	31	21	18	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	33	37	9	20	100	26
Mer enn 5 år	2	23	41	27	7	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	35	34	29	2	100	36
Norske eiere	1	24	38	26	11	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	29	36	27	9	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	14	58	18	10	100	64
Agder/Rogaland	-	46	17	21	17	100	40
Vestlandet	-	16	34	35	15	100	50
Trøndelag	-	33	43	23	0	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-4: Holdning til utsagnet: "Endringer i reglene er forutsigbare". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	17	36	28	16	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	17	36	27	16	100	104
20 - 49 ansatte	1	21	33	37	8	100	79
Over 50 ansatte	2	21	40	29	8	100	125
Sektor							
Sektor 1	0	10	35	33	21	100	110
Sektor 2	5	15	42	27	12	100	109
Sektor 3	3	24	27	27	19	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	14	33	40	14	100	26
Mer enn 5 år	4	19	35	27	14	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	50	36	9	4	100	36
Norske eiere	3	16	36	29	16	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	10	37	36	17	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	6	22	40	26	7	100	64
Agder/Rogaland	5	13	43	19	20	100	40
Vestlandet	0	22	27	29	22	100	50
Trøndelag	19	3	55	15	9	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-5: Holdning til utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	31	29	14	26	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	30	28	14	27	100	104
20 - 49 ansatte	-	30	38	12	21	100	79
Over 50 ansatte	-	43	32	10	15	100	125
Sektor							
Sektor 1	3	21	35	7	34	100	110
Sektor 2	-	34	26	18	22	100	109
Sektor 3	-	30	29	11	30	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	19	32	15	34	100	26
Mer enn 5 år	-	35	25	14	26	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	13	58	2	28	100	36
Norske eiere	1	32	28	14	26	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	28	40	11	21	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	2	28	26	13	31	100	64
Agder/Rogaland	-	47	8	25	20	100	40
Vestlandet	-	31	18	16	35	100	50
Trøndelag	-	40	35	1	24	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-6: Holdning til utsagnet: "Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	37	29	20	9	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	36	29	20	10	100	104
20 - 49 ansatte	1	54	28	11	6	100	79
Over 50 ansatte	1	43	33	22	2	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	24	41	31	3	100	110
Sektor 2	7	37	32	15	9	100	109
Sektor 3	3	45	19	21	13	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	0	41	27	17	14	100	26
Mer enn 5 år	6	38	29	20	7	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	21	75	1	3	100	36
Norske eiere	5	38	28	20	10	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	41	35	15	9	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	6	38	23	30	4	100	64
Agder/Rogaland	7	46	21	16	9	100	40
Vestlandet	5	24	30	17	23	100	50
Trøndelag	-	48	43	2	8	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

**Tabell II-7: Bedrifter etter hvor hyppig de blir rådspurt underveis i utarbeidingen av nye regler.
Prosent**

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	7	36	37	20	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	7	35	38	21	100	104
20 - 49 ansatte	3	7	52	26	12	100	79
Over 50 ansatte	-	3	52	30	15	100	125
Sektor							
Sektor 1	0	6	37	36	20	100	110
Sektor 2	0	5	33	42	20	100	109
Sektor 3	-	11	40	29	20	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	1	5	31	59	5	100	26
Mer enn 5 år	0	8	37	34	21	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	1	85	9	6	100	36
Norske eiere	0	7	34	38	20	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	43	20	28	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	0	13	22	54	11	100	64
Agder/Rogaland	1	8	41	35	16	100	40
Vestlandet	-	1	33	39	26	100	50
Trøndelag	-	-	46	52	3	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-8: Bedrifter etter vurdering av i hvilken grad regelverket for arbeidslivet overholdes i næringsen. Prosent

	I				I alt	Antall bedrifter
	I stor grad	middels grad	I liten grad	Vet ikke		
Alle	40	49	5	6	100	308
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	39	49	5	6	100	104
20 - 49 ansatte	54	45	1	-	100	79
Over 50 ansatte	46	47	3	4	100	125
Sektor						
Sektor 1	30	51	12	7	100	110
Sektor 2	38	57	0	5	100	109
Sektor 3	49	35	9	8	100	89
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	17
2-5 år	60	24	9	7	100	26
Mer enn 5 år	36	54	4	6	100	265
Eieforhold						
Utenlandske eiere	43	56	1	-	100	36
Norske eiere	40	49	5	6	100	272
Landsdel						
Oslo/Akershus	40	43	7	10	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	46	54	0	0	100	64
Agder/Rogaland	56	44	0	-	100	40
Vestlandet	48	44	3	4	100	50
Trøndelag	10	82	-	8	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	23

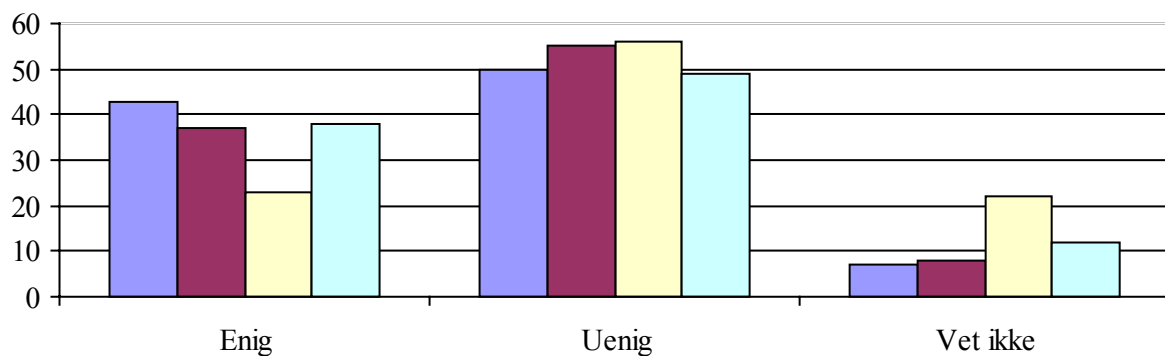
II-C: Kvaliteten på administrasjonen av regelverket for arbeidslivet

Denne delen belyser hvordan bedriftene synes myndighetene implementerer og administrerer regelverket. Hovedmålet er å se på hvor enkelt det er å innhente informasjon, å få offentlige myndigheter til å ta beslutninger, eller å gi autorisasjon, men også å få et estimat på antall beslutninger/avgjørelser eller autorisasjoner/tillatelser det spørres om årlig for å overholde regelverket.

Informasjon fra offentlig myndigheter og etater

Fokus i dette avsnittet er rettet mot hvordan bedriftene oppfatter kvaliteten i kontakten med offentlige etater, og bedriftene ble bedt om å si seg enig eller uenig i følgende positive utsagn:

- Utsagn 1: Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes
- Utsagn 2: Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet
- Utsagn 3: Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter
- Utsagn 4: Du får den informasjonen du trenger

Figur II-2: Holdninger til utsagn C1.1 til C1.4 for regelverket for arbeidslivet. Prosent

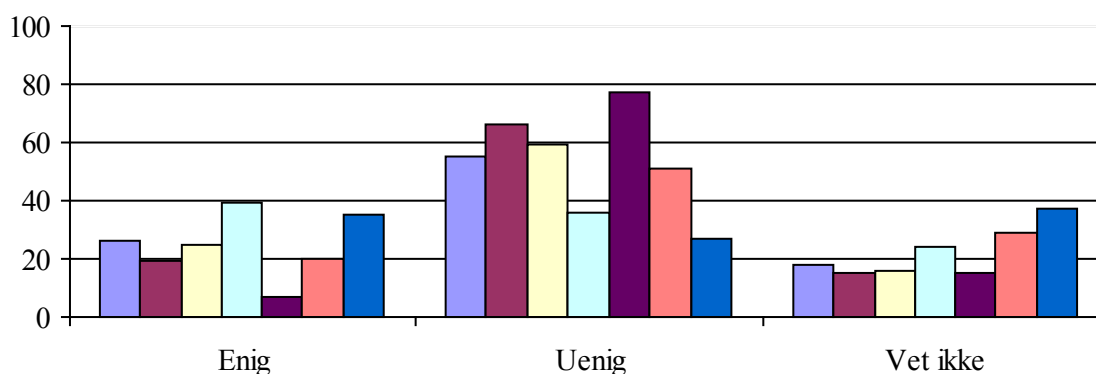
Figur II-2 viser en tendens til at respondentene i større grad er uenige enn enige i at det er høy kvalitet i kontakten med offentlige myndigheter ved innhenting av informasjon om regelverket for arbeidslivet. Bedriftene er i størst grad uenige i utsagnet: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter", men dette er samtidig utsagnet med høyest vet ikke-andel.

Tabellene II-9 til II-12 viser at det er få tydelige forskjeller når tallmaterialet er brutt ned på antall ansatte, sektortype og virksomhetstid. En forskjell er at flertallet av bedriftene med over 50 ansatte i større grad enn de andre, er enige i at offentlige myndigheter gir den informasjonen bedriftene trenger (utsagn 4).

Kontakt med offentlige myndigheter

For å måle kvaliteten på kontakten ved avgjørelser (inkludert autorisasjon) relatert til regelverket for arbeidslivet, ble bedriftene bedt om å angi holdning til følgende utsagn:

- Utsagn 1: Tjenestemennene gir endelige svar
- Utsagn 2: Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid
- Utsagn 3: Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene
- Utsagn 4: Framgangsmåten ved klager er klar
- Utsagn 5: Prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk
- Utsagn 6: Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter
- Utsagn 7: Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling

Figur II-3: Holdninger til utsagn C2.1 til C2.7 for regelverket for arbeidslivet. Prosent

Figur II-3 viser at bedriftene tenderer mot å være uenig i påstandene. Utsagnet om at prosessen for å få en avgjørelse eller en tillatelse som er regulert av regelverket for arbeidslivet er fleksibel og ikke byråkratisk, er flest uenige i. Vel tre firedeler er uenige i dette, og hele 38 prosent er helt uenige. Utsagnet om at framgangsmåten ved klager er klar og at det ikke er påkrevd med ekstra eller uventet betaling, har flest sagt seg uenige i. Henholdsvis 39 og 35 prosent er stort sett eller helt enige i disse utsagnene. Utsagnet om ekstra eller uventet betaling er samtidig det spørsmålet flest har krysset av for vet ikke (37 prosent).

Det er gjennomgående større vet ikke-andel blant bedrifter med få ansatte enn i bedrifter med mange (tabell II-13-II-19). Spesielt stor er forskjellen mellom bedrifter med inntil 19 ansatte og bedrifter med over 50 ansatte på utsagnet om ekstra og uventet betaling. Forskjellen her er 15 prosentpoeng, fra 38 prosent i den første kategorien til 23 prosent i den andre.

Industribedrifter og bedrifter med ressursorienterte aktiviteter er i større grad enn de andre bedriftene uenige i utsagnene, med unntak for utsagnet om konsekvente og forutsigbare avgjørelser, hvor sektorinndeling ikke spiller noen vesentlig rolle, og for utsagnet om at framgangsmåten ved klager er klar, hvor halvparten av bedriftene i sektoren er enige i påstanden, selv om kun fire prosent er helt enige. Spesielt er bedriftene i denne sektoren uenige i påstanden om at prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk. Omlag ni av ti av bedriftene er uenige i utsagnet, og i alt seks av ti bedrifter er helt uenige. Et annet gjennomgående trekk er at vet ikke-andelen er lavere i sektor 1 og 2 enn i sektor 3.

Også når det gjelder landsdel er det til dels store forskjeller med tanke på kontakt med offentlige myndigheter. Bedrifter i Agder og Rogaland er i større grad enn de andre enige i utsagnene 1, 2, 3, 4 og 7. For utsagn 4: "Framgangsmåten ved klager er klar" er over halvparten av bedriftene i landsdelene Agder/Rogaland, Vestlandet og Trøndelag i noen grad enige i, men en større andel av bedriftene i Agder og Rogaland er helt enige i utsagnet enn blant andre. Få bedrifter er enige i utsagn 5, og halvparten er helt uenig i at kontakten med offentlige myndigheter er fleksible og ikke byråkratisk på Sør-Østlandet og Vestlandet.

Enkeltavgjørelser og tillatelser

Flertallet av bedriftene har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser eller autorisasjon i løpet av de siste 12 månedene for å overholde regelverket for arbeidslivet. Tabell II-20 viser at 16 prosent har bedt om det én gang, 22 prosent to ganger, og 34 prosent tre ganger eller mer. Den resterende firedelen har ikke bedt om enkeltavgjørelser eller tillatelser i det aktuelle tidsrommet. Gjennomsnittlig antall forespørsler i løpet av perioden er nesten 4 ganger (tabell II-i).

Tabellen viser også at bedrifter med over 50 ansatte oftere er i kontakt med offentlige myndigheter for slike avgjørelser enn andre, og i alt syv av ti store SMB har bedt om enkeltavgjørelser eller tillatelser tre ganger eller mer i løpet av de aktuelle 12 månedene.

Også industribedrifter og bedrifter med ressursorientert aktivitet har oftere bedt offentlige myndigheter om avgjørelser enn bedrifter i andre sektorer, og over halvparten (52 prosent) har kontaktet offentlige myndigheter for dette formålet tre ganger eller mer i løpet av perioden. Men selv om tabell II-20 viser at flere bedrifter i sektor 1 enn i sektor 2 og 3 har hatt kontakt for dette formålet, viser tabell II-i at det ikke er noen vesentlig forskjell mellom de ulike sektortypene med tanke på gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser i løpet av perioden.

Tabell II-i: Gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser per år etter sektor og antall ansatte. Antall

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	3,8	3,6	3,9	8,2
Sektor 1	4,1	3,5	4,0	9,7
Sektor 2	3,6	3,5	4,0	7,7
Sektor 3	3,9	3,9	3,5	5,3

Videre viser tabell II-i at antall ansatte har betydning for gjennomsnittlig antall forespørsler om for å overholde regelverket for arbeidslivet. I løpet av den aktuelle perioden har store bedrifter i sektor 1 hatt nesten 10 forespørsler, mot 3,5 til 4 ganger blant de bedriftene med færre ansatte.

Ser vi på antall enkeltavgjørelser i forhold til landsdel, ser vi at bedrifter på Vestlandet og i Oslo/Akershus har størst andel av bedrifter som ikke har hatt slik kontakt i løpet av det aktuelle tidsrommet i forbindelse med enkeltavgjørelser og autorisasjon. Av bedriftene i Oslo/Akershus, som har hatt kontakt av denne art, har flertallet hatt kontakt en til to ganger. Derimot så har bedriftene på Vestlandet hatt slik kontakt tre ganger eller mer i løpet av perioden. Videre ser vi at bedriftene i Agder og Rogaland hyppigst har hatt kontakt med offentlige myndigheter med dette formålet.

**Tabell II-9: Holdninger til utsagnet: "Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	40	31	19	7	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	39	31	19	7	100	104
20 - 49 ansatte	5	45	29	20	1	100	79
Over 50 ansatte	4	42	42	11	1	100	125
Sektor							
Sektor 1	4	44	28	20	5	100	110
Sektor 2	5	44	30	17	4	100	109
Sektor 3	0	30	36	21	13	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	45	39	10	7	100	26
Mer enn 5 år	4	39	33	18	6	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	39	53	8	-	100	36
Norske eiere	3	40	31	19	7	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	1	44	25	23	8	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	2	49	39	7	4	100	64
Agder/Rogaland	7	36	27	20	9	100	40
Vestlandet	1	43	28	22	6	100	50
Trøndelag	2	20	47	32	-	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-10: Holdninger til utsagnet: "Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	32	34	21	8	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	32	33	21	9	100	104
20 - 49 ansatte	1	30	46	23	-	100	79
Over 50 ansatte	1	41	40	16	1	100	125
Sektor							
Sektor 1	0	38	45	12	5	100	110
Sektor 2	7	32	30	27	4	100	109
Sektor 3	3	30	34	16	18	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	38	35	14	13	100	26
Mer enn 5 år	6	33	35	20	7	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	36	54	10	-	100	36
Norske eiere	5	32	33	21	9	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	34	35	20	12	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	5	44	33	14	3	100	64
Agder/Rogaland	7	32	19	33	9	100	40
Vestlandet	6	33	33	23	6	100	50
Trøndelag	-	20	48	32	-	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-11: Holdninger til utsagnet: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	22	29	27	22	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	22	28	27	23	100	104
20 - 49 ansatte	1	19	43	31	6	100	79
Over 50 ansatte	-	14	45	27	13	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	15	30	35	19	100	110
Sektor 2	-	24	31	27	19	100	109
Sektor 3	3	21	25	23	28	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	37	6	32	25	100	26
Mer enn 5 år	1	22	32	26	20	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	5	76	18	1	100	36
Norske eiere	1	22	27	27	22	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	4	18	30	26	22	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	35	25	19	22	100	64
Agder/Rogaland	-	18	17	38	27	100	40
Vestlandet	0	12	41	21	25	100	50
Trøndelag	-	21	36	40	2	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-12: Holdninger til utsagnet: "Du får den informasjonen du trenger". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	36	33	16	12	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	35	32	17	13	100	104
20 - 49 ansatte	-	41	51	5	3	100	79
Over 50 ansatte	-	53	34	8	5	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	39	31	19	11	100	110
Sektor 2	5	35	34	17	9	100	109
Sektor 3	-	36	34	13	18	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	49	19	9	22	100	26
Mer enn 5 år	3	36	35	17	9	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	35	58	3	3	100	36
Norske eiere	3	36	32	17	12	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	37	40	14	9	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	35	39	14	13	100	64
Agder/Rogaland	7	31	15	30	17	100	40
Vestlandet	-	37	41	13	9	100	50
Trøndelag	-	25	44	30	-	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-13: Holdninger til utsagnet: Tjenestemennene gir endelige svar. Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	24	34	21	18	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	25	33	21	18	100	104
20 - 49 ansatte	2	16	47	23	12	100	79
Over 50 ansatte	-	25	44	22	9	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	23	48	22	8	100	110
Sektor 2	3	23	34	22	19	100	109
Sektor 3	3	28	28	20	21	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	25	47	21	7	100	26
Mer enn 5 år	3	25	34	19	18	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	28	56	9	5	100	36
Norske eiere	2	24	34	22	18	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	19	43	8	30	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	3	19	45	23	9	100	64
Agder/Rogaland	7	28	23	27	15	100	40
Vestlandet	-	24	22	36	18	100	50
Trøndelag	-	14	45	21	20	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

**Tabell II-14: Holdninger til utsagnet: "Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	-	19	39	27	15	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	19	38	28	15	100	104
20 - 49 ansatte	-	12	52	23	13	100	79
Over 50 ansatte	-	23	46	21	10	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	16	42	34	8	100	110
Sektor 2	-	20	38	25	16	100	109
Sektor 3	-	18	39	27	16	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	31	42	13	13	100	26
Mer enn 5 år	-	19	40	26	15	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	4	60	30	6	100	36
Norske eiere	-	19	38	27	15	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	12	38	27	22	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	7	47	34	13	100	64
Agder/Rogaland	-	39	22	23	15	100	40
Vestlandet	-	14	42	34	9	100	50
Trøndelag	-	12	46	22	20	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

**Tabell II-15: Holdninger til utsagnet: "Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	22	35	24	16	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	21	34	25	17	100	104
20 - 49 ansatte	-	32	41	13	13	100	79
Over 50 ansatte	-	28	43	20	9	100	125
Sektor							
Sektor 1	3	16	39	28	13	100	110
Sektor 2	2	23	35	25	14	100	109
Sektor 3	3	24	31	21	21	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	30	35	17	18	100	26
Mer enn 5 år	3	20	36	26	15	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	9	55	30	6	100	36
Norske eiere	3	23	34	24	17	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	4	11	32	27	26	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	18	46	21	15	100	64
Agder/Rogaland	-	28	39	18	16	100	40
Vestlandet	3	42	4	41	9	100	50
Trøndelag	-	37	30	32	1	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-16: Holdninger til utsagnet: "Framgangsmåten ved klager er klar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	34	26	10	24	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	33	26	10	25	100	104
20 - 49 ansatte	4	43	27	12	14	100	79
Over 50 ansatte	3	46	29	7	15	100	125
Sektor							
Sektor 1	4	46	24	7	18	100	110
Sektor 2	7	29	26	14	24	100	109
Sektor 3	3	36	28	6	28	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	54	17	4	25	100	26
Mer enn 5 år	7	33	28	10	22	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	16	70	4	9	100	36
Norske eiere	5	35	25	11	25	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	34	29	5	32	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	4	25	28	17	27	100	64
Agder/Rogaland	15	38	20	7	20	100	40
Vestlandet	4	52	12	22	10	100	50
Trøndelag	1	50	39	0	10	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-17: Holdninger til utsagnet: "Proessen er fleksibel og ikke byråkratisk". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	7	39	38	15	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	8	39	38	16	100	104
20 - 49 ansatte	1	4	46	40	9	100	79
Over 50 ansatte	-	8	47	35	10	100	125
Sektor							
Sektor 1	-	2	28	60	10	100	110
Sektor 2	-	12	36	36	16	100	109
Sektor 3	0	3	51	30	16	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	-	54	33	13	100	26
Mer enn 5 år	-	8	40	39	14	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	1	78	16	4	100	36
Norske eiere	0	8	38	39	16	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	6	45	27	22	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	-	12	30	47	12	100	64
Agder/Rogaland	-	0	46	38	15	100	40
Vestlandet	0	9	21	53	18	100	50
Trøndelag	-	1	74	24	1	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-18: Holdninger til utsagnet: "Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	19	33	18	29	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	19	32	18	30	100	104
20 - 49 ansatte	3	14	46	17	20	100	79
Over 50 ansatte	-	27	35	19	19	100	125
Sektor							
Sektor 1	1	24	35	17	22	100	110
Sektor 2	2	18	34	17	29	100	109
Sektor 3	0	19	30	18	33	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	-	12	42	18	28	100	26
Mer enn 5 år	2	21	32	18	28	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	51	32	5	11	100	36
Norske eiere	1	18	33	18	30	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	18	41	11	30	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	0	18	32	22	28	100	64
Agder/Rogaland	-	17	24	24	35	100	40
Vestlandet	0	19	30	20	31	100	50
Trøndelag	-	27	47	15	10	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

**Tabell II-19: Holdninger til utsagnet: "Det er påkrevd med ekstra eller uventet betaling".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	32	16	11	37	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	31	16	12	38	100	104
20 - 49 ansatte	3	43	19	6	29	100	79
Over 50 ansatte	5	51	16	4	23	100	125
Sektor							
Sektor 1	4	35	16	16	30	100	110
Sektor 2	5	28	18	12	37	100	109
Sektor 3	0	38	13	8	40	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	0	30	31	9	30	100	26
Mer enn 5 år	2	35	15	13	35	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	59	25	-	15	100	36
Norske eiere	3	31	16	12	38	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	6	32	16	10	36	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	0	36	9	17	38	100	64
Agder/Rogaland	7	38	16	10	28	100	40
Vestlandet	1	21	25	13	40	100	50
Trøndelag	-	31	31	14	23	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-20: Bedrifter etter antall ganger de har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser eller tillatelser siste 12 månedene. Prosent

	Ingen ganger	En gang	To ganger	Tre ganger eller mer	I alt	Antall bedrifter
Alle	28	16	22	34	100	281
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	29	17	22	32	100	93
20 - 49 ansatte	28	5	23	45	100	75
Over 50 ansatte	13	3	13	71	100	113
Sektor						
Sektor 1	22	7	19	52	100	102
Sektor 2	29	16	26	28	100	98
Sektor 3	30	21	16	33	100	81
Eieforhold						
Utenlandske eiere	4	24	30	42	100	31
Norske eiere	29	15	22	34	100	250
Landsdel						
Oslo/Akershus	39	27	18	16	100	71
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	22
Sør-Østlandet	31	17	23	29	100	60
Agder/Rogaland	10	9	41	40	100	37
Vestlandet	42	4	11	43	100	46
Trøndelag	25	15	10	50	100	25
Nord-Norge	:	:	:	:	:	20

II-D: Administrasjonskostnader ved å overholde regelverket for arbeidslivet

I dette kapitlet er temaet administrasjonskostnadene⁸ ved formaliteter og papirarbeid, som bedriftene har for å overholde regelverket for arbeidslivet. Det sentrale er hvor mye tid de ansatte i bedriftene bruker for å overholde regelverket, kapitalkostnader⁹ i tilknytning til dette arbeidet og de finansielle kostnadene bedriftene pådrar seg ved kjøp av eksterne tjenester for dette formålet.

Tid og investeringer for å overholde regelverket for arbeidslivet

Flertallet (52 prosent) benytter mer enn 10 timeverk per måned for å overholde regelverket for arbeidslivet. 16 prosent bruker ikke noe tid på dette arbeidet, mens de resterende 32 prosentene fordeler seg jevnt i intervallet 1 til 10 timer (tabell II-21)¹⁰. Gjennomsnittlig tidsbruk per måned for å overholde regelverket er nesten 18 timer (tabell II-ii).

Hvis vi ser på antall timer til dette arbeidet i forhold til antall ansatte, ser vi at det er en tendens til at jo flere ansatte en bedrift har, jo mer tid brukes til arbeidet med å overholde regelverket. Mer en åtte av ti bedrifter med over 50 ansatte (83 prosent) bruker mer enn 10 timer, mens betydelig færre små bedrifter bruker like mange timer (50 prosent).

Det er også en tendens til at industribedrifter og bedrifter med ressursorientert aktivitet bruker mer tid til arbeidet med å overholde regelverket enn de andre. Seks av ti bedrifter i denne sektorgruppen benytter mer enn ti timer, mot fem av ti i de to andre gruppene. Det er også i disse to siste gruppene vi finner flest bedrifter som oppgir at de ikke bruker tid til arbeidet med å overholde regelverket for arbeidslivet.

Tabell II-ii: Gjennomsnittlig tidsbruk per måned for å overholde regelverket for arbeidslivet etter sektor og antall ansatte. Timer

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	17,6	14,2	35,9	88,2
Sektor 1	25,6	14,3	29,5	121,0
Sektor 2	19,5	17,5	52,5	50,0
Sektor 3	10,7	9,3	19,1	70,4

Store bedrifter bruker seks ganger så mange timeverk som de små for å overholde regelverket, mens sektortype spiller en mindre rolle. Likevel viser tabell II-ii at bedrifter i sektor 1 bruker mer en dobbelt så mye tid som bedriftene i sektor 3 i sitt arbeid med regelverket. Tabellen viser også en klar sammenheng mellom bedriftens størrelse og sektortype når det gjelder tidsbruk for å overholde regelverket. Store bedrifter i sektor 1 og 3 bruker vesentlig mer tid enn de små. Videre ser vi at dette forholdet er mindre tydelige for bedriftene i sektor 2.

Videre ser vi også en tendens til at bedrifter på Vestlandet bruker mindre tid enn bedrifter i de andre landsdelene for å overholde regelverket, men når de først gjør det, bruker de omtrent like mye tid som de andre. Andelen bedrifter som bruker mer enn 10 timer per måned er størst på Sør-Østlandet. Her bruker seks av ti mer enn 10 timer for å overholde regelverket.

⁸ Administrasjonskostnadene det her vises til er definert i spørreskjemaet.

⁹ For å unngå at disse kostnadene blir forvekslet med kostnader som følger av at regelverket blir overholdt er spørsmålet begrenset til kjøp av datamaskiner og/eller programvare siste år.

¹⁰ Intervallene som er brukt her er valgt på bakgrunn av ønske om like intervaller for de tre undersøkelsene. For denne undersøkelsen kunne det vært interessant å dele opp intervallet "Mer enn 10 timer" i mindre intervaller.

En firedel av bedriftene har kjøpt datamaskiner eller programvare for å overholde regelverket for arbeidslivet (tabell II-22). Av denne firedelen har halvparten investert over 10000 kroner, mens en firedel har investert henholdsvis inntil 5000 og inntil 10000 kroner.

Bedriftene som i størst grad har investert i slikt materiale er store bedrifter målt i antall ansatte (36 prosent), industribedrifter (36 prosent), bedrifter med andel av utenlandske eiere (33 prosent) og bedrifter på Vestlandet (36 prosent).

Ser vi på størrelsen på beløpet bedriftene har benyttet til investeringene i datamaskiner og programvare, viser tabell II-23 at halvparten av bedriftene brukte over 1000 kroner per måned, og at store SMB investerer mer penger enn de små, og at bedrifter i næringer med stor påvirkning på miljøet (sektor 2) i gjennomsnitt investerer mer enn de andre.

Flertallet (68 prosent) av bedriften kjøper eksterne tjenester for å overholde regelverket. Åtte av ti bedrifter, som kjøper eksterne tjenester, benytter mer enn 1000 kroner til dette i løpet av en gjennomsnitts måned (tabell II-24)

Tabell II-iii: Gjennomsnittlig beløp per måned til kjøp av eksterne tjenester etter sektor og antall ansatte. Kroner

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	3842	3503	5404	11156
Sektor 1	6877	6463	6368	11073
Sektor 2	3759	3540	6222	8845
Sektor 3	2382	2130	2664	16114

Gjennomsnittlig månedlig utgift til kjøp av eksterne tjenester er omlag 3800 kroner (tabell II-iii). Store bedrifter bruker tre ganger så mye som de minste, og bedrifter i sektor 1 bruker nesten tre ganger så mye som bedrifter i sektor 3. Likevel er det store bedrifter i sektor 3 som bruker mest (16114 kroner).

Administrasjonskostnader for å overholde regelverket for arbeidslivet

Tabell II-25 viser at i løpet av de to siste årene før undersøkelsen ble gjennomført, har administrasjonskostnadene for å overholde regelverket for arbeidslivet vært de samme eller økt. To tredeler av bedriftene mener de har økt; 14 prosent mener de har økt betydelig, mens flertallet (53 prosent) mener de har økt noe.

Selv om flertallet mener at administrasjonskostnadene har økt, synes det å være en tendens til at kostnadsøkningen er sterkere for bedrifter med mange ansatte enn i bedrifter med få. Også blant industribedrifter er økningen sterkere enn hos bedrifter i de andre sektorene. 30 prosent av industribedriftene mener at deres administrasjonskostnader har økt betydelig, mot 15 og fire prosent blant bedrifter i næringer med henholdsvis stor og liten påvirkning på miljøet.

Årsakene til økte administrasjonskostnader tilskrives innføring av nye regler (53 prosent), at regelverket har blitt mer komplisert (52 prosent), at bedriften har ekspandert (27 prosent), bedre overholdelse av regelverket (23 prosent), og annet (tre prosent). Selv om andelen som synes bedriften har fått høyere administrasjonskostnader som følge av innføring av nye regler er høy, kan ikke dette isolert ses som uttrykk for økte administrasjonskostnader for å overholde regelverket, siden det er åpent for flere kryss på spørsmålet. Vi får derfor et uttrykk for hvor mange som hevder dette er

årsaken enten alene eller i kombinasjon med andre årsaker. Tabell II-26 viser at bedrifter på Sør-Østlandet i større grad enn de andre har fått økte kostnader på grunn av innføring av nye regler, og at bedrifter i sektor 3 i mindre grad enn de andre bedriftene oppgir denne årsaken som viktig.

Til slutt er bedriftene spurt om en vurdering av deres kostnader i forhold til andre bedrifter i samme næring for å overholde regelverket for arbeidslivet. Nesten halvparten (49 prosent) synes deres administrasjonskostnader er middels i forhold til andre i næringen. 24 prosent synes de har lavere kostnader, 10 prosent høyere, og 17 prosent vet ikke (tabell II-27). Bedrifter med få ansatte oppgir i større grad enn de andre at deres kostnader er lave. Videre ser vi at bedrifter i sektor 1 og 3 i større grad enn bedrifter i sektor 2 har lave administrasjonskostnader, og at bedrifter på Vestlandet i større grad enn andre oppgir at deres administrasjonskostnader er høye.

Tabell II-21: Bedrifter etter timeverksinnsats for å overholde regelverket for arbeidslivet per måned. Prosent

	Ingen	1 - 3 timer	4 - 5 timer	5 - 9 timer	10 timer eller mer	I alt	Antall bedrifter
Alle	16	11	12	9	52	100	308
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	17	12	12	9	50	100	104
20 - 49 ansatte	9	7	16	4	64	100	79
Over 50 ansatte	12	1	3	1	83	100	125
Sektor							
Sektor 1	11	14	11	4	60	100	110
Sektor 2	17	5	15	14	49	100	109
Sektor 3	18	21	9	3	50	100	89
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	23	4	22	17	34	100	26
Mer enn 5 år	14	13	10	9	54	100	265
Eieforhold							
Utenlandske eiere	23	-	3	-	74	100	36
Norske eiere	16	12	12	9	51	100	272
Landsdel							
Oslo/Akershus	9	21	18	2	50	100	81
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	13	4	18	5	60	100	64
Agder/Rogaland	15	9	15	12	48	100	40
Vestlandet	22	17	1	9	52	100	50
Trøndelag	3	26	1	20	50	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	23

Tabell II-22: Bedrifter etter om de har investert i datamaskiner eller programvare for å overholde regelverket for arbeidslivet. Prosent

	Ja	Nei	I alt	Antall bedrifter
Alle	25	75	100	301
Ansatte				
Inntil 19 ansatte	24	76	100	101
20 - 49 ansatte	26	74	100	77
Over 50 ansatte	36	64	100	123
Sektor				
Sektor 1	36	64	100	108
Sektor 2	23	77	100	107
Sektor 3	22	78	100	86
Virksomhetstid				
Mindre enn 2 år	:	:	:	15
2-5 år	29	71	100	26
Mer enn 5 år	23	77	100	260
Eieforhold				
Utenlandske eiere	33	67	100	35
Norske eiere	25	75	100	266
Landsdel				
Oslo/Akershus	17	83	100	79
Hedmark/Oppland	:	:	:	24
Sør-Østlandet	19	81	100	61
Agder/Rogaland	26	74	100	40
Vestlandet	36	64	100	49
Trøndelag	32	68	100	26
Nord-Norge	:	:	:	22

Tabell II-23: Bedrifter etter størrelsen på investeringer til kjøp av datamaskiner eller programvare for å overholde regelverket for arbeidslivet. Prosent

	Inntil 5000 kr	5000 - 10000 kr	Over 10000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	25	28	46	100	81
Ansatte					
Inntil 19 ansatte	26	30	44	100	25
20 - 49 ansatte	:	:	:	:	19
Over 50 ansatte	14	23	64	100	37
Sektor					
Sektor 1	31	21	48	100	30
Sektor 2	12	33	55	100	29
Sektor 3	:	:	:	:	22

Tabell II-24: Bedrifter etter gjennomsnittlige utgifter per måned til kjøp av eksterne tjenester for å overholde regelverket for arbeidslivet. Prosent

	Ingen utgifter	Inntil 500 kr	500 - 1000 kr	Mer enn 1000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	32	8	4	56	100	305
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	32	8	4	56	100	104
20 - 49 ansatte	35	7	3	55	100	76
Over 50 ansatte	35	5	5	55	100	125
Sektor						
Sektor 1	33	5	1	61	100	109
Sektor 2	25	12	3	61	100	107
Sektor 3	44	3	8	46	100	89
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	17
2-5 år	34	18	-	48	100	26
Mer enn 5 år	32	7	5	56	100	262
Eieforhold						
Utenlandske eiere	35	2	-	63	100	35
Norske eiere	32	8	4	56	100	270
Landsdel						
Oslo/Akershus	26	6	8	59	100	79
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	45	0	1	54	100	64
Agder/Rogaland	42	15	8	36	100	40
Vestlandet	27	1	-	72	100	49
Trøndelag	4	26	1	69	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	23

Tabell II-25: Utvikling av administrasjonskostnader for overholdelse av regelverket for arbeidslivet de to siste årene. Prosent

	Økt betydel- ig	Økt noe	Vært de samme	Gått noe ned	Gått betydel- ig ned	I alt	Antall bedrifter
Alle	14	53	33	-	-	100	278
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	14	52	34	-	-	100	92
20 - 49 ansatte	19	62	19	-	-	100	69
Over 50 ansatte	18	60	22	-	-	100	117
Sektor							
Sektor 1	30	47	23	-	-	100	103
Sektor 2	15	49	36	-	-	100	98
Sektor 3	4	63	33	-	-	100	77
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	14
2-5 år	11	57	32	-	-	100	25
Mer enn 5 år	14	54	32	-	-	100	239
Eieforhold							
Utenlandske eiere	11	38	52	-	-	100	32
Norske eiere	14	54	32	-	-	100	246
Landsdel							
Oslo/Akershus	5	48	47	-	-	100	75
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	21
Sør-Østlandet	16	56	27	-	-	100	56
Agder/Rogaland	4	67	29	-	-	100	36
Vestlandet	36	25	39	-	-	100	44
Trøndelag	16	40	44	-	-	100	25
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	21

Tabell II-26: Bedrifter med økte administrasjonskostnader for å overholde regelverket for arbeidslivet de to siste årene etter hovedårsak til økningen. Prosent

	Innføring av nye regler	Regelverket mer komplekst	Bedriften har ekspandert	Bedre overholdelse av regelverket	Annet	Antall bedrifter
Alle	53	52	27	23	3	209
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	54	52	26	22	4	62
20 - 49 ansatte	41	52	34	27	-	55
Over 50 ansatte	46	52	34	33	1	92
Sektor						
Sektor 1	62	61	32	26	0	80
Sektor 2	60	44	18	31	4	72
Sektor 3	36	58	37	7	4	57
Landsdel						
Oslo/Akershus	26	64	23	5	8	52
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	17
Sør-Østlandet	84	43	40	28	-	44
Agder/Rogaland	49	30	39	18	-	27
Vestlandet	33	75	16	23	-	31
Trøndelag	:	:	:	:	:	19
Nord-Norge	:	:	:	:	:	19

Tabell II-27: Vurdering av egne administrasjonskostnader sammenlignet med andre bedrifter i samme næring. Prosent

	Lave	Middels	Høye	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	24	49	10	17	100	301
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	26	48	10	17	100	102
20 - 49 ansatte	14	63	7	16	100	77
Over 50 ansatte	6	64	14	17	100	122
Sektor						
Sektor 1	32	41	9	18	100	108
Sektor 2	17	56	7	19	100	107
Sektor 3	32	42	14	11	100	86
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	16
2-5 år	19	50	5	26	100	26
Mer enn 5 år	25	53	8	15	100	259
Eieforhold						
Utenlandske eiere	22	70	2	6	100	35
Norske eiere	24	49	10	17	100	266
Landsdel						
Oslo/Akershus	18	53	8	21	100	78
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	24
Sør-Østlandet	23	58	1	19	100	61
Agder/Rogaland	25	53	15	8	100	40
Vestlandet	22	46	13	20	100	50
Trøndelag	20	34	26	20	100	26
Nord-Norge	:	:	:	:	:	22

III-A: Næringslivets kostnader ved å overholde skatteregelverket

Kostnadene ved å overholde skatteregelverket¹¹ defineres som formaliteter og papirarbeid som bedriften har ved å overholde regelverket.

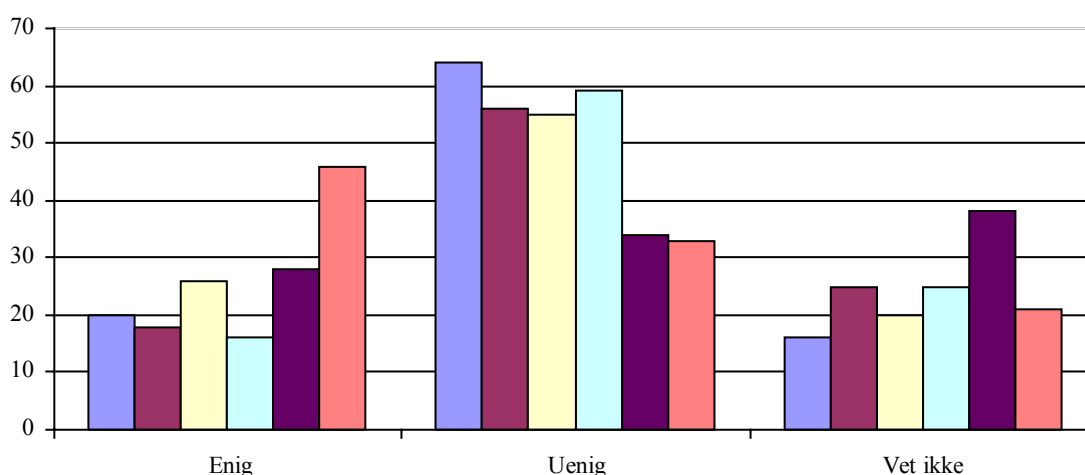
Relativt flere er enige enn uenige i at det er mulig å overholde skatteregelverket fullt ut, selv om de er uenige i at det er lett å forstå, at formålet oppnås på en enkel måte, at det er fleksibelt, at endringer er forutsigbare og at det er overensstemmelse mellom de ulike reglene. Videre er det stor enighet om at andre bedrifter også overholder skatteregelverket. Det synes også å være enighet om at det er lett å vite hvilken myndighet som skal kontaktes, og at de får den informasjonen de er ute etter. Materialet viser at flertallet anser at kontakten med offentlige myndigheter er lite fleksibel og byråkratisk. Det er også mindre enighet om at tjenestemannen gir endelig svar og at avgjørelsene er forutsigbare over tid og for lignende bedrifter.

Det er i gjennomsnitt mindre enn to forespørsler om enkeltavgjørelser eller tillatelser som er regulert av skatteregelverket i løpet av perioden. Flest forespørsler kommer fra store SMB i typiske tjenestenæringer (sektor 3).

III-B: Kvaliteten på skatteregelverket

Dette kapitlet tar for seg bedriftenes vurdering av kvaliteten på skatteregelverket, og i hvilken grad bedriften er konsultert av myndighetene i forkant av nye regler. Bedriftene ble bedt om å ta stilling til om de var enig eller uenig i følgende positivt formulerte utsagn om skatteregelverket:

- Utsagn 1: Det (regelverket) er lett å forstå
- Utsagn 2: Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte
- Utsagn 3: Det er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt
- Utsagn 4: Endringer i reglene er forutsigbare
- Utsagn 5: Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene
- Utsagn 6: Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut

Figur III-1: Holdninger til utsagn B1.1 til B1.6 i forhold til skatteregelverket. Prosent

¹¹ For nærmere presisering se Notater 98/65. Vedlegg: Spørreskjemaer.

Flertallet av bedriftene er i større grad uenige enn enige i de fem første utsagnene om kvaliteten på skatteregelverket. Derimot er nesten halvparten stort sett enige i det siste utsagnet: "Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut". Spesielt er bedriftene i stor grad uenige i utsagnene: "(Regelverket) er lett å forstå" og "Endringer i regelverket er forutsigbare". For alle utsagnene er andelen uenige over halvparten, og spesielt høy er vet ikke-andelen for utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". Nesten fire av ti av respondentene har krysset av for vet ikke på dette spørsmålet (figur III-1).

Tabellene III-1 til III-6 oppsummerer bedriftenes vurdering av utsagnene i forhold til ulike kjennetegn. Det kan synes som om bedrifter med flere ansatte i noe større grad enn de med få er uenige i at regelverket er lett å forstå. Det er flere som er helt uenig og stort sett uenige i kategoriene 20 til 49 ansatte og over 50 ansatte enn det er i kategorien under 19 ansatte, og spesielt er bedrifter med 20 til 49 ansatte uenige i utsagnet (utsagn 1) - 31 prosent er stort sett enige, og hele 53 prosent er helt uenige. Selv om bedriftene i liten grad er enige i utsagnene samlet, er flere enige om at det likevel er mulig å overholde regelverket fullt ut, og flertallet (65 prosent) av bedriftene med over 50 ansatte er i noen grad enige i dette (utsagn 6).

Det er vanskelig å si noe generelt i forhold til sektortyper. Bedrifter i sektor 1 og 2 er i sterkest grad uenig i at skatteregelverket er lett å forstå. Nesten syv av ti er uenige i utsagnet (utsagn 1), og fire av ti er helt uenige. Ellers skiller disse bedriftene seg ut med generelt høye vet ikke-andeler, og spesielt gjelder dette for utsagnene om formål og forutsigbarhet (utsagn 1 og 4). Bedrifter i sektor 3 synes i sterkest grad å være uenige i at regelverket er så fleksibelt at det kan gjennomføres effektivt (utsagn 3). Nesten tre av ti er helt uenige i utsagnet. Men selv om bedriftene generelt er uenige i at reglene i regelverket er enkle, fleksible, forutsigbare og i overensstemmelse, er bedrifter i sektor 2 og 3 i større grad enige, enn bedriftene i sektor 1, i at det likevel er mulig å overholde dem fullt ut (utsagn 6).

Bedrifter på Vestlandet skiller seg ut som generelt mer enig i utsagnene om kvaliteten på skatteregelverket enn de andre, alle utsagnene samlet. Fire av ti bedrifter i landsdelen er enige i at regelverket er lett å forstå og synes regelverket er fleksibelt nok til at det kan gjennomføres fleksibelt, og seks av ti mener at det er mulig å overholde reglene fullt ut selv om det er mange regler å forholde seg til. Bedrifter i Nord-Norge er i stor grad enige i utsagn 6, som 59 prosent er enige i. Bedriftene i Nord-Norge er i størst grad uenige i at regelverket er fleksibelt, og hele fire av ti er helt uenig i dette. Bedrifter i Oslo/Akershus og Sør-Østlandet er i størst grad uenig i at regelverket er forutsigbar og at det er overensstemmelse mellom de ulike reglene.

Rådspørring underveis i utarbeiding av nye regler

Få bedrifter blir rådspurt under utarbeidingen av nye skatteregler, og så å si alle bedriftene blir sjelden eller aldri rådspurt under utarbeidingen av nye skatteregler. De resterende har svart vet ikke (34 prosent)(tabell III-7). Forholdet kan i stor grad tilskrives at praksis er å utelate bedriftene fra denne prosessen.

Det er ingen betydelige forskjeller med hensyn til antall ansatte og sektortype. Derimot ser det ut til at bedrifter i Oslo/Akershus i større grad enn de andre blir tatt med underveis i utarbeidingen av nye skatteregler, og at bedriftene i Nord-Norge sjelden blir tatt med.

Overholdelse av regelverket

Det er stor tiltro til andre bedrifters skattemoral. Seks av ti (61 prosent) oppgir at de i stor grad tror andre bedrifter i samme næring overholder regelverket, 25 prosent i middels grad og to prosent i liten grad. 12 prosent vet ikke (tabell III-8).

Store bedrifter har større tiltro til at andre bedrifter i samme næring overholder skatteregelverket. Det er også en tendens til at industribedrifter og bedrifter med ressursorienterte aktiviteter i noe større grad enn de andre, tror at andre bedrifter i samme næring overholder regelverket, men her er forskjellene mindre enn for antall ansatte.

Videre ser vi at graden av overholdelse av skatteregelverket er størst i Nord-Norge og Agder/Rogaland (henholdsvis 75 og 73 prosent oppgir i stor grad), og minst på Sør-Østlandet, hvor mindre enn halvparten tror andre bedrifter overholder regelverket i stor grad. Bedrifter på Vestlandet har også liten tiltro til andre bedrifters overholdelse av regelverket. Også her tror under halvparten av bedriftene at de andre overholder regelverket i stor grad, en tredel i middels grad og nesten en av ti i liten grad.

Tabell III-1: Holdning til utsagnet: "Det (skatteregelverket) er lett å forstå". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	-	20	32	32	16	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	21	32	30	17	100	102
20 - 49 ansatte	-	11	31	53	5	100	99
Over 50 ansatte	-	15	50	28	6	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	16	29	40	16	100	126
Sektor 2	-	20	32	27	21	100	110
Sektor 3	-	24	36	32	7	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	10	12	56	21	100	38
Mer enn 5 år	-	21	36	31	13	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	16	28	10	45	100	41
Norske eiere	-	20	33	34	13	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	10	43	24	23	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	-	7	39	31	23	100	60
Agder/Rogaland	-	26	17	45	12	100	41
Vestlandet	-	42	22	36	-	100	49
Trøndelag	-	22	33	25	21	100	26
Nord-Norge	-	20	36	26	18	100	29

**Tabell III-2: Holdning til utsagnet: "Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	14	33	23	25	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	14	33	21	26	100	102
20 - 49 ansatte	1	11	28	41	19	100	99
Over 50 ansatte	-	14	49	25	11	100	121
Sektor							
Sektor 1	2	9	28	29	32	100	126
Sektor 2	8	13	38	17	24	100	110
Sektor 3	-	21	29	28	21	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	13	10	6	29	42	100	38
Mer enn 5 år	2	14	37	25	22	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	26	7	11	56	100	41
Norske eiere	5	13	36	24	22	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	5	13	39	16	27	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	-	7	33	30	30	100	60
Agder/Rogaland	-	19	27	23	30	100	41
Vestlandet	0	20	37	29	13	100	49
Trøndelag	15	10	14	18	43	100	26
Nord-Norge	5	20	39	17	19	100	29

Tabell III-3: Holdning til utsagnet: "Regelverket er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	25	35	20	20	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	25	34	19	21	100	102
20 - 49 ansatte	-	17	37	32	13	100	99
Over 50 ansatte	-	25	45	21	9	100	121
Sektor							
Sektor 1	2	26	31	21	20	100	126
Sektor 2	-	24	39	16	21	100	110
Sektor 3	-	24	29	28	18	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	10	31	26	33	100	38
Mer enn 5 år	1	24	38	19	18	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	13	27	4	56	100	41
Norske eiere	1	26	35	22	17	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	15	41	17	27	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	-	15	54	9	22	100	60
Agder/Rogaland	-	41	21	15	23	100	41
Vestlandet	-	40	25	29	6	100	49
Trøndelag	-	17	31	17	35	100	26
Nord-Norge	5	21	22	38	13	100	29

Tabell III-4: Holdning til utsagnet: "Endringer i reglene er forutsigbare". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	15	30	29	25	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	15	29	28	26	100	102
20 - 49 ansatte	2	5	43	37	14	100	99
Over 50 ansatte	-	13	35	40	12	100	121
Sektor							
Sektor 1	2	16	22	28	31	100	126
Sektor 2	-	16	31	28	25	100	110
Sektor 3	3	10	35	33	18	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	5	16	23	27	29	100	38
Mer enn 5 år	1	13	33	30	23	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	1	31	22	46	100	41
Norske eiere	2	16	30	30	23	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	9	27	38	26	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	1	1	36	27	35	100	60
Agder/Rogaland	-	5	59	13	23	100	41
Vestlandet	-	23	35	20	21	100	49
Trøndelag	-	45	3	24	28	100	26
Nord-Norge	14	24	9	35	18	100	29

Tabell III-5: Holdning til utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	26	25	9	38	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	26	24	8	40	100	102
20 - 49 ansatte	2	21	35	17	26	100	99
Over 50 ansatte	-	34	33	6	28	100	121
Sektor							
Sektor 1	0	22	29	8	41	100	126
Sektor 2	3	24	27	12	35	100	110
Sektor 3	3	35	15	4	42	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	35	6	16	43	100	38
Mer enn 5 år	1	25	30	7	36	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	25	6	2	68	100	41
Norske eiere	2	26	26	10	35	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	18	23	17	42	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	0	16	37	5	41	100	60
Agder/Rogaland	-	14	36	8	42	100	41
Vestlandet	-	35	31	1	32	100	49
Trøndelag	15	45	3	6	30	100	26
Nord-Norge	8	31	21	1	39	100	29

Tabell III-6: Holdning til utsagnet: "Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	42	22	11	21	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	41	22	11	23	100	102
20 - 49 ansatte	6	42	24	18	9	100	99
Over 50 ansatte	5	60	19	8	8	100	121
Sektor							
Sektor 1	5	28	25	15	26	100	126
Sektor 2	5	44	24	7	21	100	110
Sektor 3	0	50	15	17	18	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	1	23	27	18	31	100	38
Mer enn 5 år	5	44	20	10	21	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	32	7	6	55	100	41
Norske eiere	4	43	23	12	18	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	38	24	11	27	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	8	26	33	5	28	100	60
Agder/Rogaland	-	45	17	14	23	100	41
Vestlandet	1	58	6	24	12	100	49
Trøndelag	7	34	36	1	22	100	26
Nord-Norge	2	57	16	7	18	100	29

**Tabell III-7: Bedrifter etter hvor hyppig de rådspørres underveis i utarbeidingen av nye regler.
Prosent**

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	1	25	39	34	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	1	24	40	35	100	102
20 - 49 ansatte	-	3	31	36	29	100	99
Over 50 ansatte	1	3	42	31	24	100	121
Sektor							
Sektor 1	2	0	27	45	26	100	126
Sektor 2	0	0	25	40	35	100	110
Sektor 3	-	4	22	32	42	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	-	23	52	25	100	38
Mer enn 5 år	1	2	22	44	33	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	-	7	20	72	100	41
Norske eiere	1	1	26	41	31	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	1	32	31	37	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	-	5	28	51	16	100	60
Agder/Rogaland	-	0	20	44	35	100	41
Vestlandet	3	-	20	38	38	100	49
Trøndelag	-	-	2	22	76	100	26
Nord-Norge	-	-	17	56	26	100	29

Tabell III-8: Bedrifter etter vurdering av i hvilken grad skatteregelverket overholdes i næringsnæringen. Prosent

	I stor grad	I middels grad	I liten grad	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	61	25	2	12	100	322
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	60	26	2	12	100	102
20 - 49 ansatte	63	24	1	12	100	99
Over 50 ansatte	71	20	2	7	100	121
Sektor						
Sektor 1	66	28	-	6	100	126
Sektor 2	62	21	3	14	100	110
Sektor 3	53	31	3	14	100	86
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	18
2-5 år	55	25	7	13	100	38
Mer enn 5 år	62	24	2	12	100	266
Eieforhold						
Utenlandske eiere	56	19	-	26	100	41
Norske eiere	61	26	2	11	100	281
Landsdel						
Oslo/Akershus	58	32	4	6	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	46	36	-	18	100	60
Agder/Rogaland	73	14	-	12	100	41
Vestlandet	49	35	8	9	100	49
Trøndelag	53	2	-	45	100	26
Nord-Norge	75	23	-	2	100	29

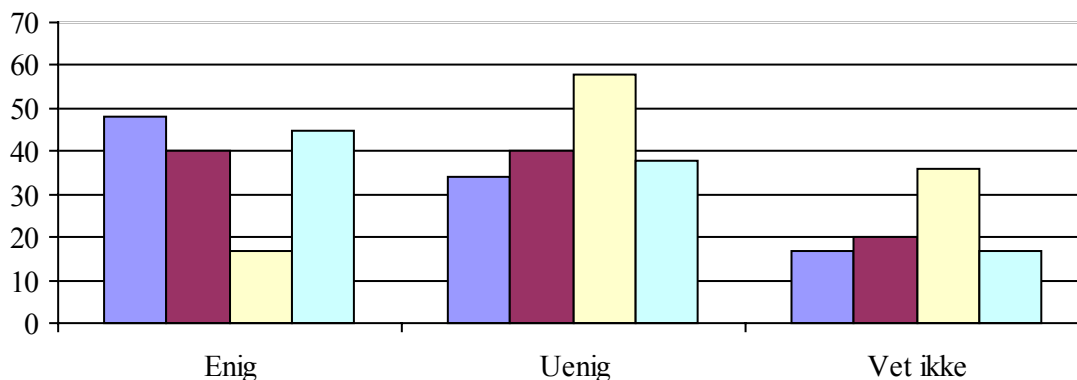
III-C: Kvaliteten på administrasjonen av skatteregelverket

I denne delen undersøker vi hvordan bedriftene vurderer hvordan myndighetene implementerer og administrerer skatteregelverket. Formålet er å se på hvor enkelt det er å innhente informasjon, å få offentlige myndigheter til å ta beslutninger, eller å gi autorisasjon. I tillegg ønsker vi et estimat på antall beslutninger/avgjørelser eller autorisasjoner/tillatelser norske SMB ber det offentlige om årlig for å overholde regelverket.

Informasjon fra offentlig myndigheter og etater

For å få et bilde av hvordan bedriftene evaluerer kvaliteten i kontakten med offentlige etater ble bedriftene bedt om å vurdere i hvilken grad de er enig eller uenig i de følgende positivt formulerte utsagn med tanke på kontakten med offentlige myndigheter:

- Utsagn 1: Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes
- Utsagn 2: Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet
- Utsagn 3: Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter
- Utsagn 4: Du får den informasjonen du trenger

Figur III-2: Holdning til utsagn C1.1 til C1.4 for skatteregelverket. Prosent

Figur III-2 viser at det er generelt flere enige enn uenige i utsagnene relatert til kvalitet i kontakten med offentlige myndigheter for informasjon om skatteregelverket. Unntaket er utsagn 3: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter", hvor nesten halvparten av bedriftene er uenige, og nesten en firedel er helt uenige. Men siden vet ikke-andelen er vesentlig større for dette utsagnet enn de andre, gir dette usikkerhet i analysen av resultatene.

Tabellene III-9 til III-12 viser at bedriftene med 20 til 49 ansatte i mindre grad er enige i utsagnene enn de andre, og at dette i særlig grad gjelder for utsagnene 1 og 2. Videre ser vi også at bedriftene i sektor 3 skiller seg klart fra de andre. I denne kategorien er to tredeler enige i at det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes og at de får den informasjonen de trenger (62 prosent), og nesten halvparten er enige i at det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet. For utsagnet om at man får de samme opplysningene uansett hvem de kontakter er bildet noe mer uklart.

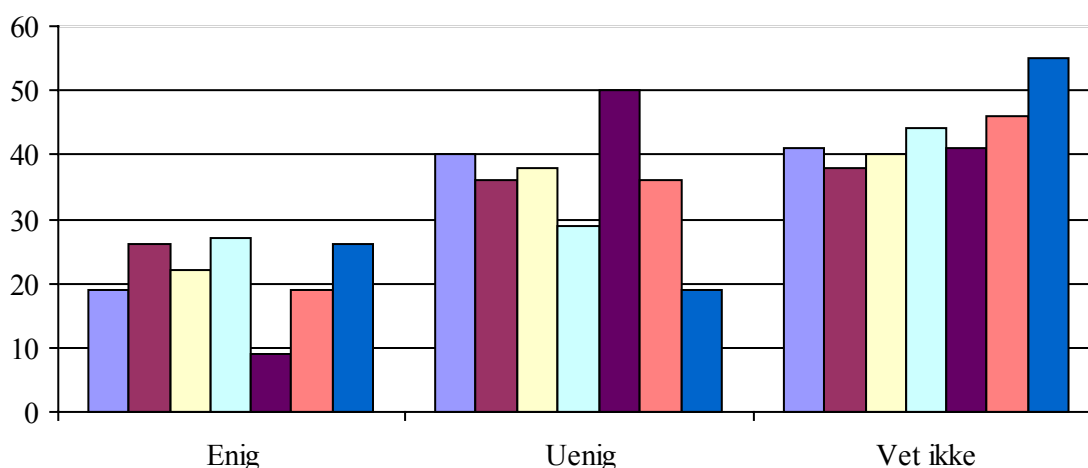
Bedrifter i Oslo/Akershus er i mindre grad enn andre enige i utsagnene, med unntak av utsagn 3: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". I tillegg til bedriftene i Oslo og Akershus, er

også bedriftene på Vestlandet i mindre grad enn de andre enige i utsagn 2. Videre ser vi også at selv om flere bedrifter i Agder og Rogaland er enige i utsagnet enn uenige, oppgir en firedel at de er helt uenige i utsagnet.

Kontakt med offentlige myndigheter

For å få et bilde av bedriftenes evaluering av kontakten de har opprettet med offentlige myndigheter for å få en avgjørelse eller en tillatelse som er regulert av regelverket, ble bedriftene bedt om å si seg enig eller uenig i følgende positivt formulerte utsagn om kontakten mellom bedrift og offentlig myndighet:

- Utsagn 1: Tjenestemannen gir endelige svar
- Utsagn 2: Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid
- Utsagn 3: Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsen
- Utsagn 4: Framgangsmåten ved klager er klar
- Utsagn 5: Prosessene er fleksible og ikke byråkratisk
- Utsagn 6: Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter
- Utsagn 7: Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling

Figur III-3: Holdning til utsagnene C2.1 til C2.7 for skatteregelverket. Prosent

Generelt viser figur III-3 at bedriftene i større grad er uenig enn enige i utsagnene. Påstanden om at prosessen for å få en enkeltavgjørelse eller tillatelse som er regulert av skatteregelverket er fleksibel og ikke byråkratisk, er flest uenige i. Halvparten (50 prosent) er uenige i dette, og 20 prosent er helt uenige. Likevel er det vet ikke-andelen som er mest iøyefallende med utsagnene vurdert samlet. Dette kan tyde på at det har vært vanskelig for bedriftene å ta stilling til disse spørsmålene. Vet ikke-andelen ligger mellom 38 prosent (svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid) og 55 prosent (det er ikke påkrevd med ekstra og uventet betaling), og bidrar til at usikkerheten i resultatene er stor.

Gjennomgående flere oppgir vet ikke blant bedrifter med få ansatte enn i bedrifter med mange. Spesielt stor er forskjellen mellom bedrifter med inntil 19 ansatte og bedrifter med over 50 ansatte i forhold til utsagnene om at svar fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid, og at kontakten med

offentlige myndigheter er fleksibel og ikke byråkratisk. Forskjellen for begge utsagnene er 27 prosentpoeng.

Også industribedrifter og bedrifter med ressursorienterte aktiviteter er i større grad enn de andre bedriftene uenige i utsagnene. Unntakene er utsagnene 4 og 7, hvor sektorinndeling ikke spiller noen vesentlig rolle. Utsagn 3: "Det er klart hvem som er ansvarlig for de avgjørelsene som tas av offentlige myndigheter", gir størst utslag i forskjell mellom bedriftene i sektor 1 og 3. Flertallet av bedriftene i sektor 1 er uenige i dette, mot 37 prosent i sektor 3. Et annet gjennomgående trekk er at vet ikke-andelen er høyere blant bedrifter i sektor 2 enn i de to andre sektorene. Vet ikke-andelen varierer fra 47 prosent til 61 prosent, og bidrar til økt usikkerhet i analyse av resultatene.

Også når det gjelder landsdel er det forskjeller, men her er tallmaterialet usikkert siden vet ikke-andelen er høye. Bedrifter i Oslo og Akershus er i større grad enn de andre uenige i at det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene de ber om, mens bedriftene på Sør-Østlandet og Vestlandet i større grad enn andre er uenige i at framgangsmåten ved klager er klar. Når det gjelder utsagn 7, er flere enige enn uenige av de som har krysset av for noe annet enn vet ikke, med unntak av bedriftene i Oslo og Akershus. I denne landsdelen er flere uenige enn enige i at det ikke er påkrevd med ekstra eller uventet betaling.

Enkeltavgjørelser og tillatelser

Under halvparten av bedriftene har bedt offentlige myndigheter eller etater om enkeltavgjørelser eller tillatelser for å overholde skatteregelveverket i løpet av de siste 12 månedene. Ni prosent har bedt om det en gang, 14 prosent to ganger, og 19 prosent har bedt om dette tre ganger eller mer i det aktuelle tidsrommet (tabell III-20). Gjennomsnittlig antall forespørsler om enkeltavgjørelser og tillatelser i løpet av perioden er mindre enn to (1,6) (tabell III-i).

Bedrifter med over 50 ansatte er oftere i kontakt med offentlige myndigheter for slike avgjørelser enn andre, og to tredeler (66 prosent) av disse har bedt om enkeltavgjørelser eller tillatelser i løpet av de aktuelle 12 månedene.

Videre viser tabellen at en større andel av bedriftene i sektor 3 enn i de to andre har bedt om enkelt avgjørelser og/eller tillatelser i det aktuelle tidsrommet. Tabell III-i viser gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser per år etter sektor og antall ansatte er størst blant store SMB i sektor 3. Mer enn 3 ganger så mange avgjørelser er forespurt fra denne gruppa enn blant store SMB i sektor 1.

Tabell III-i: Gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser per år etter sektor og antall ansatte. Antall

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	1,6	1,4	2,6	4,6
Sektor 1	1,9	1,7	2,1	3,3
Sektor 2	1,3	1,1	3,0	2,0
Sektor 3	2,1	1,8	2,7	11,3

Oslo/Akershus er den landsdelen hvor vi finner den største andelen bedrifter som ikke har vært i kontakt med offentlige myndigheter de siste 12 månedene i forbindelse med enkeltavgjørelser eller tillatelser for å overholde regelverket, mens landsdelene Sør-Østlandet og Vestlandet har flest bedrifter hvor slik kontakt forekommer hyppig. En firedel av bedriftene i disse to landsdelene har bedt om enkeltavgjørelser eller tillatelser mer enn tre ganger i løpet av perioden.

**Tabell III-9: Holdning til utsagnet: "Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	47	26	8	17	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	48	25	8	17	100	102
20 - 49 ansatte	1	33	36	15	16	100	99
Over 50 ansatte	1	52	31	10	5	100	121
Sektor							
Sektor 1	2	39	34	17	7	100	126
Sektor 2	-	42	25	8	24	100	110
Sektor 3	3	66	19	1	11	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	0	56	23	10	11	100	38
Mer enn 5 år	2	51	26	7	14	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	29	6	8	56	100	41
Norske eiere	2	49	28	8	13	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	29	43	6	22	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	5	46	24	15	9	100	60
Agder/Rogaland	-	53	16	13	18	100	41
Vestlandet	-	51	22	4	23	100	49
Trøndelag	-	64	2	13	21	100	26
Nord-Norge	6	65	10	7	13	100	29

Tabell III-10: Holdning til utsagnet: "Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	40	28	12	20	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	41	26	12	21	100	102
20 - 49 ansatte	2	30	40	13	15	100	99
Over 50 ansatte	-	39	38	16	7	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	33	39	12	15	100	126
Sektor 2	0	39	22	13	27	100	110
Sektor 3	0	48	29	12	11	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	0	52	24	12	11	100	38
Mer enn 5 år	0	41	29	13	18	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	36	4	3	56	100	41
Norske eiere	0	40	30	13	17	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	31	35	13	22	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	0	45	33	10	12	100	60
Agder/Rogaland	1	41	14	26	18	100	41
Vestlandet	-	27	30	12	31	100	49
Trøndelag	-	38	24	16	21	100	26
Nord-Norge	-	65	9	7	18	100	29

Tabell III-11: Holdning til utsagnet: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	-	17	27	21	36	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	17	27	20	37	100	102
20 - 49 ansatte	-	14	29	27	30	100	99
Over 50 ansatte	-	18	34	30	17	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	20	26	27	26	100	126
Sektor 2	-	18	22	15	45	100	110
Sektor 3	-	11	39	25	25	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	28	14	20	38	100	38
Mer enn 5 år	-	15	32	20	33	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	2	7	11	81	100	41
Norske eiere	-	18	29	22	31	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	17	27	29	27	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	-	10	33	14	44	100	60
Agder/Rogaland	-	18	32	20	30	100	41
Vestlandet	-	17	17	19	48	100	49
Trøndelag	-	16	39	21	24	100	26
Nord-Norge	-	27	11	13	49	100	29

Tabell III-12: Holdning til utsagnet: "Du får den informasjonen du trenger". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	45	26	12	17	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	-	46	25	12	17	100	102
20 - 49 ansatte	1	32	37	16	14	100	99
Over 50 ansatte	1	45	36	10	8	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	38	32	13	17	100	126
Sektor 2	0	40	24	15	21	100	110
Sektor 3	0	62	25	4	8	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	0	64	19	2	15	100	38
Mer enn 5 år	0	45	28	12	15	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	30	12	2	56	100	41
Norske eiere	0	46	27	13	13	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	34	39	8	19	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	0	50	28	9	13	100	60
Agder/Rogaland	-	55	6	20	18	100	41
Vestlandet	-	41	23	20	15	100	49
Trøndelag	0	40	24	15	21	100	26
Nord-Norge	-	50	8	12	30	100	29

Tabell III-13: Holdning til utsagnet: "Tjenestemennene gir endelige svar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	16	34	6	41	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	15	33	5	43	100	102
20 - 49 ansatte	4	24	36	9	27	100	99
Over 50 ansatte	-	23	47	13	17	100	121
Sektor							
Sektor 1	3	18	41	12	25	100	126
Sektor 2	5	10	28	3	54	100	110
Sektor 3	0	25	39	4	32	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	4	15	14	17	50	100	38
Mer enn 5 år	4	18	36	4	38	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	3	11	2	85	100	41
Norske eiere	4	17	36	6	37	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	10	38	9	41	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	8	8	29	4	51	100	60
Agder/Rogaland	-	9	38	13	40	100	41
Vestlandet	-	16	35	4	44	100	49
Trøndelag	15	17	26	0	42	100	26
Nord-Norge	1	6	50	2	41	100	29

**Tabell III-14: Holdning til utsagnet: "Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	23	31	5	38	100	322
Ansatte							
Inntil 19 Ansatte	3	22	31	4	40	100	102
20 - 49 Ansatte	8	26	25	13	28	100	99
Over 50 Ansatte	1	29	42	15	13	100	121
Sektor							
Sektor 1	7	25	37	7	25	100	126
Sektor 2	3	17	29	4	47	100	110
Sektor 3	0	32	29	7	32	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	4	2	39	8	48	100	38
Mer enn 5 år	4	24	33	6	33	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	3	20	3	74	100	41
Norske eiere	4	24	32	6	34	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	4	14	30	11	41	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	1	21	36	1	41	100	60
Agder/Rogaland	12	20	30	9	29	100	41
Vestlandet	-	24	37	5	34	100	49
Trøndelag	2	31	19	0	48	100	26
Nord-Norge	6	7	35	3	48	100	29

**Tabell III-15: Holdning til utsagnet: "Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	20	27	11	40	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	20	25	11	42	100	102
20 - 49 ansatte	5	25	34	10	25	100	99
Over 50 ansatte	1	28	45	10	16	100	121
Sektor							
Sektor 1	5	15	41	10	29	100	126
Sektor 2	0	17	20	11	51	100	110
Sektor 3	3	32	26	11	28	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	4	10	23	17	47	100	38
Mer enn 5 år	2	24	26	11	37	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	6	2	17	1	75	100	41
Norske eiere	2	22	27	12	37	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	6	38	17	37	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	4	13	24	14	46	100	60
Agder/Rogaland	7	15	29	9	40	100	41
Vestlandet	-	31	27	8	34	100	49
Trøndelag	1	18	24	15	42	100	26
Nord-Norge	1	23	10	2	64	100	29

Tabell III-16: Holdning til utsagnet: "Framgangsmåten ved klage er klar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	22	22	7	44	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	22	22	7	46	100	102
20 - 49 ansatte	15	21	23	5	37	100	99
Over 50 ansatte	13	31	27	5	24	100	121
Sektor							
Sektor 1	6	32	22	7	31	100	126
Sektor 2	1	14	24	3	58	100	110
Sektor 3	10	29	18	13	29	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	1	24	21	10	44	100	38
Mer enn 5 år	6	24	22	4	43	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	2	10	1	85	100	41
Norske eiere	5	24	23	7	40	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	4	21	31	3	41	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	6	7	22	11	54	100	60
Agder/Rogaland	8	18	17	0	56	100	41
Vestlandet	3	17	34	4	43	100	49
Trøndelag	1	24	17	15	43	100	26
Nord-Norge	3	25	8	18	46	100	29

Tabell III-17: Holdning til utsagnet: "Proessen er fleksibel og ikke byråkratisk". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	8	30	20	41	100	322
Ansatte							
Inntil 19 Ansatte	1	8	28	19	43	100	102
20 - 49 Ansatte	1	10	35	24	31	100	99
Over 50 Ansatte	1	12	46	26	16	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	4	36	27	32	100	126
Sektor 2	2	6	23	17	52	100	110
Sektor 3	0	18	36	18	29	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	-	20	24	15	41	100	38
Mer enn 5 år	1	8	30	21	39	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	2	19	5	75	100	41
Norske eiere	1	9	31	21	38	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	11	30	18	41	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	5	7	27	20	42	100	60
Agder/Rogaland	-	0	40	15	45	100	41
Vestlandet	-	6	25	27	42	100	49
Trøndelag	-	11	18	23	48	100	26
Nord-Norge	-	2	27	21	50	100	29

Tabell III-18: Holdning til utsagnet: "Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	15	24	12	46	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	15	23	11	47	100	102
20 - 49 ansatte	3	14	29	18	35	100	99
Over 50 ansatte	1	21	36	17	25	100	121
Sektor							
Sektor 1	-	18	31	16	36	100	126
Sektor 2	7	9	20	9	55	100	110
Sektor 3	0	24	25	14	36	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	1	14	29	9	48	100	38
Mer enn 5 år	3	16	25	12	44	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	3	19	3	75	100	41
Norske eiere	4	16	24	13	43	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	10	26	19	45	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	5	6	30	13	46	100	60
Agder/Rogaland	1	9	35	3	52	100	41
Vestlandet	8	13	22	15	41	100	49
Trøndelag	15	18	3	1	64	100	26
Nord-Norge	-	15	25	8	53	100	29

**Tabell III-19: Holdning til utsagnet: "Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	7	19	14	5	55	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	7	19	13	5	57	100	102
20 - 49 ansatte	4	19	23	10	44	100	99
Over 50 ansatte	3	26	22	4	45	100	121
Sektor							
Sektor 1	6	28	13	3	50	100	126
Sektor 2	5	14	16	3	61	100	110
Sektor 3	10	22	8	10	50	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	4	19	18	5	54	100	38
Mer enn 5 år	7	21	13	6	53	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	7	3	3	1	86	100	41
Norske eiere	7	21	15	5	52	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	6	14	20	9	52	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	8	15	19	1	57	100	60
Agder/Rogaland	8	7	12	0	73	100	41
Vestlandet	-	31	16	1	53	100	49
Trøndelag	15	17	7	1	60	100	26
Nord-Norge	0	21	3	16	60	100	29

Tabell III-20: Bedrifter etter antall ganger de har bedt offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser eller tillatelser siste 12 månedene. Prosent

	Ingen ganger	En gang	To ganger	Tre ganger	Mer enn tre ganger	I alt	Antall bedrifter
Alle	57	9	14	6	13	100	286
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	59	9	14	6	11	100	92
20 - 49 ansatte	44	10	12	8	26	100	91
Over 50 ansatte	34	10	18	10	27	100	103
Sektor							
Sektor 1	57	2	13	6	22	100	116
Sektor 2	63	14	13	4	7	100	98
Sektor 3	46	8	19	11	16	100	72
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	17
2-5 år	58	13	15	0	14	100	33
Mer enn 5 år	54	11	14	7	15	100	236
Eieforhold							
Utenlandske eiere	85	1	2	2	11	100	37
Norske eiere	55	10	15	7	13	100	249
Landsdel							
Oslo/Akershus	61	15	15	6	2	100	80
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	22
Sør-Østlandet	53	6	14	2	25	100	56
Agder/Rogaland	58	1	30	2	8	100	37
Vestlandet	51	9	4	9	26	100	44
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	23
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	24

III-D: Administrasjonskostnader ved å overholde skatteregelverket

I dette kapitlet vil vi evaluere administrasjonskostnadene¹² ved formaliteter og papirarbeid bedriftene har for å overholde skatteregelverket.

Tid og investeringer for å overholde skatteregelverket

Det brukes også tid til å overholde skatteregelverket blant små og mellomstore bedrifter i Norge. I overkant av en tredel bruker mer enn 10 timeverk per måned, 26 prosent bruker fra tre til ti timer, 18 prosent tre timer eller mindre, mens 18 prosent ikke setter av noe tid til slikt arbeid overhodet (tabell III-21). I gjennomsnitt er månedlig tidsbruk for å overholde skatteregelverket nesten 12 timeverk (tabell III-ii).

Tabell III-21 viser at det er en tendens til at bedrifter med mange ansatte bruker mer tid til administrasjon av forhold som er regulert av skatteregelverket enn de små. Det er også en tendens til at bedrifter i sektor 1 og 2 bruker flere timer enn bedrifter i sektor 3.

Tabell III-ii: Gjennomsnittlig tidsbruk per måned for å overholde skatteregelverket etter sektor og antall ansatte. Timer

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	11,7	10,2	22,0	28,4
Sektor 1	13,0	10,6	19,7	33,1
Sektor 2	13,6	12,4	29,1	19,7
Sektor 3	6,7	5,8	8,8	30,3

Tabell III-ii viser at bedrifter i sektor 1 og 2, og store bedrifter, bruker mest tid på arbeidet med skatteregelverket. Bedriftene i sektor 1 og 2 bruker dobbelt så mye tid som bedriftene i sektor 3, og bedrifter med over 50 ansatte bruker i gjennomsnitt nesten tre ganger så mye tid på dette arbeidet, som bedrifter med 2 til 19 ansatte. Selv om bedriftene i sektor 3 gjennomsnittlig ikke bruker like mye tid, som de andre, er det i størst grad de små bedriftene i denne sektoren som bruker lite tid, mens de største bruker vesentlig mer tid (30,3 timer i kategorien "Over 50 ansatte").

Ser vi på landsdel er det små forskjeller. Likevel synes bedrifter i Agder/Rogaland og på Vestlandet å ha mer administrasjonstid enn i de andre landsdelene. Ni av ti bedrifter her oppgir at de bruker tid til administrasjon av regelverket, mot åtte av ti i de andre landsdelene.

To av ti bedrifter har kjøpt datamaskiner eller programvare for å overholde regelverket. Tabell III-22 viser at bedrifter med mellom 20 og 49 ansatte i størst grad investerer for dette formålet. Av de bedriftene som investerer i datamaskiner og programvare, har brorparten investert over 5000 kroner (tabell III-23).

Tabell III-24 viser at flertallet (62 prosent) av bedriftene gjennomsnittlig kjøpte eksterne tjenester for mer enn 1000 kroner for å overholde skatteregelverket. Gjennomsnittlig kjøper norske SMB eksterne tjenester for 4300 kroner per måned for å overholde skatteregelverket. Spesielt bruker mellomstore SMB (74 prosent) og bedrifter i Nord-Norge og Oslo/Akershus (henholdsvis 75 og 71 prosent) mer enn 1000 kroner til kjøp av eksterne tjenester.

¹² Administrasjonskostnadene det her vises til er definert i spørreskjemaet i Notater 98/65.

Ser vi på de faktiske utgiftene til dette formålet, viser tabell III-iii en klar sammenheng mellom størrelse på bedriftene og sektortype: Store bedrifter bruker dobbelt så mye som små, og bedrifter i sektor 3 bruker dobbelt så mye som bedrifter i sektor 1.

Tabell III-iii: Gjennomsnittlig beløp per måned til kjøp av eksterne tjenester etter sektor og antall ansatte. Kroner

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	4302	4004	6079	8501
Sektor 1	2656	1998	4731	8008
Sektor 2	3471	3148	6677	7952
Sektor 3	7756	7750	6203	10238

Administrasjonskostnader for å overholde skatteregelverket

I løpet av de to siste årene har administrasjonskostnadene for å overholde regelverket stort sett vært de samme eller økt; 19 prosent mener de har økt betydelig, og 41 prosent økt noe, mens 35 prosent mener de har vært de samme. Noen få (henholdsvis fire og to prosent) mener det har gått noe eller betydelig ned (tabell III-25).

Bedrifter med 20 til 49 ansatte, og bedrifter i sektor 1, synes i større grad enn de andre at administrasjonskostnadene har økt i løpet av perioden. Videre ser vi at bedrifter i Agder og Rogaland i større grad enn i andre landsdeler synes administrasjonskostnadene har vært de samme.

Årsakene til økte administrasjonskostnader tilskrives at regelverket har blitt mer komplekst (57 prosent), innføring av nye regler (32 prosent), at bedriften har ekspandert (26 prosent), bedre overholdelse av regelverket (14 prosent), og annet (seks prosent). Bedrifter med mange ansatte oppgir i større grad ekspansjon som årsak enn gjennomsnittet, mens bedrifter i sektor 3 synes i stor grad at regelverket har blitt mer komplekst, som også synes å være en viktig årsak blant bedriftene på Vestlandet.

Til slutt er bedriftene spurt om en vurdering av deres kostnader i forhold til andre bedrifter i samme næring for å overholde skatteregelverket. Tabell III-27 viser at flertallet (52 prosent) synes deres administrasjonskostnader er middels i forhold til andre i samme næring. 19 prosent synes de har lave kostnader, åtte prosent høye, og 21 prosent vet ikke.

Tabell III-21: Bedrifter etter timeverksinnsats for å overholde skatteregelverket per måned. Prosent

	Ingen	1 - 3 timer	4 - 5 timer	6 - 9 timer	10 timer eller mer	I alt	Antall bedrifter
Alle	18	18	21	5	37	100	322
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	19	19	23	5	35	100	102
20 - 49 ansatte	13	9	11	7	60	100	99
Over 50 ansatte	15	16	11	5	53	100	121
Sektor							
Sektor 1	18	11	19	10	42	100	126
Sektor 2	21	16	20	3	40	100	110
Sektor 3	11	31	27	3	27	100	86
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	18
2-5 år	14	23	5	14	43	100	38
Mer enn 5 år	16	15	27	4	37	100	266
Eieforhold							
Utenlandske eiere	42	31	2	7	18	100	41
Norske eiere	16	17	23	5	39	100	281
Landsdel							
Oslo/Akershus	23	21	10	6	41	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	21	6	21	4	47	100	60
Agder/Rogaland	11	23	18	0	48	100	41
Vestlandet	8	19	37	3	33	100	49
Trøndelag	22	45	7	16	11	100	26
Nord-Norge	20	10	22	7	42	100	29

Tabell III-22: Bedrifter etter om de har investert i datamaskiner eller programvare for å overholde skatteregelverket. Prosent

	Ja	Nei	I alt	Antall bedrifter
Alle	19	81	100	310
Ansatte				
Inntil 19 ansatte	18	82	100	99
20 - 49 ansatte	30	70	100	98
Over 50 ansatte	21	79	100	113
Sektor				
Sektor 1	16	84	100	123
Sektor 2	18	82	100	107
Sektor 3	22	78	100	80
Virksomhetstid				
Mindre enn 2 år	:	:	:	18
2-5 år	31	69	100	37
Mer enn 5 år	18	82	100	255
Eieforhold				
Utenlandske eiere	6	94	100	40
Norske eiere	20	80	100	270
Landsdel				
Oslo/Akershus	26	74	100	89
Hedmark/Oppland	:	:	:	23
Sør-Østlandet	7	93	100	58
Agder/Rogaland	22	78	100	41
Vestlandet	16	84	100	47
Trøndelag	8	92	100	25
Nord-Norge	24	76	100	27

Tabell III-23: Bedrifter etter størrelsen på investeringer til kjøp av datamaskiner eller programvare for å overholde skatteregelverket. Prosent

	Inntil 5000 kr	5000 - 10000 kr	Over 10000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	28	39	32	100	68

Tabell III-24: Bedrifter etter størrelsen på gjennomsnittlige utgifter per måned til kjøp av eksterne tjenester for å overholde skatteregelverket. Prosent

	Ingen utgifter	1-500 kr	501-1000 kr	Mer enn 1000 kr	I alt	Antall bedrifter
Alle	19	6	12	62	100	322
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	20	6	13	61	100	102
20 - 49 ansatte	12	6	8	74	100	99
Over 50 ansatte	23	5	7	65	100	121
Sektor						
Sektor 1	24	5	14	57	100	126
Sektor 2	16	8	7	68	100	110
Sektor 3	21	4	20	55	100	86
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	18
2-5 år	23	-	11	67	100	38
Mer enn 5 år	17	8	14	61	100	266
Eieforhold						
Utenlandske eiere	18	1	1	80	100	41
Norske eiere	19	7	13	60	100	281
Landsdel						
Oslo/Akershus	24	2	2	71	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	18	9	14	60	100	60
Agder/Rogaland	25	-	13	62	100	41
Vestlandet	13	19	18	50	100	49
Trøndelag	23	-	6	70	100	26
Nord-Norge	15	1	9	75	100	29

Tabell III-25: Utvikling av administrasjonskostnader for å overholde skatteregelverket de to siste årene. Prosent

	Økt betydel- ig	Økt noe	Vært de samme	Gått noe ned	Gått betydel- ig ned	I alt	Antall bedrifter
Alle	19	41	35	4	2	100	277
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	19	38	37	4	2	100	83
20 - 49 ansatte	18	63	17	2	-	100	89
Over 50 ansatte	8	52	39	1	-	100	105
Sektor							
Sektor 1	21	54	25	0	-	100	109
Sektor 2	24	29	39	4	3	100	93
Sektor 3	8	46	38	7	-	100	75
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	:	10
2-5 år	14	29	57	-	-	100	31
Mer enn 5 år	17	44	32	5	2	100	236
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	53	45	1	-	100	34
Norske eiere	20	40	35	4	2	100	243
Landsdel							
Oslo/Akershus	25	37	38	0	-	100	78
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	:	20
Sør-Østlandet	10	51	30	0	9	100	51
Agder/Rogaland	10	35	54	1	-	100	37
Vestlandet	17	46	29	8	-	100	46
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	19
Nord-Norge	44	39	17	-	-	100	26

Tabell III-26: Bedrifter med økte administrasjonskostnader for å overholde skatteregelverket de to siste årene etter hovedårsak til økningen. Prosent

	Innføring av nye skatteregler	Skatteregler mer komplekst	Bedriften har ekspandert	Bedre overholdelse av skatteregler	Annet	Antall bedrifter
Alle	32	57	26	14	6	183
Ansatte						
Inntil 19 Ansatte	33	57	24	15	6	51
20 - 49 Ansatte	30	55	39	12	2	70
Over 50 Ansatte	33	55	33	12	8	62
Sektor						
Sektor 1	34	54	30	5	1	79
Sektor 2	38	52	24	22	13	61
Sektor 3	21	69	24	13	1	43
Landsdel						
Oslo/Akershus	28	56	15	13	1	51
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	11
Sør-Østlandet	29	54	24	1	15	31
Agder/Rogaland	19	54	23	27	-	26
Vestlandet	46	72	33	14	13	33
Trøndelag	:	:	:	:	:	12
Nord-Norge	:	:	:	:	:	19

Tabell III-27: Bedrifter etter vurdering av egne administrasjonskostnadene sammenlignet med andre bedrifter i samme næring. Prosent

	Lave	Middels	Høye	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	19	52	8	21	100	322
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	20	51	8	21	100	102
20 - 49 ansatte	8	60	9	23	100	99
Over 50 ansatte	18	57	6	18	100	121
Sektor						
Sektor 1	17	58	9	16	100	126
Sektor 2	18	52	5	24	100	110
Sektor 3	21	48	13	18	100	86
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	:	:	:	:	:	18
2-5 år	11	64	7	17	100	38
Mer enn 5 år	19	52	7	22	100	266
Eieforhold						
Utenlandske eiere	33	25	10	32	100	41
Norske eiere	17	55	8	20	100	281
Landsdel						
Oslo/Akershus	19	51	8	21	100	94
Hedmark/Oppland	:	:	:	:	:	23
Sør-Østlandet	24	49	8	19	100	60
Agder/Rogaland	16	62	9	12	100	41
Vestlandet	19	46	7	28	100	49
Trøndelag	25	52	1	22	100	26
Nord-Norge	8	59	6	27	100	29

IV-A: Næringslivets kostnader ved å overholde regelverk

Ved å slå sammen de tre undersøkelsene om næringslivets vurdering av kostnader ved miljøregelverket, regelverket for arbeidslivet og skatteregelverket får vi et bilde av næringslivets vurdering av kostnader ved regelverk generelt.

I forhold til utsagnene om regelverkernes kvalitet, er flertallet av norske SMB uenige i at regelverkene er lett å forstå, at formålet er enkelt å forstå, er fleksible, at endringer er forutsigbare og at det er overensstemmelse mellom de ulike reglene. Til tross for dette synes mange at regelverkene likevel kan overholdes. Få tror at berørte bedrifter tas med i utarbeiding av nye regler. Dette kan delvis forklares ved at bedrifter ikke tas med i høringsrunder ved utarbeiding av nye regler i Norge. Det synes også å være god tiltro til at norske SMB overholder de ulike regelverkene.

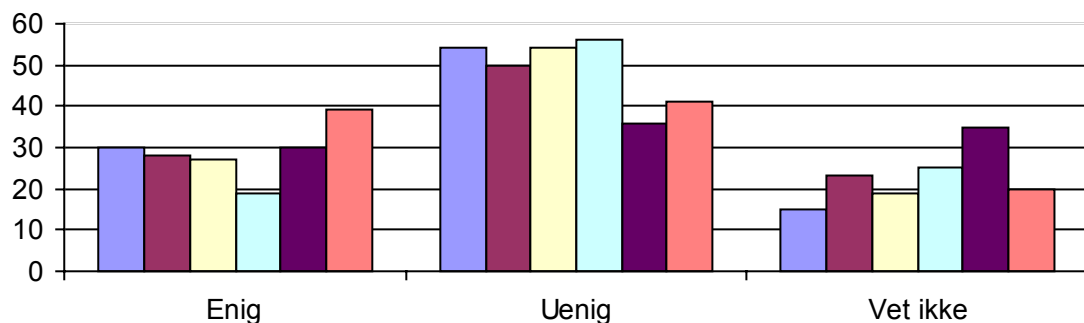
Med tanke på bedriftenes vurdering av kvaliteten på administrasjonen, er det vanskelig å finne et klart mønster. Videre er det stor grad av misnøye i forhold til kontakten med det offentlige. Spesielt synes mange at kontakten er lite fleksibel og byråkratisk. Antall forespørsler om enkeltavgjørelser og tillatelser i løpet av de siste 12 måneder er i gjennomsnitt nesten syv for de tre regelverkene samlet.

IV-B: Kvaliteten på regelverkene

Dette kapitlet beskriver hvordan bedriftene vurderer kvaliteten på regelverkene, og i hvilken grad de blir konsultert av myndighetene før nye regler bestemmes, regelverkene sett under ett.

Ved å slå sammen spørsmål B1 for de tre undersøkelsene får vi en indikator for subjektiv evaluering av kvaliteten på regelverkene samlet i forhold til seks sentrale temaer. Bedriftene ble bedt om å si seg enig eller uenig i følgende utsagn:

- Utsagn 1: Det er lett å forstå
- Utsagn 2: Formålet med regelverket oppnås på enklest mulige måte
- Utsagn 3: Det er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre det effektivt
- Utsagn 4: Endringer i reglene er forutsigbare
- Utsagn 5: Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene
- Utsagn 6: Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut

Figur IV-1: Holdninger til utsagnene B1.1 til B1.6 for alle undersøkelsene samlet. Prosent

Figur IV-1 viser at flertallet av bedriftene er uenige i utsagnene. Spesielt stor uenighet finner vi for de fire første utsagnene, mens omtrent like mange er enige som uenige i utsagn 6: "Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut". Vet ikke-andelen er spesielt stor for utsagn 5.

Tabellene IV-1 til IV-6 viser svarfordelingen på de ulike utsagnene brutt ned på aktuelle kjennetegn. Store bedrifter er i større grad enn andre uenige i utsagnene om klarhet i formålet med regelverkene og regelverkernes forutsigbarhet (utsagn 2 og 4). De er også i større grad enn de små enige i utsagnene om overensstemmelse mellom de ulike reglene og at det er mulig å overholde dem fullt ut (utsagn 5 og 6).

Også når det gjelder næringssektor er det til dels store forskjeller. Bedrifter i sektor 2 og 3 er gjennomgående i større grad enig i utsagnene enn bedriftene i sektor 1, med unntak av utsagn 4: "Endringer i reglene er forutsigbare", som kun to av ti bedrifter, uavhengig av sektortype, er enig i. To tredeler av bedriftene i sektor 1 er uenig i at regelverkene er lett å forstå og at formålet er enkelt å oppnå (utsagn 1 og 2). Videre viser tabell IV-6 at flertallet (55 prosent) av bedriftene i sektor 1 er uenig i at det er mulig å overholde regelverkene fullt ut (utsagn 6).

Vestlandet er den landsdelen hvor flest synes å ha et godt inntrykk av kvaliteten på regelverkene. Bedriftene her er gjennomgående blant de bedriftene som i størst grad er enige i utsagnene, med unntak av utsagnet om at endringer i reglene er forutsigbare. Bedrifter på Østlandet, spesielt bedrifter i Oslo/Akershus, er gjennomgående blant de bedriftene som i størst grad er uenig i utsagnene.

Rådspørring underveis i utarbeidingen av regelverkene

Tabell IV-7 viser at en tredel av bedriftene tror de berørte bedriftene aldri er med i konsultasjoner og deltakelse ved utarbeiding av nye regler. Omlag en tredel vet ikke, mens den resterende tredelen tror de berørte bedriftene blir tatt med noen ganger. Bedrifter med over 50 ansatte har i større grad enn de andre tiltro til at andre bedrifter blir rådspurt underveis i utarbeidingen av nye regler. Videre ser vi at bedrifter i sektor 3 har større tiltro til at berørte bedrifter blir tatt med i arbeidet enn andre, og særlig i forhold til bedrifter i sektor 1. Bedrifter i landsdelene Hedmark/Oppland, Oslo/Akershus og Agder/Rogaland tror i større grad enn andre at berørte bedrifter blir tatt med ved utarbeidingen av nye regler.

Overholdelse av regelverkene

Over fire av ti tror at andre bedrifter i samme næring overholder regelverkene i stor grad - kun fem prosent i liten grad. Spesielt synes det å være forskjell i andelen som i middels grad tror at andre bedrifter i samme næring overholder regelverkene med hensyn til sektortype. Andelen som har svart "i middels grad" er større blant bedriftene i sektor 1 enn i sektor 3. Derimot ser det ikke ut til at antall ansatte har særlig betydning.

Tar vi landsdel i betraktning skiller bedrifter i Hedmark/Oppland og Agder/Rogaland seg ut som de landsdelen hvor tiltroen til andre på dette punktet er størst. Særlig gjelder dette i forhold til bedriftene på Vestlandet.

Tabell IV-1: Holdning til utsagnet: "De (regelverkene)¹³ er lett å forstå". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	29	33	22	15	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	29	33	22	16	100	297
20 - 49 ansatte	-	24	39	29	8	100	255
Over 50 ansatte	-	34	41	18	7	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	27	33	31	8	100	344
Sektor 2	2	29	33	21	16	100	311
Sektor 3	-	30	34	19	17	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	31	35	11	23	100	49
2-5 år	1	28	23	27	21	100	84
Mer enn 5 år	1	29	35	23	13	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	18	42	10	30	100	128
Norske eiere	1	29	33	23	14	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	20	43	20	18	100	247
Hedmark/Oppland	-	33	37	26	5	100	68
Sør-Østlandet	-	33	32	21	15	100	179
Agder/Rogaland	6	27	19	26	22	100	123
Vestlandet	1	32	28	30	9	100	151
Trøndelag	-	34	33	15	17	100	70
Nord-Norge	-	28	42	17	13	100	79

¹³ Hver bedrift er her bedt om å vurdere én av de tre regelverkene som er tema for undersøkelsen. Dette forholdet gjelder for alle tabellene i del IV.

Tabell IV-2: Holdning til utsagnet: "Formålet med regelverkene oppnås på enklest mulige måte". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	25	30	20	23	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	26	29	19	23	100	297
20 - 49 ansatte	0	22	35	26	17	100	255
Over 50 ansatte	1	24	43	21	12	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	18	37	25	20	100	344
Sektor 2	3	28	30	17	22	100	311
Sektor 3	2	27	25	22	25	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	4	28	30	13	24	100	49
2-5 år	7	18	24	20	31	100	84
Mer enn 5 år	2	26	31	21	21	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	25	27	12	35	100	128
Norske eiere	3	25	30	20	22	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	3	19	34	18	25	100	247
Hedmark/Oppland	12	17	51	14	7	100	68
Sør-Østlandet	-	29	23	24	25	100	179
Agder/Rogaland	2	29	25	21	23	100	123
Vestlandet	0	26	30	25	20	100	151
Trøndelag	6	28	24	10	33	100	70
Nord-Norge	2	29	32	19	18	100	79

Tabell IV-3: Holdning til utsagnet: "De (regelverkene) er fleksibelt nok til at bedriftene kan gjennomføre de effektivt". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	26	35	19	19	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	25	34	19	20	100	297
20 - 49 ansatte	-	24	40	23	12	100	255
Over 50 ansatte	-	31	40	20	9	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	23	38	25	13	100	344
Sektor 2	1	26	38	16	20	100	311
Sektor 3	2	27	27	22	23	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	31	25	23	21	100	49
2-5 år	2	20	33	17	27	100	84
Mer enn 5 år	1	26	36	19	18	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	24	28	12	35	100	128
Norske eiere	1	26	35	20	18	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	22	37	20	22	100	247
Hedmark/Oppland	4	24	51	16	5	100	68
Sør-Østlandet	-	17	51	13	19	100	179
Agder/Rogaland	2	36	15	22	26	100	123
Vestlandet	-	28	31	22	19	100	151
Trøndelag	-	28	30	13	29	100	70
Nord-Norge	6	32	22	30	9	100	79

Tabell IV-4: Holdning til utsagnet: "Endringer i reglene er forutsigbare". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	16	32	24	25	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	16	31	24	26	100	297
20 - 49 ansatte	1	15	36	31	17	100	255
Over 50 ansatte	1	17	40	29	14	100	365
Sektor							
Sektor 1	2	17	26	27	27	100	344
Sektor 2	3	16	35	22	23	100	311
Sektor 3	2	15	29	27	27	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	16	32	22	30	100	49
2-5 år	5	11	30	28	27	100	84
Mer enn 5 år	3	17	32	24	24	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	19	30	17	34	100	128
Norske eiere	3	16	32	25	24	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	10	28	36	25	100	247
Hedmark/Oppland	-	28	29	25	18	100	68
Sør-Østlandet	5	12	36	20	27	100	179
Agder/Rogaland	2	11	38	17	33	100	123
Vestlandet	0	22	39	16	23	100	151
Trøndelag	6	24	24	16	31	100	70
Nord-Norge	4	24	17	39	15	100	79

Tabell IV-5: Holdning til utsagnet: "Det er overensstemmelse mellom de ulike reglene". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	28	26	10	35	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	27	25	10	36	100	297
20 - 49 ansatte	1	25	33	13	28	100	255
Over 50 ansatte	-	40	29	7	24	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	23	32	6	38	100	344
Sektor 2	2	28	26	12	32	100	311
Sektor 3	2	30	19	9	40	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	6	26	26	8	33	100	49
2-5 år	-	27	18	17	38	100	84
Mer enn 5 år	1	28	27	9	35	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	16	32	5	46	100	128
Norske eiere	2	29	25	10	34	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	19	31	12	35	100	247
Hedmark/Oppland	-	38	31	10	20	100	68
Sør-Østlandet	1	27	26	10	37	100	179
Agder/Rogaland	-	27	14	18	41	100	123
Vestlandet	-	30	26	6	38	100	151
Trøndelag	6	38	17	3	36	100	70
Nord-Norge	5	30	31	5	29	100	79

Tabell IV-6: Holdning til utsagnet: "Til tross for antall regler, er det likevel mulig å overholde dem fullt ut". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	35	27	14	20	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	34	27	14	21	100	297
20 - 49 ansatte	3	40	29	17	11	100	255
Over 50 ansatte	2	49	28	13	8	100	365
Sektor							
Sektor 1	2	26	33	22	18	100	344
Sektor 2	7	35	29	10	19	100	311
Sektor 3	2	41	17	18	22	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	42	25	12	21	100	49
2-5 år	3	30	27	15	25	100	84
Mer enn 5 år	5	34	27	15	19	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	30	26	9	35	100	128
Norske eiere	5	35	27	15	19	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	34	30	14	22	100	247
Hedmark/Oppland	6	40	29	21	5	100	68
Sør-Østlandet	4	36	25	17	18	100	179
Agder/Rogaland	8	33	20	13	26	100	123
Vestlandet	7	34	19	16	24	100	151
Trøndelag	3	33	38	1	25	100	70
Nord-Norge	5	34	35	16	11	100	79

**Tabell IV-7: Bedrifter etter hvor hyppig de rådspørres underveis i utarbeidingen av nye regler.
Prosent**

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	5	32	36	27	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	0	5	31	36	28	100	297
20 - 49 ansatte	1	4	40	33	22	100	255
Over 50 ansatte	1	5	45	28	22	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	2	29	42	26	100	344
Sektor 2	0	5	31	38	26	100	311
Sektor 3	-	8	34	27	31	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	-	38	11	51	100	49
2-5 år	0	2	28	54	17	100	84
Mer enn 5 år	0	6	31	36	26	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	7	22	24	47	100	128
Norske eiere	0	5	32	37	26	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	5	38	25	31	100	247
Hedmark/Oppland	-	8	46	28	18	100	68
Sør-Østlandet	0	6	27	47	20	100	179
Agder/Rogaland	0	6	36	34	23	100	123
Vestlandet	1	5	23	38	33	100	151
Trøndelag	-	-	21	38	41	100	70
Nord-Norge	-	-	33	39	28	100	79

Tabell IV-8: Bedrifter etter vurdering av i hvilken grad regelverkene overholdelse av andre bedrifter i næringen. Prosent

	I			Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
	I stor grad	middels grad	I liten grad			
Alle	44	41	5	10	100	917
Ansatte						
Inntil 19 ansatte	44	41	5	10	100	297
20 - 49 ansatte	49	42	3	7	100	255
Over 50 ansatte	54	38	3	5	100	365
Sektor						
Sektor 1	40	46	8	6	100	344
Sektor 2	45	42	3	10	100	311
Sektor 3	46	34	7	13	100	262
Virksomhetstid						
Mindre enn 2 år	44	39	5	12	100	49
2-5 år	49	27	11	13	100	84
Mer enn 5 år	44	43	4	9	100	784
Eieforhold						
Utenlandske eiere	36	32	11	20	100	128
Norske eiere	45	41	5	9	100	789
Landsdel						
Oslo/Akershus	43	42	5	11	100	247
Hedmark/Oppland	61	26	8	4	100	68
Sør-Østlandet	40	47	4	9	100	179
Agder/Rogaland	53	35	5	7	100	123
Vestlandet	39	45	7	9	100	151
Trøndelag	43	33	0	23	100	70
Nord-Norge	44	41	5	10	100	79

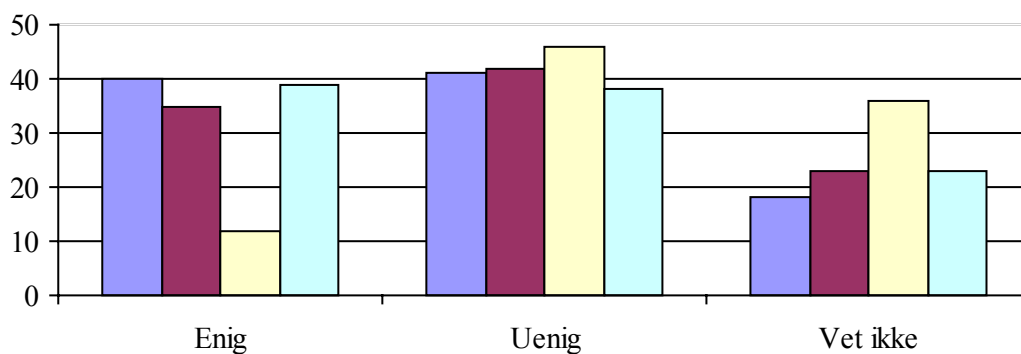
IV-C: Kvaliteten på administrasjonen

Hvordan myndighetene implementerer og administrerer regelverkene belyses her ved å fokusere på hvor enkelt det er for den enkelte bedrift å innhente informasjon, beslutninger eller autorisasjon.

Informasjon

Bedriftene ble bedt om å forholde seg til fire positivt formulerte utsagn om kontakten med offentlige myndigheter og etater i forbindelse med innhenting av informasjon:

- Utsagn 1: Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes
- Utsagn 2: Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet
- Utsagn 3: Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter
- Utsagn 4: Du får den informasjonen du trenger

Figur IV-2: Holdning til utsagn C1.1 til C1.4 for regelverkene samlet. Prosent

Figur IV-2 viser at bedriftene har et variert syn på kvaliteten på kontakten med offentlige myndigheter og etater i prosessen med å innhente informasjon, selv om bedriftene i noe større grad er negative enn positive til de forelagte utsagnene.

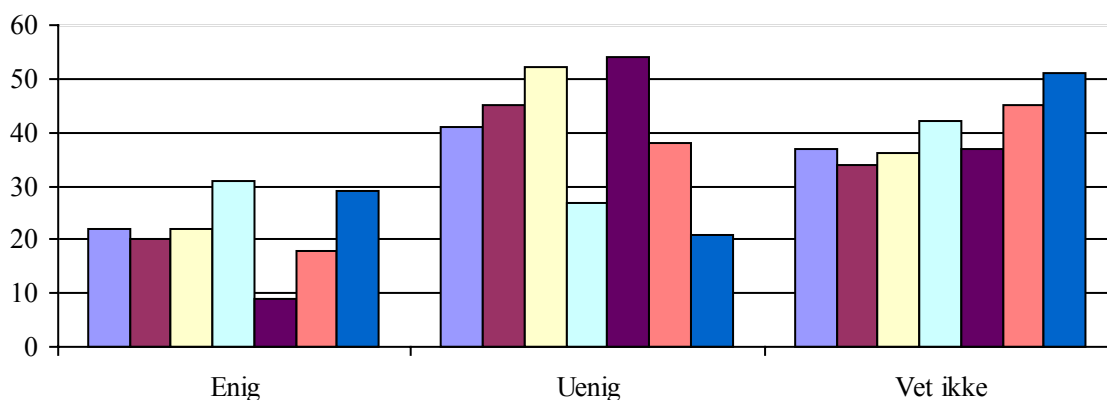
Bedrifter i sektor 2 synes i større grad enn de andre å være uenige i utsagn 1 og 2. Flertallet av industribedriftene er uenige i at det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet. Derimot er det vanskelig å si noe om de to andre utsagnene med hensyn på sektorvariabelen (tabellene IV-9 til IV-12).

SMB med mange ansatte er i større grad enn andre uenige i utsagn 2, 3 og 4. Mellomstore SMB er i større grad uenige i at det er lett å komme i kontakt med den aktuelle myndighetsinstans (utsagn 2) og at de får den informasjonen de trenger (utsagn 4), mens flertallet av de store bedriftene er enige i dette utsagnet.

Kontakt med offentlige myndigheter og etater

Bedriftene ble bedt om å si seg helt enig, stort sett enig, stort sett uenige helt uenig eller vet ikke, på følgende positivt formulerte utsagn om kontakten de har hatt med offentlige myndigheter og etater for å få en avgjørelse eller autorisasjon:

- Utsagn 1: Tjenestemennene gir endelige svar
- Utsagn 2: Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid
- Utsagn 3: Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsen
- Utsagn 4: Framgangsmåten ved klager er klar
- Utsagn 5: Prosessene er fleksibel og ikke byråkratisk
- Utsagn 6: Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter
- Utsagn 7: Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling

Figur IV-3: Holdning til utsagn C2.1 til C2.7 for regelverkene samlet. Prosent

Bedriftene er i større grad uenige enn enige i utsagnene vurdert samlet. Likevel er flere enige enn uenige i at framgangsmåten ved klager er klar (utsagn 4) og at det ikke er påkrevd med ekstra eller uventet betaling (utsagn 7). Videre viser figur IV-3 at vet ikke-andelen for alle utsagnene er stor, og spesielt for utsagn 7, hvor over halvparten av respondentene har krysset av for "vet ikke"¹⁴. Flertallet av bedriftene er uenige i at det er klart hvem som står bak avgjørelsene (utsagn 3) og at kontakten med offentlige myndigheter for å få en avgjørelse eller en tillatelse er fleksibel og ikke byråkratisk.

Størrelsen på bedriften har i noen grad betydning for vurderingen. Spesielt synes store bedrifter i større grad å være uenig i utsagn 1 og 2 enn de andre, men vet ikke-andelen er større blant de minste bedriftene for alle utsagnene, så her er usikkerheten stor.

Også når det gjelder sektortype er det noen forskjeller. Spesielt synes bedrifter i sektor 1 i større grad enn bedriftene i sektor 2 å være enige i at det er klart hvordan man skal gå fram ved klager (utsagn 4), og i større grad uenige i at prosessen er fleksibel og ikke byråkratisk (utsagn 5) sammenlignet med bedrifter i sektor 3.

Enkeltavgjørelser og tillatelser

For alle bedriftene er gjennomsnittlig forespørsler til offentlige myndigheter om enkeltavgjørelser og tillatelser for å overholde regelverkene samlet sett nesten syv ganger i løpet av siste 12 måneder forut for undersøkelsen (tabell IV-i).

Tabell IV-i: Gjennomsnittlig antall enkeltavgjørelser og tillatelser norske SMB har bedt offentlige myndigheter om de siste 12 måneder for de aktuelle regelverk etter sektor og antall ansatte.

	I alt	2-19 ansatte	20-49 ansatte	Over 50 ansatte
Alle	6,5	6,0	8,0	15,6
Sektor 1	7,7	6,6	8,1	16,8
Sektor 2	6,1	5,8	8,2	12,3
Sektor 3	6,0	5,7	7,2	16,6

Store bedrifter har hatt flere forespørsler om enkeltavgjørelser og autorisasjon for å overholde de tre regelverkene enn de små i løpet av de siste 12 måneder. Tabell IV-i viser at små bedrifter i gjennomsnitt har hatt seks forespørsler, mot nesten 16 blant de store. Derimot ser det ikke ut til at sektortype har særlig betydning.

¹⁴ Vet ikke-andelen inneholder også en liten andel respondenter som har utelatt å besvare det aktuelle spørsmålet.

**Tabell IV-9: Holdning til utsagnet: "Det er lett å vite hvilken myndighet som må kontaktes".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	38	27	14	18	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	38	27	14	19	100	297
20 - 49 ansatte	2	34	36	17	11	100	255
Over 50 ansatte	2	48	33	11	6	100	365
Sektor							
Sektor 1	4	40	29	18	9	100	344
Sektor 2	2	36	28	13	21	100	311
Sektor 3	2	41	25	12	19	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	25	22	24	29	100	49
2-5 år	0	45	28	11	16	100	84
Mer enn 5 år	3	39	28	13	17	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	29	24	11	35	100	128
Norske eiere	2	39	28	14	17	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	32	30	14	24	100	247
Hedmark/Oppland	0	35	51	11	4	100	68
Sør-Østlandet	2	44	27	13	14	100	179
Agder/Rogaland	3	34	22	20	22	100	123
Vestlandet	4	46	24	11	15	100	151
Trøndelag	1	36	26	15	23	100	70
Nord-Norge	6	39	21	14	20	100	79

Tabell IV-10: Holdning til utsagnet: "Det er lett å komme i kontakt med vedkommende myndighet". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	33	28	14	23	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	33	26	14	24	100	297
20 - 49 ansatte	2	28	41	16	14	100	255
Over 50 ansatte	1	41	37	13	8	100	365
Sektor							
Sektor 1	0	34	38	12	15	100	344
Sektor 2	3	31	24	16	26	100	311
Sektor 3	3	36	27	10	24	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	18	26	18	38	100	49
2-5 år	2	39	27	10	22	100	84
Mer enn 5 år	3	34	28	14	21	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	32	24	4	40	100	128
Norske eiere	2	33	28	15	22	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	-	29	28	17	26	100	247
Hedmark/Oppland	0	49	33	11	7	100	68
Sør-Østlandet	2	44	26	9	19	100	179
Agder/Rogaland	5	26	21	23	26	100	123
Vestlandet	4	28	32	11	26	100	151
Trøndelag	-	32	27	18	23	100	70
Nord-Norge	4	28	31	9	28	100	79

Tabell IV-11: Holdning til utsagnet: "Du får de samme opplysningene uansett hvem du kontakter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	0	17	25	21	36	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	18	24	20	37	100	297
20 - 49 ansatte	0	15	33	28	24	100	255
Over 50 ansatte	-	15	39	24	22	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	16	28	29	26	100	344
Sektor 2	-	19	23	17	41	100	311
Sektor 3	1	15	28	22	34	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	7	18	24	51	100	49
2-5 år	-	26	15	21	38	100	84
Mer enn 5 år	1	17	28	21	33	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	10	26	12	51	100	128
Norske eiere	1	18	25	22	35	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	1	15	25	23	35	100	247
Hedmark/Oppland	-	20	37	25	19	100	68
Sør-Østlandet	1	19	24	19	37	100	179
Agder/Rogaland	-	16	20	22	41	100	123
Vestlandet	0	16	29	18	37	100	151
Trøndelag	-	19	29	25	27	100	70
Nord-Norge	-	21	18	16	45	100	79

Tabell IV-12: Holdning til utsagnet: "Du får den informasjonen du trenger". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	38	26	12	23	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	38	25	13	24	100	297
20 - 49 ansatte	1	33	41	10	15	100	255
Over 50 ansatte	1	50	30	8	11	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	37	30	14	18	100	344
Sektor 2	2	35	26	14	24	100	311
Sektor 3	0	45	23	8	24	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	24	27	18	31	100	49
2-5 år	0	52	18	8	23	100	84
Mer enn 5 år	1	37	27	12	22	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	1	32	25	2	40	100	128
Norske eiere	1	38	26	13	22	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	33	31	10	25	100	247
Hedmark/Oppland	-	56	38	3	3	100	68
Sør-Østlandet	0	37	30	13	20	100	179
Agder/Rogaland	3	32	10	23	32	100	123
Vestlandet	1	41	29	11	18	100	151
Trøndelag	0	31	31	15	23	100	70
Nord-Norge	4	45	11	6	33	100	79

Tabell IV-13: Holdning til utsagnet: "Tjenestemennene gir endelige svar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	3	19	30	11	37	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	3	19	29	11	38	100	297
20 - 49 ansatte	2	18	38	15	27	100	255
Over 50 ansatte	-	27	39	16	18	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	19	38	15	27	100	344
Sektor 2	3	16	27	10	44	100	311
Sektor 3	2	26	28	12	32	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	7	27	15	50	100	49
2-5 år	1	21	27	14	37	100	84
Mer enn 5 år	3	21	30	11	35	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	14	27	3	55	100	128
Norske eiere	3	20	30	12	36	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	1	15	33	7	44	100	247
Hedmark/Oppland	-	53	18	14	15	100	68
Sør-Østlandet	3	15	32	13	38	100	179
Agder/Rogaland	3	19	23	17	39	100	123
Vestlandet	4	20	27	13	36	100	151
Trøndelag	6	13	32	7	42	100	70
Nord-Norge	0	20	37	11	32	100	79

**Tabell IV-14: Holdning til utsagnet: "Svaret fra offentlige myndigheter gis i rimelig tid".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	18	31	14	34	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	18	30	14	35	100	297
20 - 49 ansatte	3	18	34	18	27	100	255
Over 50 ansatte	1	26	41	16	16	100	365
Sektor							
Sektor 1	3	23	32	18	24	100	344
Sektor 2	2	16	31	11	40	100	311
Sektor 3	1	20	30	17	31	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	18	14	19	49	100	49
2-5 år	1	15	35	10	38	100	84
Mer enn 5 år	2	19	32	15	32	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	10	31	8	51	100	128
Norske eiere	2	19	31	15	33	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	14	28	14	42	100	247
Hedmark/Oppland	1	39	40	8	11	100	68
Sør-Østlandet	0	13	33	18	36	100	179
Agder/Rogaland	3	23	22	14	38	100	123
Vestlandet	4	18	37	14	27	100	151
Trøndelag	1	19	24	15	42	100	70
Nord-Norge	2	18	35	15	30	100	79

**Tabell IV-15: Holdning til utsagnet: "Det er klart hvem som er ansvarlig for avgjørelsene".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	20	26	16	36	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	20	25	16	37	100	297
20 - 49 ansatte	2	24	34	13	26	100	255
Over 50 ansatte	1	29	39	13	19	100	365
Sektor							
Sektor 1	4	16	37	16	28	100	344
Sektor 2	2	19	24	15	40	100	311
Sektor 3	2	27	21	16	33	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	-	15	25	10	50	100	49
2-5 år	1	20	24	15	39	100	84
Mer enn 5 år	3	21	26	16	33	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	10	4	29	6	51	100	128
Norske eiere	2	22	26	16	35	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	4	9	27	18	42	100	247
Hedmark/Oppland	0	42	37	9	11	100	68
Sør-Østlandet	1	17	29	16	37	100	179
Agder/Rogaland	2	17	27	14	41	100	123
Vestlandet	2	32	20	18	27	100	151
Trøndelag	0	21	27	15	36	100	70
Nord-Norge	5	23	18	12	43	100	79

Tabell IV-16: Holdning til utsagnet: "Framgangsmåten ved klage er klar". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	5	26	20	7	42	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	5	25	20	7	43	100	297
20 - 49 ansatte	8	27	25	8	32	100	255
Over 50 ansatte	6	37	25	6	26	100	365
Sektor							
Sektor 1	6	35	21	7	31	100	344
Sektor 2	5	20	21	7	48	100	311
Sektor 3	4	30	19	8	39	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	11	19	13	57	100	49
2-5 år	0	32	18	8	43	100	84
Mer enn 5 år	6	27	21	6	40	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	2	12	28	2	56	100	128
Norske eiere	5	27	20	8	41	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	2	22	23	5	47	100	247
Hedmark/Oppland	10	41	20	5	23	100	68
Sør-Østlandet	4	20	19	10	47	100	179
Agder/Rogaland	9	22	15	7	48	100	123
Vestlandet	6	33	22	8	30	100	151
Trøndelag	0	36	24	6	34	100	70
Nord-Norge	5	21	19	6	48	100	79

Tabell IV-17: Holdning til utsagnet: "Proessen er fleksibel og ikke byråkratisk". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	1	8	29	25	37	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	1	8	28	24	39	100	297
20 - 49 ansatte	1	6	36	30	28	100	255
Over 50 ansatte	0	11	42	28	19	100	365
Sektor							
Sektor 1	1	5	29	36	29	100	344
Sektor 2	1	8	25	21	44	100	311
Sektor 3	0	9	37	23	31	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	0	7	20	21	52	100	49
2-5 år	-	9	31	22	38	100	84
Mer enn 5 år	1	8	30	26	35	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	-	8	32	9	51	100	128
Norske eiere	1	8	29	26	36	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	9	28	19	44	100	247
Hedmark/Oppland	-	15	44	30	11	100	68
Sør-Østlandet	2	9	24	28	37	100	179
Agder/Rogaland	-	0	32	24	44	100	123
Vestlandet	3	8	26	31	32	100	151
Trøndelag	-	7	33	18	42	100	70
Nord-Norge	-	8	30	24	38	100	79

Tabell IV-18: Holdning til utsagnet: "Avgjørelsene er konsekvente og forutsigbare over tid og for lignende bedrifter". Prosent

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	2	16	25	13	45	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	2	16	24	12	46	100	297
20 - 49 ansatte	2	12	34	18	34	100	255
Over 50 ansatte	0	23	33	16	27	100	365
Sektor							
Sektor 1	0	21	28	16	35	100	344
Sektor 2	3	14	23	10	50	100	311
Sektor 3	0	17	26	15	41	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	5	10	14	16	55	100	49
2-5 år	0	11	34	10	45	100	84
Mer enn 5 år	2	18	24	13	43	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	0	19	25	3	52	100	128
Norske eiere	2	16	25	14	44	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	0	13	25	12	50	100	247
Hedmark/Oppland	-	34	27	15	25	100	68
Sør-Østlandet	1	13	27	15	44	100	179
Agder/Rogaland	0	13	23	11	53	100	123
Vestlandet	3	20	24	13	40	100	151
Trøndelag	6	24	16	7	47	100	70
Nord-Norge	4	10	28	15	43	100	79

**Tabell IV-19: Holdning til utsagnet: "Det er ikke påkrevd med ekstra eller uventet betaling".
Prosent**

	Helt enig	Stort sett enig	Stort sett uenig	Helt uenig	Vet ikke	I alt	Antall bedrifter
Alle	4	25	13	8	51	100	917
Ansatte							
Inntil 19 ansatte	4	24	13	8	52	100	297
20 - 49 ansatte	4	26	21	7	41	100	255
Over 50 ansatte	4	36	20	4	36	100	365
Sektor							
Sektor 1	4	29	14	9	44	100	344
Sektor 2	3	22	16	6	53	100	311
Sektor 3	3	28	8	8	52	100	262
Virksomhetstid							
Mindre enn 2 år	9	11	7	4	69	100	49
2-5 år	2	25	17	7	49	100	84
Mer enn 5 år	3	27	14	8	49	100	784
Eieforhold							
Utenlandske eiere	3	28	7	1	61	100	128
Norske eiere	4	25	14	8	50	100	789
Landsdel							
Oslo/Akershus	5	21	16	7	51	100	247
Hedmark/Oppland	9	40	4	12	34	100	68
Sør-Østlandet	2	23	13	10	51	100	179
Agder/Rogaland	5	19	11	7	59	100	123
Vestlandet	0	32	16	4	47	100	151
Trøndelag	6	19	20	7	48	100	70
Nord-Norge	1	28	8	7	56	100	79

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 99/26 K-A. Hovland og F. Bendiksen: Foreldrebetalingundersøkelse: Rapport om betaling for heldagsopphold i kommunale og private barnehager, januar 1999. 38s.
- 99/27 G. Dahl og J. Johansen: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Sysselsetting. 1992-1993. 77s.
- 99/28 P. Bakken, H. Hagen og J.A. Osnes: Kvartalsvis lagerstatistikk. 64s.
- 99/29 E. Rønning: Fokusgrupper om opplysninger om skolegang: Dokumentasjon og resultater. 38s.
- 99/30 D. Roll-Hansen: Kompetanse i grunnskolen. 53s.
- 99/31 T.P. Bø: Klassifisering av registrerte arbeidsledige og personer på tiltak i arbeidskraftundersøkelsen (AKU). 45s.
- 99/32 E. Birkeland (red.): Forskjeller i levekår: Hefte 1: Inntekt. 176s.
- 99/33 E. Birkeland (red.): Forskjeller i levekår: Hefte 2: Levekår og helse. 107s.
- 99/34 E. Birkeland (red.): Forskjeller i levekår: Hefte 3: Bruk av velferdsordninger. 126s.
- 99/35 E. Birkeland (red.): Forskjeller i levekår: Hefte 4: Regionale forskjeller. 118s.
- 99/36 M. Stålnacke, J-A. Sigstad Lie og L. Solheim: En analyse av SSBs generelle utvalgsplan fra 1995 basert på næringsvise sysselsettingstall. 83s.
- 99/37 B.O. Lagerstrøm: Trivsels- og arbeidsmiljøundersøkelse blant intervjuere i Statistisk sentralbyrå. 155s.
- 99/38 K.J. Einarsen: Evalueringsrapport for pilotforsøket for FylkesKOSTRA-utdanning. 55s.
- 99/39 L. Rogstad: FoB2000: Adressesamsvar mellom folkeregister og adresseregister i GAB: – rapport fra Lysebu-seminar 8. og 9. desember 1998, – tiltaksplan for bedre adressesamsvar. 39s.
- 99/40 D. Roll-Hansen: Samordnet levekårsundersøkelse 1998 – tverrsnittsundersøkelsen: Dokumentasjonsrapport. 102s.
- 99/41 R. Johannessen: Kommunale gebyrer knyttet til bolig. Januar 1999. 30s.
- 99/42 M. Stålnacke, A.G. Hustoft og L. Solheim: Vurdering av kvalitet i statistikk: En oversettelse av notater fra Eurostat om kvalitetsrapportering. 77s.
- 99/43 E. Engeliën, K. Myklebust, J.A. Paulsen og L. Rogstad: FoB2000: Stedfesting av bedrifter – forprosjekt. 40s.
- 99/44 I. Hauge, C. Hendriks, Ø. Hokstad og A.G. Hustoft: Standard for begreper og kjennermerker knyttet til familie- og husholdningsstatistikken. 37s.
- 99/45 E. Rønning: Omnibusundersøkelsene 1998: Dokumentasjonsrapport. 123s.
- 99/46 C. Torp: Situasjonsuttak fra Bedrifts- og foretaksregisteret. 33s.
- 99/47 T.N. Evensen: Utlendingers konsum i Norge: En vurdering av eksporttallene for reisetrafikk i nasjonalregnskapet på bakgrunn av statistikk som belyser forbruket til utenlandske turister i Norge. 28s.
- 99/48 H. Hartvedt (red.): Definisjonskatalog for grunnskoleopplæring for barn og voksne. 14s.
- 1999/49 K. Bjønnes og J. Johansen: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport. Attføringspenger, 1992-1997. 126s.
- 1999/50 E. Høydahl: FoB2000: Rapport fra seminar 4. juni 1999 om kommuneprodukter fra Folke- og boligtellingsen 2000. 32s.
- 1999/51 P.E. Tønjum: Teknisk dokumentasjon av beregningsopplegget for kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR). 91s.